

GODIŠNJE IZVJEŠĆE 2016.

HRVATSKA NARODNA BANKA

ZAGREB, LIPANJ 2017.

IZDAVAČ

Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10000 Zagreb
Telefon centrale: 01/4564-555
Telefon: 01/4565-006
Telefaks: 01/4564-687

www.hnb.hr

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

ISSN 1334-0093 (online)

HNB

HRVATSKA NARODNA BANKA

GODIŠNJE IZVJEŠĆE 2016.

Zagreb, lipanj 2017.

Sjedište Hrvatske narodne banke
na Trgu hrvatskih velikana u
Zagrebu. Zgrada je djelo slavnoga
hrvatskog arhitekta Viktora
Kovačića (1874. – 1924.).

Sadržaj

Uvodna riječ	7
Hrvatska narodna banka u 2016.	9
Javnost rada	13
Monetarna politika i gospodarska kretanja	19
Financijska stabilnost	35
Upravljanje međunarodnim pričuvama	41
Supervizija	49
Procjena mogućnosti sanacije	69
Zaštita potrošača	73
Platni promet	79
Poslovanje trezora	85
Međunarodna suradnja	91
Ljudski resursi Hrvatske narodne banke	97
Financijski izvještaji	101

Dvorana u sjedištu Hrvatske narodne banke u kojoj se održavaju sjednice Savjeta HNB-a

Uvodna riječ

Boris Vujčić

guverner

Izlaganja koja za srednjoškolce držimo u Hrvatskoj narodnoj banci gotovo redovito započinju pitanjem: Kada kažemo Hrvatska narodna banka, na što pomislite? Učenici odgovaraju: novac, kune, lipe, banka, guverner, štednja, krediti, euro... Vrlo rijetko čujemo i pojmove kao što su inflacija, financijska stabilnost, supervizija, rizici, bankovna kriza. Sklon sam vjerovati da je to zato jer je riječ o mladim ljudima koji odrastaju u razdoblju ekonomske stabilnosti, u razdoblju koje ne zna za visoku inflaciju ili za velike bankovne krize i njihove posljedice za građane, njihova primanja i štednju. Financijsku stabilnost drže nečim što se podrazumijeva i ne vide poveznice s HNB-om. No, stabilnost financijskog sustava, nažalost, nije nešto što se podrazumijeva, kako nas uči naša i tuđa povijest, dalja i bliža. Postizanje te stabilnosti, cijena, tečaja i bankovnog sustava cilj je HNB-a, a njezino održavanje vrlo je složena zadaća – ona zahtijeva stručnu, predanu, odlučnu i neovisnu središnju banku. Hrvatska narodna banka već niz godina tu zadaću uspješno ostvaruje. Tako je i u 2016. godini svojim djelovanjem osigurala stabilnost cijena, tečaja i bankovnog sustava – osnovni preduvjet za realizaciju gospodarskih i drugih strateških ciljeva naše zemlje.

Hrvatsko gospodarstvo u 2016. godini ostvarilo je zdrav rast, rast BDP-a ubrzao se na 2,9%, što su pratili popravljane pokazatelja tržišta rada, oporavak kreditiranja, postojan višak na tekućem računu platne bilance i povratak inflacije u pozitivan teritorij. Učvršćivanju gospodarskog oporavka pridonijeli su postupno jačanje učinaka ulaska u EU, vidljivih u snažnom doprinosu izvoza gospodarskom rastu kao i sve većem priljevu sredstava iz europskih fondova, ali i zbivanja na domaćem tržištu koja su se ogledala u

rastućem potrošačkom i poslovnom optimizmu praćenom većom potrošnjom i investicijama.

HNB je ovaj gospodarski oporavak podupirao dodatnim jačanjem ekspanzivnosti monetarne politike. Tako su uvedene strukturne repo operacije, kojima su bankama osigurana dugoročna kunska sredstva po povoljnim uvjetima, te su politikom sprječavanja jačanja kune otkupom deviza kreirani visoki iznosi dodatne kunske likvidnosti. Monetarna politika time je pridonosila popravljaju uvjeta financiranja za gospodarstvo, potrošače i državu i održavanju stabilnosti tečaja. Povijesno najniže kamatne stope i oporavak potražnje pridonijeli su oporavku kreditiranja, osobito u segmentu kreditiranja poduzeća, kao i u segmentu kuskoga kreditiranja, i za poduzeća i za stanovništvo. Hrvatska narodna banka osigurala je financijsku stabilnost – cijena, tečaja i bankovnog sustava – kako bi naši građani i poduzeća mogli biti sigurni u vrijednost svojih primanja, depozita i financijskih obveza, što je nužan preduvjet za oblikovanje budućnosti svakog pojedinca i poduzetnika. To će i u budućnosti ostati glavni ciljevi središnje banke.

Zaštita potrošača još je jedno od područja na kojima je HNB snažnije djelovao u 2016. godini. Tako smo sudjelovali u izradi zakonskih prijedloga kojima je cilj jačanje položaja potrošača i njihova bolja informiranost. Brojne prigovore potrošača HNB je ažurno obrađivao, a prikupljenim se spoznajama koristio kako bi sustavno unaprjeđivao prakse banaka u postupanju s potrošačima. Međutim, ni idealno osmišljen sustav zaštite potrošača u praksi neće djelovati ako oni sami ne budu donosili informirane odluke. Međunarodno usporedivo istraživanje financijske pismenosti, u čijoj je provedbi sudjelovao i HNB, pokazuje da u Hrvatskoj postoji znatan prostor za njezino jačanje, osobito u mlađe populacije. Osim rada na financijskoj pismenosti s partnerskim institucijama, Hrvatska narodna banka i sama je poduzela niz aktivnosti – od brojnih predavanja i radionica za studente, preko informiranja u redovnim publikacijama i posebnim materijalima za potrošače, sve do redovnih istupa čelnih ljudi HNB-a, kojima se jačala svijest o rizicima. Tijekom 2016. gotovo 2000 učenika i studenata posjetilo je HNB kako bi se upoznali s radom središnje banke i naučili više o upravljanju osobnim financijama. Hrvatska narodna banka i nadalje namjerava jačati svoj rad na financijskoj pismenosti jer je i ta kockica mozaika nužna za čist obzor hrvatske ekonomske budućnosti.

Boris Vujčić

Hrvatska narodna banka u 2016.

Hrvatska narodna banka središnja je banka Republike Hrvatske. Njezin je osnovni cilj održavanje stabilnosti cijena, pri čemu vodi računa i o stabilnosti financijskog sustava u cjelini.

Početak 2016. ekspanzivna monetarna politika dodatno je osnažena uvođenjem strukturnih repo operacija kojima se bankama osigurava dugoročna kunska likvidnost. HNB je bankama plasirao kunska sredstva na rok od četiri godine po povoljnim kamatnim stopama, čime se poticalo smanjenje dugoročnih kamatnih stopa i kunske kreditiranje. Na četiri aukcije HNB je ukupno bankama plasirao oko 1 mlrd. kuna, pri čemu je kamatna stopa na prve dvije aukcije iznosila 1,8%, dok je na druge dvije aukcije spuštana na 1,4%. Hrvatska narodna banka nastavila je bankama plasirati kratkoročna kunska sredstva na rok od sedam dana putem redovitih tjednih obratnih repo operacija. Neto otkupljenim devizama u iznosu od 866,5 mil. EUR kreirano je 6,5 mlrd. kuna. Ekspanzivnost monetarne politike HNB-a najbolje se ogleda u velikom višku kunske likvidnosti, koji je u 2016. u prosjeku iznosio 7,6 mlrd. kuna, što je gotovo za 1 mlrd. kuna više nego godinu prije i sedam puta više nego u pretkriznoj godini 2008.

Pogled iz zgrade Hrvatske narodne banke na Trg hrvatskih velikana

Ukupne međunarodne pričuve HNB-a iznosile su na kraju 2016. godine 13,5 mlrd. EUR. Neto međunarodne pričuve, u koje nisu uključeni devizna obvezna pričuva, SDR-i kod MMF-a, sredstva Europske komisije, sredstva Ministarstva financija ni ulaganja u repo poslove, uvećane su u 2016. za 1.011,76 mil. EUR,

tj. za 9,1%, te su krajem 2016. iznosile 12,2 mlrd. EUR. HNB je i u 2016. godini ostvario pozitivan rezultat – ukupno je ulaganjima neto međunarodnih pričuva ostvaren prihod od 80,83 mil. EUR.

Hrvatska narodna banka vodi monetarnu politiku, upravlja međunarodnim pričuvama Republike Hrvatske, izdaje novčanice i kovani novac, izdaje i oduzima odobrenja za rad kreditnim institucijama, kreditnim unijama, institucijama za platni promet i elektronički novac te nadzire njihovo poslovanje. Hrvatska narodna banka također izdaje odobrenja za rad ovlaštenim mjenjačima te obavlja niz poslova za kreditne institucije poput vođenja računa, obavljanja platnog prometa, davanja kredita te primanja u depozit njihovih sredstava.

Na dan 31. prosinca 2016. stanje gotovog novca u optjecaju iznosilo je 22,5 mlrd. kuna. Iz trezora HNB-a izdano je tijekom 2016. ukupno 4,6 mlrd. kuna u novčanicama (45,1 mil. komada) i 77,3 mil. kuna kovanog novca (99,3 mil. komada).

HNB je 8. listopada 2016. godine izdao prigodnu kovanicu od 25 kuna povodom obilježavanja 25. obljetnice neovisnosti Republike Hrvatske, 8. listopada 1991. – 8. listopada 2016.

U 2016. registrirano je ukupno 435 komada krivotvorenih novčanica kuna u ukupnoj vrijednosti od 99.930,00 kuna. Na milijun komada originalnih novčanica kuna u optjecaju registrirane su 2,2 krivotvorene novčanice.

Na kraju 2016. u Hrvatskoj je poslovala 31 kreditna institucija. U 2016. imovina banaka smanjila se za 1,7%, stoga se petu godinu zaredom nastavio trend njezina blagog pada. Udio loših kredita smanjio se drugu godinu zaredom, i to sa 16,7%, koliko je iznosio na kraju 2015., na 13,8% na kraju 2016. Supervizija kreditnih institucija obuhvaća niz koordiniranih aktivnosti usmjerenih na kontinuiranu provjeru usklađenosti poslovanja kreditnih institucija (banaka, štednih banaka i stambenih štedionica) sa zakonima, podzakonskim aktima, internim aktima kreditnih institucija te standardima i pravilima struke. Tijekom 2016. godine HNB je izdao 25 izvješća o procjeni rizičnosti poslovanja za kreditne institucije. Na osnovi kontinuiranog praćenja kreditnih institucija tijekom 2016. godine izdano je 46 rješenja za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i

nepravilnosti u poslovanju ili poboljšanje stanja u banci.

Na kraju 2016. godine u Republici Hrvatskoj poslovale su 23 kreditne unije.

HNB je u 2016. izdao ukupno 117 rješenja o zahtjevima za izdavanje odobrenja

i suglasnosti bankama, stambenim štedionicama, štednim bankama i kreditnim unijama i jedno rješenje o ukidanju odobrenja za pružanje financijskih usluga.

Detalj pročelja zgrade
Hrvatske narodne banke

U 2016. godini s produkcijskim radom započela je platnoprometna infrastruktura za izvršenje nacionalnih i prekograničnih platnih transakcija u eurima. Izrađen je nacrt Zakona o usporedivosti naknada, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu osnovnom računu, kojim će se potrošačima, između ostalog, omogućiti transparentan pristup naknadama za vođenje računa i pružanje platnih usluga i

pojednostaviti procedura prebacivanja računa iz jedne banke u drugu.

Nacionalna komponenta TARGET2-HR započela je s radom 1. veljače 2016. u skladu s Nacionalnim planom migracije na SEPA-u. EuroNKS je platni sustav koji obrađuje platne transakcije SEPA kreditnih transfera u eurima, a s radom je započeo 6. lipnja 2016. u skladu s Nacionalnim planom migracije na SEPA-u.

Građani (potrošači) i poslovni subjekti u bankama su imali ukupno 6.844.255 otvorenih transakcijskih računa, a u optjecaju je ukupno evidentirano 8.456.688 platnih kartica.

Financijska stabilnost jedan je od ključnih preduvjeta održivoga gospodarskog rasta, a očituje se u nesmetanom funkcioniranju svih dijelova financijskog sustava u procesu alokacije resursa, procjene i upravljanja rizicima te izvršavanja plaćanja, kao i u otpornosti sustava na iznenadne šokove. Stanje bankovnog sustava u Hrvatskoj ocijenjeno je stabilnim s visokom kapitaliziranošću.

U 2016. u Hrvatskoj minimalna propisana stopa adekvatnosti kapitala (SAK)

i dalje iznosi 8%, dok se dodatni kapitalni zahtjev gradi od različitih zaštitnih slojeva. Također, u srpnju 2016. godine HNB je povisio ponder rizika za izloženosti osigurane hipotekom na poslovnim nekretninama s 50% na 100%.

U sklopu aktivnosti usmjerenih na zaštitu potrošača HNB je tijekom 2016. godine uvelike bio usmjeren na nadzor nad primjenom odredbi Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju kojima je regulirana konverzija kredita u švicarskim francima. U 2016. godini u HNB-u je zaprimljeno ukupno 1370 prigovora potrošača – korisnika bankovnih i financijskih usluga.

Hrvatska narodna banka posebnu pozornost posvećuje aktivnostima kojima se jača financijska pismenost mladih. Tako je tijekom 2016. bila domaćin za gotovo 2000 učenika i studenata koji su se upoznali s radom središnje banke i naučili više o upravljanju osobnim financijama.

Javnost rada

Hrvatska narodna banka veliko značenje pridaje upoznavanju javnosti sa svojim ciljevima, zadaćama, mjerama novčane politike i njihovim učincima, kao i ostalim aktivnostima u sklopu svojih nadležnosti. HNB, naime, smatra otvorenost i javnost bitnim pretpostavkama vjerodostojnosti i transparentnosti svoga djelovanja, ali i podrške šire javnosti u ostvarivanju uloge središnje banke primjerene tržišnom gospodarstvu i usklađene sa suvremenim međunarodnim standardima.

Hrvatska narodna banka koristi se različitim oblicima komuniciranja s domaćom i međunarodnom javnošću, pri čemu za javnost djelovanja hrvatske središnje banke vrlo važnu ulogu ima korištenje internetske stranice – www.hnb.hr. Stoga je 2016. godine HNB svoju dotadašnju internetsku stranicu zamijenio novom, koju je nastojao unaprijediti u tehničkom i upotpuniti u sadržajnom smislu.

Osim priopćenja HNB-a – tijekom 2016. objavljeno ih je više od 50 – koja se odnose na odluke Savjeta HNB-a, intervencije na deviznom tržištu i druge aktivnosti HNB-a vezane uz sva područja njegova djelovanja, zatim tečajnica HNB-a

HNB je svoju dotadašnju internetsku stranicu zamijenio novom, koju je nastojao unaprijediti u tehničkom i upotpuniti u sadržajnom smislu.

i sličnih sadržaja, na internetskoj je stranici objavljena i cjelokupna zakonska i druga regulativa, odluke, naputci i drugi akti koji

Guverner odgovara na pitanja medija

HNB

Platne transakcije i računi

Statistika platnog prometa

2015.

Godina I - prosinac 2016.

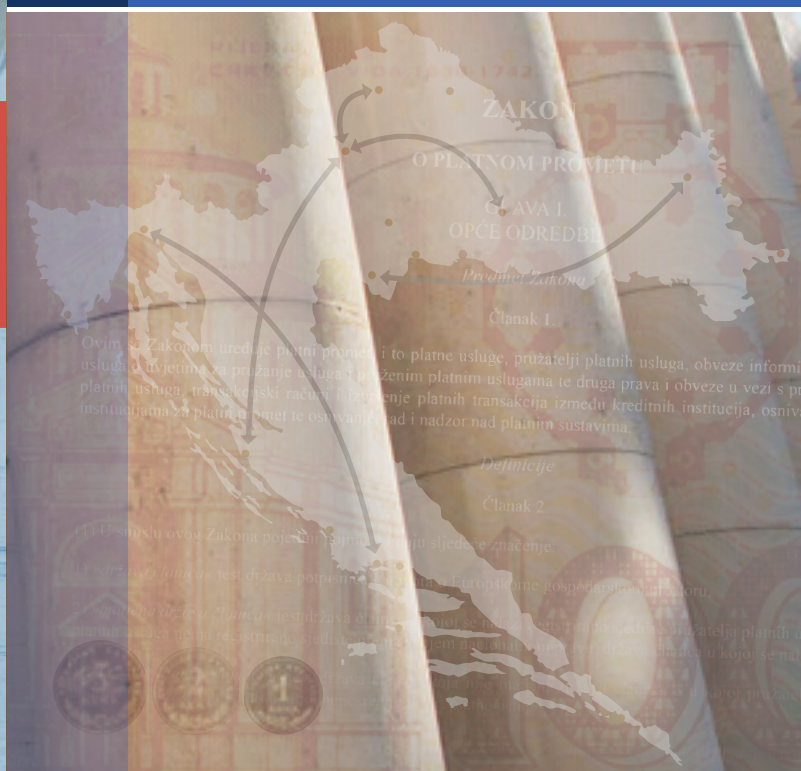
BILTEN

HRVATSKA NARODNA BANKA

226

Godina XXII • Srpanj 2016.

BROJ

17

Godina 9
VII 2016.

Pregledi P-27

Obilježja tržišta rada i određivanja plaća u Hrvatskoj: rezultati Anketе poduzeća

Marina Kunovac i Andreja Pufnik

Zagreb, listopad 2015.

Naslovnice nekoliko publikacija Hrvatske narodne banke, objavljenih u 2016. godini

FINANCIJSKA STABILNOST

se tiču djelovanja Hrvatske narodne banke i hrvatskoga bankovnog sustava. Na stranici su objavljeni i nacrti zakona i podzakonskih akata kako bi se javnosti omogućilo da se očituje.

Na isti način dostupne su stručnoj i široj javnosti i publikacije HNB-a: svi mjesečni i tromjesečni bilteni središnje banke, polugodišnje informacije o djelovanju HNB-a, lista kreditnih institucija i bilteni o bankovnom sustavu, kao i brojne tematske publikacije i analize, gotovo sve na hrvatskom i engleskom jeziku. K tome, HNB je 2016. godine svoju paletu publikacija obogatio *newsletterom*, kojim više od 500 primatelja obavještava o novostima u svom djelovanju.

Na sedam prezentacija, radionica ili skupnih brifinga za novinare, kao i u većem broju intervjua i izjava za javnost najviših dužnosnika Hrvatske narodne banke za brojna domaća i inozemna javna glasila, nastojalo se što potpunije obavijestiti stručnu i široku javnost o aktivnostima središnje banke i o izazovima s kojima se suočava u ostvarivanju svojih zadaća, kao i o metodama i instrumentariju kojima nastoji očuvati stabilnost cijena i financijsku stabilnost u zemlji. Istu svrhu imali su i nastupi dužnosnika na različitim stručnim skupovima i prezentacijama u zemlji i inozemstvu.

Uz brojne telefonske obavijesti, tijekom prošle godine Sektor komunikacija odgovorio je i pisanim putem (uglavnom e-poštom) na više od dvije stotine pojedinačnih novinarskih upita iz zemlje i svijeta. Odgovoreno je i na više od 1700 upita građana, banaka, poduzeća i raznih domaćih i inozemnih institucija. Tražene informacije odnosile su se na sva područja djelovanja HNB-a, a na spomenute je upite HNB nastojao odgovoriti odmah ili u najkraćem mogućem roku.

Radi što boljeg upoznavanja s radom Hrvatske narodne banke, organizirali smo predavanja za brojne skupine posjetitelja (studenti, nastavnici, polaznici poslijediplomskih studija) zainteresiranih da se поближе upoznaju s njezinom ulogom i djelovanjem.

Sektor komunikacija pisanim je putem odgovorio na više od dvije stotine pojedinačnih novinarskih upita iz zemlje i svijeta, kao i na više od 1700 upita građana, banaka, poduzeća i raznih domaćih i inozemnih institucija.

Viceguverner HNB-a Bojan Fras uvodno se obraća učenicima, sudionicima debate o studentskim kreditima

Aktivnostima usmjerenima na jačanje financijske pismenosti mladih obuhvaćeno je oko 800 učenika i 300 studenata koji su željeli naučiti više o upravljanju osobnim financijama. Tijekom ožujka, u povodu Svjetskog tjedna novca, održao se najveći broj predavanja, s učeničkom debatom kao glavnim događajem.

Stručnjaci HNB-a održali su tako u 2016. izlaganja o temama vezanima uz djelovanje središnje banke za više od dvije tisuće građana, uglavnom učenika i studenata, u HNB-u i drugim institucijama.

Sama zgrada Banke, ujedno spomenik kulture, privukla je i brojne građane koje zanima arhitektonsko rješenje nekadašnje palače Zagrebačke burze za robu i vrednote.

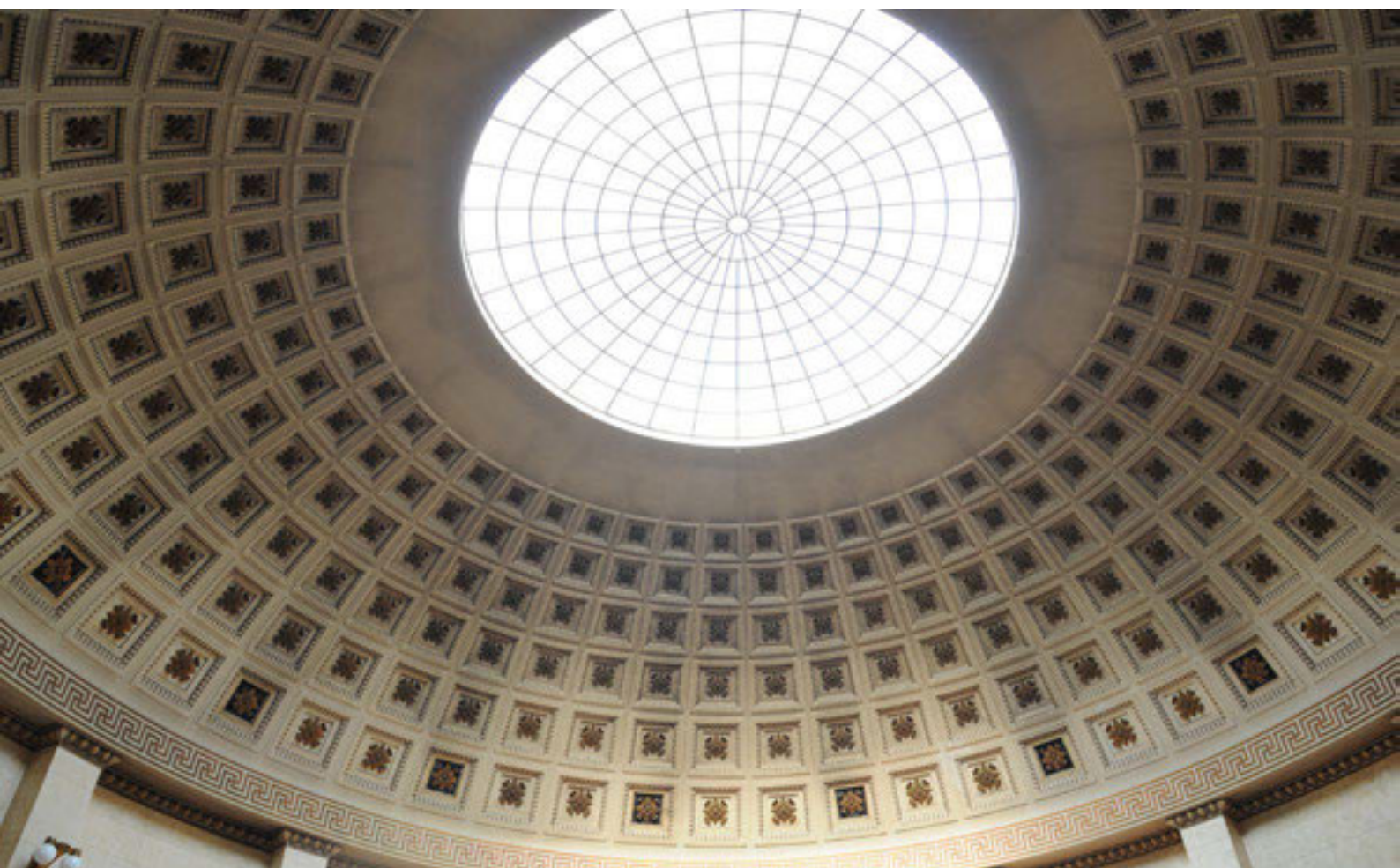
Središnja banka organizirala je i nekoliko stručnih skupova. S Hrvatskom agencijom za nadzor financijskih usluga upriličeno je javno predstavljanje rezultata istraživanja kojim je izmjerena razina financijske pismenosti u Republici Hrvatskoj. U spomen na prof. emer. dr. Peru Jurkovića, drugoga guvernera hrvatske središnje

banke, u suradnji s Ekonomskim fakultetom u Zagrebu i RIFIN-om, održan je znanstveni skup posvećen mogućnosti djelovanja monetarne i fiskalne politike u maloj i otvorenoj ekonomiji. Ostvarenjima i izazovima koje pred dionike stavlja bankovna unija u Europskoj uniji bila je posvećena konferencija organizirana u suradnji s Europskom komisijom, a u kojoj je sudjelovao i Valdis Dombrovskis, potpredsjednik Europske komisije za euro i socijalni dijalog. U 2016. godini održano je u HNB-u i tradicionalno predavanje Ante Čičin-Šain, posvećeno prvom guverneru hrvatske središnje banke.

Potvrda kvalitetne međunarodne suradnje Hrvatske narodne banke jesu i izlaganja koja su u hrvatskoj središnjoj banci u 2016. godini održali guverneri dviju središnjih banaka zemalja europodručja: “Financijska stabilnost i intervencije monetarne politike središnjih banaka u Europi: gdje smo sada i koji su izazovi pred nama” bila je tema kojoj je svoje izlaganje posvetio guverner središnje banke Grčke Yannis Stournaras. Guverner središnje banke Nizozemske Klaas Knot govorio je o izazovima za ekonomsku politiku u europskoj (monetarnoj) uniji iz perspektive središnje banke.

Organizacijom stručnih skupova HNB pridonosi javnoj raspravi o temama koje se tiču djelovanja središnje banke.

Afirmaciji djelovanja Hrvatske narodne banke pridonosi i vrlo ugledna međunarodna Dubrovačka konferencija, koju već više od dva desetljeća, a 2016. godine 22. godinu zaredom, HNB organizira uz sudjelovanje cijenjenih znanstvenika i istaknutih nositelja financijskih politika iz Hrvatske i mnogih drugih zemalja, kao i iz međunarodnih financijskih institucija.

Kupola Okrugle dvorane zgrade HNB-a,
nekadašnje glavne dvorane Zagrebačke burze
za robu i vrednote

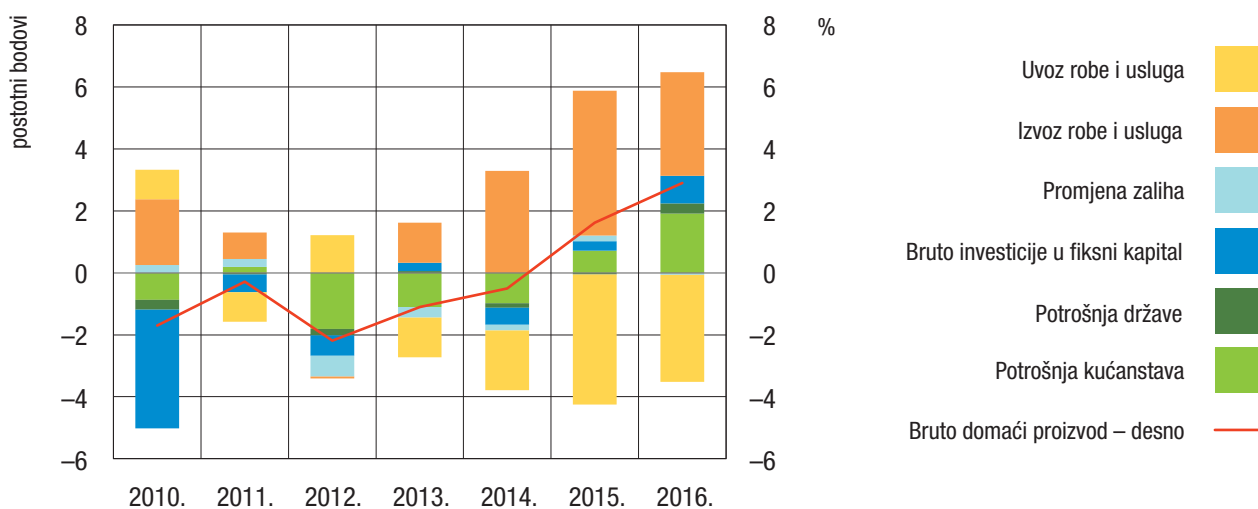
Monetarna politika i gospodarska kretanja

Gospodarski oporavak i povoljna kretanja na tržištu rada zamjetno dinamizirani tijekom 2016.

Godišnja stopa rasta realnog BDP-a ubrzala se na 2,9% u 2016. u usporedbi s 1,6% u 2015., pri čemu dinamiziranje gospodarske aktivnosti odražava zamjetan rast svih sastavnica domaće potražnje.

Slika 1. Promjena BDP-a

doprinosi po sastavnicama

IZVOR: DZS

Potrošnja kućanstava porasla je u 2016. čak za 3,3% te je uz izvoz robe i usluga najznačajnije pridonijela rastu gospodarske aktivnosti. Oporavku osobne potrošnje pridonijeli su povoljna kretanja na tržištu rada, odnosno porast zaposlenosti i plaća. Naime, nakon rasta od 0,7% u 2015., u 2016. zaposlenost se prema podacima HZMO-a povećala za gotovo 2%. Rast zaposlenosti ostvaren je u svim djelatnostima, a ponajviše u uslužnim djelatnostima privatnog

sektora. Istodobno se nastavio smanjivati broj nezaposlenih pa se međunarodno usporediva stopa nezaposlenosti u 2016. spustila na 13,1% radne snage. Takvo kretanje u velikoj mjeri odražava smanjenje radno aktivnog stanovništva, na

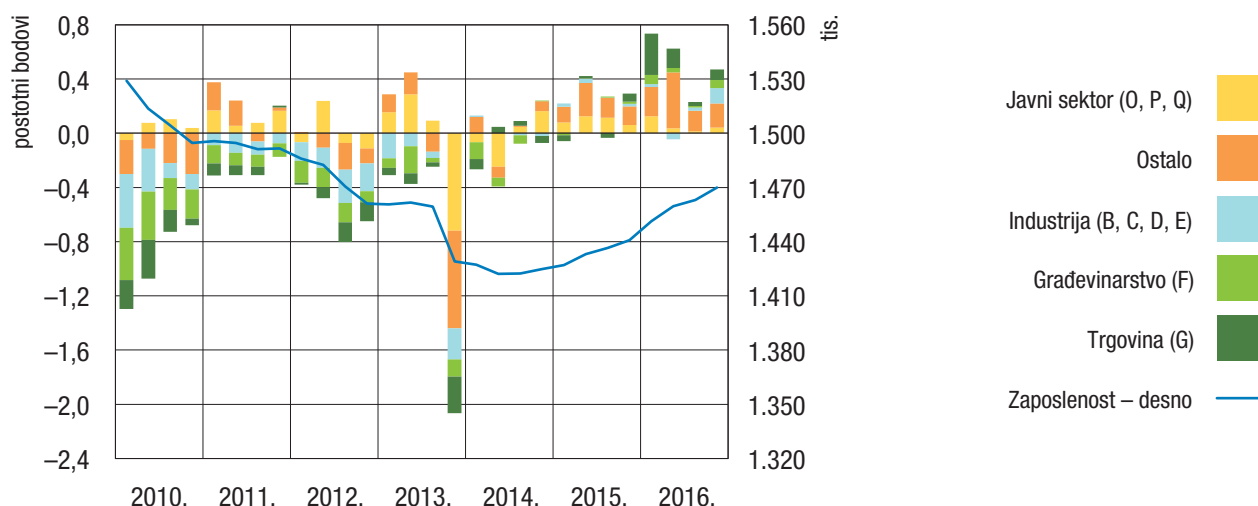
Godišnja stopa rasta realnog BDP-a ubrzala se na 2,9% u 2016. u usporedbi s 1,6% u 2015. Potrošnja kućanstava porasla je u 2016. čak za 3,3% te je uz izvoz robe i usluga najznačajnije pridonijela rastu gospodarske aktivnosti.

koje utječe iseljavanje stanovništva radne dobi. Jačanju potrošačkih mogućnosti stanovništva pridonijelo je i kretanje plaća. U 2016. godini zabilježen je tako godišnji rast isplaćenih nominalnih neto plaća (1,2%), a uzme li se u obzir i smanjenje opće razine cijena, realne su plaće porasle za više od 2%. Na potrošnju kućanstava također je pozitivno djelovala veća sklonost potrošnji, na što upućuju visoka razina optimizma potrošača i

rast nestambenih kredita stanovništvu (prema transakcijama), posebice u prvoj polovini 2016. godine. Ostvaren je i rast naknada zaposlenima iz inozemstva zbog sve većeg broja hrvatskih rezidenata koji rade u inozemstvu, iako se time financira relativno mali dio osobne potrošnje u Hrvatskoj.

Slika 2. Zaposlenost po djelatnostima NKD-a

sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

IZVOR: HZMO (SEZONSKA PRILAGODBA HNB-a)

Osim potrošnje kućanstava u 2016. zamjetno se intenzivirao i oporavak kapitalnih investicija, kod kojih je na godišnjoj razini zabilježen rast od 4,6%. Pritom su investicije opće države iskazale nešto višu stopu rasta, no kako se na privatne investicije (uključujući javna poduzeća izvan sektora opće države) odnosi više od četiri petine ukupnih investicija u gospodarstvu, upravo su one u velikoj mjeri odredile dinamiku oporavka ove sastavnice agregatne potražnje. To potvrđuju i detaljni podaci o kretanjima u građevinarstvu te proizvodnji i uvozu kapitalnih proizvoda. Naime, u 2016. godini ubrao se oporavak sektora građevinarstva, što je u velikoj mjeri bilo određeno radovima na zgradama, a tek manjim dijelom radovima na infrastrukturnim objektima koje financira država. Osim toga, nastavio se rast proizvodnje i uvoza kapitalnih proizvoda po visokim stopama, što također upućuje na dinamiziranje investicijskog ciklusa privatnog sektora. Porastu ukupnih investicija uvelike je pridonijelo povećano iskorištavanje sredstava iz fondova EU-a. Kapitalni transferi iz proračuna EU-a dosegli su u 2016. godini 3,5 mlrd. kuna ili 1% BDP-a, što je gotovo za 60% više nego godinu dana prije. Pritom su kao i u 2015. oko tri četvrtine sredstava primile jedinice unutar opće države.

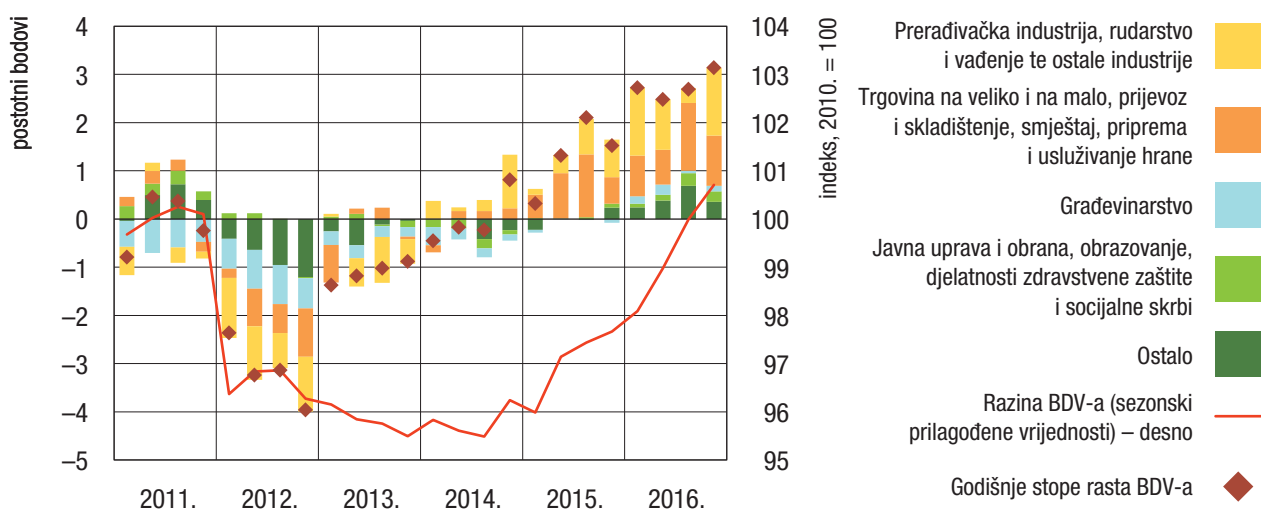
Kad je riječ o međunarodnoj razmjeni, u 2016. nastavio se rast izvoza robe i usluga, iako nešto sporijim intenzitetom nego godinu dana prije (6,7% u usporedbi s 10,0% u 2015.). Takva su kretanja odraz i dalje razmjerno povoljnih kretanja u međunarodnom okružju odnosno ubrzanja rasta u gospodarstvima većine glavnih hrvatskih vanjskotrgovinskih partnera, ali i povećanja udjela hrvatskog izvoza na svjetskom tržištu. Pritom valja naglasiti kako je ukupnom rastu izvoza i u 2016. snažno pridonio rast izvoza turističkih usluga, što djelomično odražava podizanje kvalitete i obujam pruženih usluga, a djelomično inozemne činitelje poput nestabilnosti na nekim konkurentskim tržištima. Snažan oporavak domaće potražnje i nadalje visok rast izvoza odrazili su se i na uvoz robe i usluga, koji je nastavio razmjerno snažno rasti. Stoga je u 2016. neto izvoz robe i usluga imao blago negativan učinak na ukupnu gospodarsku aktivnost.

Promatrano prema djelatnostima, trgovina, prijevoz i pružene usluge u turizmu dali su najveći doprinos agregatnom rastu bruto domaće vrijednosti.

Promatrano prema djelatnostima, trgovina, prijevoz i pružene usluge u turizmu dali su najveći doprinos agregatnom rastu bruto domaće vrijednosti. Rast

Slika 3. Promjena BDV-a

doprinosi po djelatnostima

IZVOR: DZS

ostvaren u spomenutim djelatnostima povezuje se s intenziviranjem oporavka osobne potrošnje, povećanjem međunarodne razmjene robe te porastom noćenja, dolazaka i prosječne potrošnje inozemnih turista. Podaci o industrijskoj proizvodnji pak pokazuju da je razmjerno visok rast ostvaren u svim glavnim industrijskim grupacijama, a svojim se doprinosom ukupnom rastu ističe proizvodnja intermedijarnih proizvoda i proizvoda za široku potrošnju.

Inflacija potrošačkih cijena vratila se krajem godine u pozitivno područje

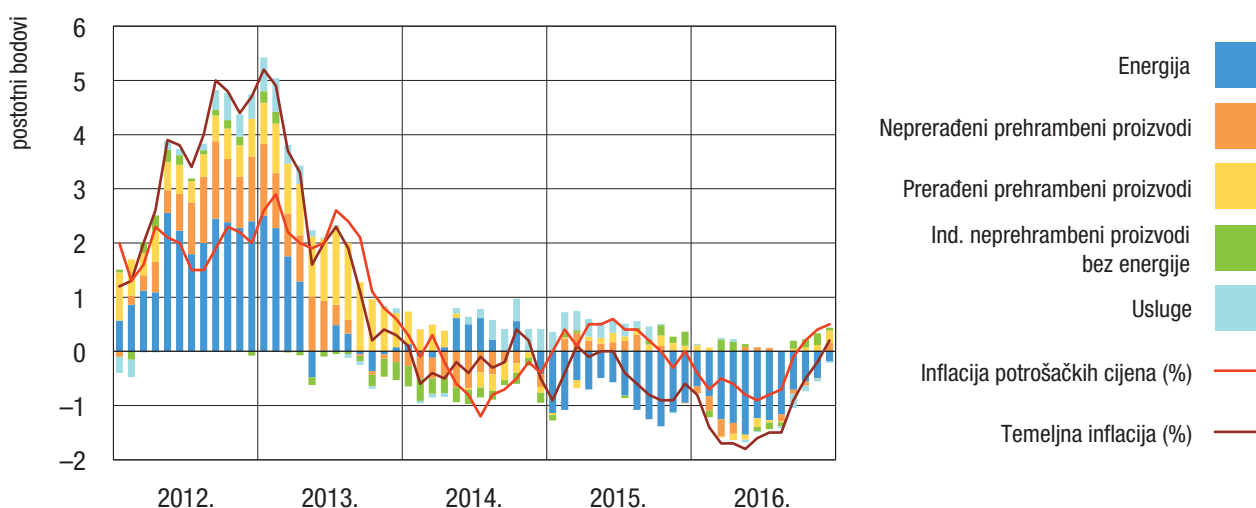
Inflacija potrošačkih cijena u 2016. iznosila je prosječno $-1,1\%$, što je pad u odnosu na $-0,5\%$ u 2015. Tijekom prvog polugodišta prevladali su pritisci na pad cijena, a to je u prvom redu odražavalo izravne i neizravne učinke pada cijena sirove nafte i drugih sirovina na svjetskom tržištu na domaće cijene (npr. energije, industrijskih te prerađenih prehrambenih proizvoda). U istom smjeru djelovalo je i smanjenje administrativne cijene prirodnog plina na domaćem tržištu. Temeljna inflacija, koja ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije te administrativno regulirane cijene, kretala se u istom smjeru kao i ukupna inflacija potrošačkih cijena. Od domaćih činitelja pada temeljne inflacije valja izdvojiti prigušene troškovne pritiske i vrlo konkurentno okruženje u kojem

poduzeća određuju cijene. Pritisci koji proizlaze iz troškova rada bili su prigušeni zbog smanjenja jediničnih troškova rada. Nadalje, u određenoj mjeri djelovali su i neizravni učinci pada svjetskih

cijena sirovina na cijene ulaznih proizvoda za proizvodnju određenih industrijskih proizvoda, a osjetno su pojeftinili i prerađeni prehrambeni proizvodi, posebice mlijeko i mliječne prerađevine, čiji je pad cijena započeo još sredinom 2015. zbog ukidanja kvota na proizvodnju mlijeka u Europskoj uniji.

Inflacija potrošačkih cijena u 2016. iznosila je prosječno $-1,1\%$, što je pad u odnosu na $-0,5\%$ u 2015.

Slika 4. Godišnja stopa inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena

Napomena: Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje se administrativno reguliraju. Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.

IZVORI: DZS; IZRAČUN HNB-a

U drugom su polugodištu prevladali pritisci na rast cijena pa se godišnja stopa inflacije vratila u pozitivno područje dosegnuvši $0,2\%$ u prosincu, a temeljna inflacija $0,5\%$. To je ponajviše bilo posljedica jačanja uvoznih inflatornih pritisaka, tj. rasta cijena sirovina na svjetskom tržištu, a u manjoj mjeri i oporavka inflacije u europodručju. Istodobno je kuna oslabjela prema američkom dolaru, zbog jačanja američkog dolara prema euru na svjetskome deviznom tržištu. Pritom su povećanju ukupne inflacije u drugom polugodištu najviše pridonijele cijene

energije. Naime, znatno su porasle cijene naftnih derivata zbog poskupljenja sirove nafte, pri čemu je izražen bio i učinak baznog razdoblja (zbog snažnog pada tih cijena u drugom polugodištu 2015.). Porasle su također cijene hrane, a zbog povećanja trošarina krajem godine poskupio je i duhan. Blago su poskupjeli i industrijski proizvodi, što se djelomično može objasniti neizravnim učincima povećanja cijena sirovina na svjetskom tržištu na cijene ulaznih proizvoda za proizvodnju industrijskih proizvoda za široku potrošnju (npr. farmaceutskih proizvoda).

Inflacija cijena usluga bila je prilično stabilna u 2016. te se kretala u prosjeku oko $-0,1\%$, odnosno oko razine znatno niže od prosječne vrijednosti zabilježene u posljednjih desetak godina. Usluge se obično pružaju u zemlji, a to znači da na njihove cijene pretežno utječu domaći činitelji, poput domaće potražnje i troškova rada. Potisnuta inflacija potrošačkih cijena usluga može se stoga djelomice objasniti prigušenim cjenovnim pritiscima koji proizlaze iz razmjerno niskog rasta plaća. Na plaće se odnosi velik udio ulaznih troškova, posebice u uobičajeno radno intenzivnijem sektoru usluga. Nepostojanje vidljivijih pritisaka na cijene usluga djelomično je posljedica neizravnih učinaka prethodnoga snažnog pada cijena nafte i drugih sirovina, koji se materijaliziraju s vremenskim odmakom.

U ekonomskim odnosima s inozemstvom i dalje višak na tekućem računu i smanjenje zaduženosti

Višak na tekućem i kapitalnom računu platne bilance u protekloj je godini iznosio $3,7\%$ BDP-a, što je, kad se isključe učinci konverzije kredita u švicarskim francima¹, gotovo jednako kao i u 2015. Pritom se u razmjeni robe i usluga već petu godinu zaredom ostvaruje pozitivan saldo, a dodatno poboljšanje tijekom 2016. ponajviše odražava dobra ostvarenja u turizmu. Tome je uvelike pridonijelo poboljšanje fizičkih pokazatelja, uz godišnji rast dolazaka i noćenja stranih gostiju u komercijalnim smještajnim kapacitetima za $8,9\%$ odnosno $9,6\%$, pri čemu se posebno ističu gosti iz Njemačke, Poljske, Austrije, Ujedinjene Kraljevine i Slovenije. Iz dostupnih podataka proizlazi i da je prosječna potrošnja po putniku porasla. Osim putovanja vidljivo se povećao i neto izvoz ostalih usluga, poglavito

1 Višak u 2015. u iznosu od $5,5\%$ BDP-a uključuje jednokratno poboljšanje salda primarnog dohotka u iznosu od oko 2% BDP-a, što je posljedica konverzije kredita u švicarskim francima na teret banaka.

telekomunikacijskih, računalnih i informacijskih.

Za razliku od razmjene usluga, u robnoj razmjeni s inozemstvom ostvaren je veći manjak, što

je povezano s jačanjem domaće potražnje, ali odražava i uvozu ovisnost hrvatskog izvoza. Glavni činitelji rasta vanjskotrgovinskog manjka, prema podacima DZS-a², bili su pad neto izvoza ostalih prijevoznih sredstava (uglavnom brodovi) te rast neto uvoza cestovnih vozila i kapitalnih proizvoda, među kojima se pogoršanjem salda izdvajaju specijalni strojevi za pojedine industrijske grane i industrijski strojevi za opću uporabu. Takva je kretanja ublažilo, među ostalim, smanjenje manjka u razmjeni naftnim derivatima pod povoljnim utjecajem nižih cijena. Ukupan je robni izvoz u 2016. porastao za 6,9%, što je zamjetno sporiji rast nego u prethodnoj godini, poglavito zbog pada izvoza brodova te nafte i naftnih derivata, ali i blagog usporavanja izvoza ostale robe. U 2016. se nastavio i rast ukupnoga robnog uvoza (iznosio je 6,5%), iako nešto sporijim intenzitetom nego prethodne godine, čemu je uz pad uvoza brodova i nafte još više pridonijelo usporavanje rasta uvoza ostale robe.

Višak na tekućem i kapitalnom računu platne bilance u 2016. godini iznosio je 3,7% BDP-a.

Na računu primarnog dohotka zabilježeno je primjetno pogoršanje salda u odnosu na prethodnu godinu, ponajprije zbog iščezavanja učinka konverzije kredita u švicarskim francima, ali i boljih poslovnih rezultata trgovačkih društava u stranom vlasništvu, vidljivih, među ostalim, u financijskoj djelatnosti, proizvodnji naftnih derivata, farmaceutskoj djelatnosti, trgovini i građevinarstvu. S druge strane, rastu viška na računu sekundarnog dohotka i kapitalnih transakcija uvelike je pridonijelo jače iskorištavanje sredstava iz fondova EU-a, od čega se nešto više od polovine odnosilo na sredstva kapitalne prirode.

Kada je riječ o financijskim tokovima s inozemstvom, neto odljev ostvaren u 2016. posljedica je zamjetnog smanjenja neto dužničkih obveza domaćih sektora, dok su se vlasničke obveze povećale. Smanjenje ukupnih neto inozemnih obveza (zabilježeno na financijskom računu isključujući promjenu

2 Platnobilančni podaci o robnoj razmjeni rezidenata i nerezidenata, koje objavljuje HNB, pokazuju slabiju dinamiku u odnosu na podatke DZS-a, uz godišnju stopu rasta izvoza i uvoza od 3,3% odnosno 4,0%, te rast manjka za 5,0% (naprema 5,9% prema podacima DZS-a).

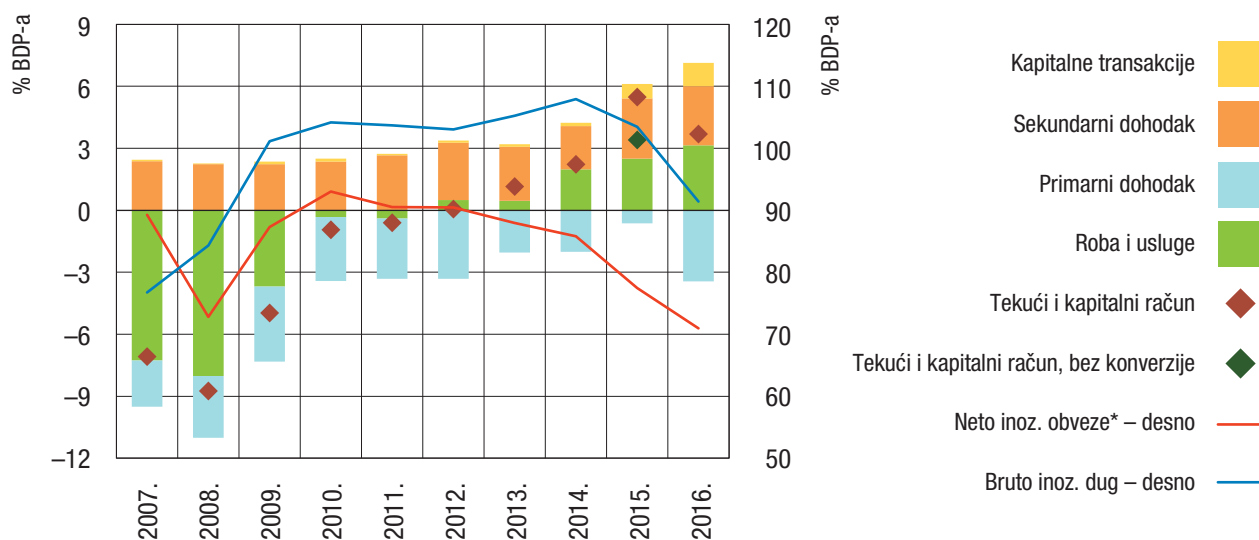
pričuva i obveza HNB-a) iznosilo je 1,1 mlrd. EUR, što je otprilike upola manje nego prethodne godine zbog izraženijeg priljeva neto vlasničkih ulaganja. Vlasnička su ulaganja u 2016. bila pod utjecajem iznimno visoke zadržane dobiti na strani obveza (poglavito u financijskoj djelatnosti), koja je uvelike premašila dosadašnje vrijednosti. Istodobno su nova vlasnička ulaganja u Hrvatsku, usmjerena najviše u nekretnine, trgovinu, financijsku djelatnost, smještaj i informacijsku uslužnu djelatnost, bila skromna.

U 2016. godini nastavilo se razduživanje svih domaćih sektora, što je rezultiralo zamjetnim poboljšanjem relativnih pokazatelja inozemne zaduženosti.

U 2016. godini nastavilo se razduživanje svih domaćih sektora, što je rezultiralo zamjetnim poboljšanjem relativnih pokazatelja inozemne zaduženosti. Tako je na kraju protekle godine bruto inozemni dug iznosio 41,7 mlrd. EUR ili 91,4% BDP-a, što je za 12,0 postotnih bodova manje nego na kraju 2015. godine. Omjer

neto inozemnog duga i BDP-a također se smanjio, na 41,4% BDP-a, s 52,1% BDP-a na kraju 2015. Nastavio se i višegodišnji trend poboljšavanja ukupnih

Slika 5. Tekući i kapitalni račun platne bilance i stanje inozemnih obveza

* Neto inozemne obveze čini razlika između ukupnih inozemnih obveza (na osnovi dužničkih instrumenata, financijskih izvedenica, vlasničkih ulaganja i ostalog) i istovrsne imovine, što odgovara negativnoj vrijednosti neto stanja međunarodnih ulaganja (na kraju 2016. iznosi -71% BDP-a).

IZVOR: HNB

vanjskih neravnoteža, pa je neto stanje međunarodnih ulaganja na kraju 2016. iznosilo –71,0% BDP-a, u usporedbi s –77,4% BDP-a godinu prije.

Monetarna politika zadržala je ekspanzivnu i protuciklički karakter, čime je podržan gospodarski oporavak

Hrvatska narodna banka nastavila je u 2016. godini provoditi izrazito ekspanzivnu i protucikličnu monetarnu politiku, čime je podržala oporavak gospodarske aktivnosti. Ekspanzivnost monetarne politike početkom 2016. dodatno je osnažena uvođenjem strukturnih repo operacija kojima se bankama osigurava dugoročna kunska likvidnost. Tako je HNB bankama plasirao kunska sredstva na rok od četiri godine po povoljnim kamatnim stopama, čime se poticalo smanjenje dugoročnih kamatnih stopa i kunske kreditiranje. Na četiri aukcije održane u 2016. HNB je ukupno bankama plasirao oko 1 mlrd. kuna, pri čemu je kamatna stopa na prve dvije aukcije iznosila 1,8%, dok je na druge dvije aukcije spuštana na 1,4%.

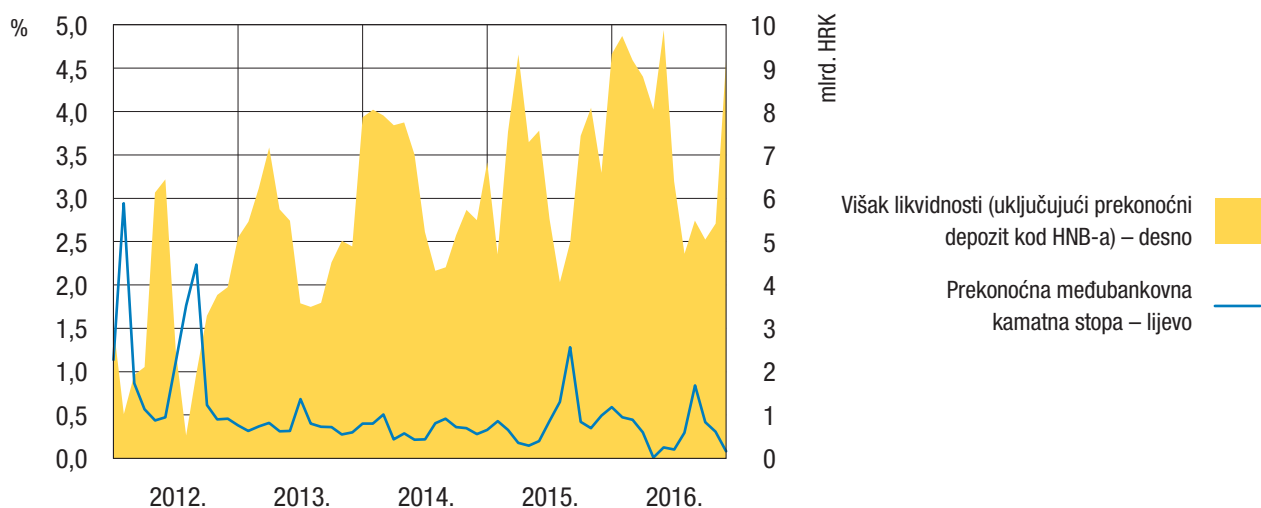
Usto, HNB je nastavio bankama plasirati kratkoročna kunska sredstva na rok od sedam dana putem redovitih tjednih obratnih repo operacija. Kamatna stopa na tim operacijama također je spuštana u 2016., na 0,3% s prijašnjih 0,5%.

Ekspanzivnost monetarne politike HNB-a najbolje se ogleda u velikom višku kunske likvidnosti, koji je u 2016. u prosjeku iznosio 7,6 mlrd. kuna, što je gotovo za 1 mlrd. kuna više nego godinu prije te, primjerice, sedam puta više nego u pretkrzičnoj, 2008. godini. Izrazito povoljni uvjeti likvidnosti doveli su do pada kamatnih stopa na domaćem tržištu. Primjerice, kamatna stopa na prekonoćne međubankovne zajmove tijekom cijele 2016. zadržavala se ispod 1%, a povremeno se spuštala i gotovo do nule.

Hrvatska narodna banka nastavila je u 2016. godini provoditi izrazito ekspanzivnu i protucikličnu monetarnu politiku, čime je podržala oporavak gospodarske aktivnosti. Ekspanzivnost monetarne politike početkom 2016. dodatno je osnažena uvođenjem strukturnih repo operacija.

Ekspanzivnost monetarne politike HNB-a najbolje se ogleda u velikom višku kunske likvidnosti, koji je u 2016. u prosjeku iznosio 7,6 mlrd. kuna, što je gotovo za 1 mlrd. kuna više nego godinu prije.

Slika 6. Višak likvidnosti kod banaka i prekonoćna međubankovna kamatna stopa

IZVOR: HNB

Hrvatska narodna banka nastavila je i u 2016. godini ublažavati oscilacije nominalnog tečaja kune prema euru zbog visoke zaduženosti svih domaćih sektora u stranoj valuti te izražene zastupljenosti eura u imovini i obvezama banaka. U 2016. godini kuna je tek blago ojačala u odnosu na godinu prije te

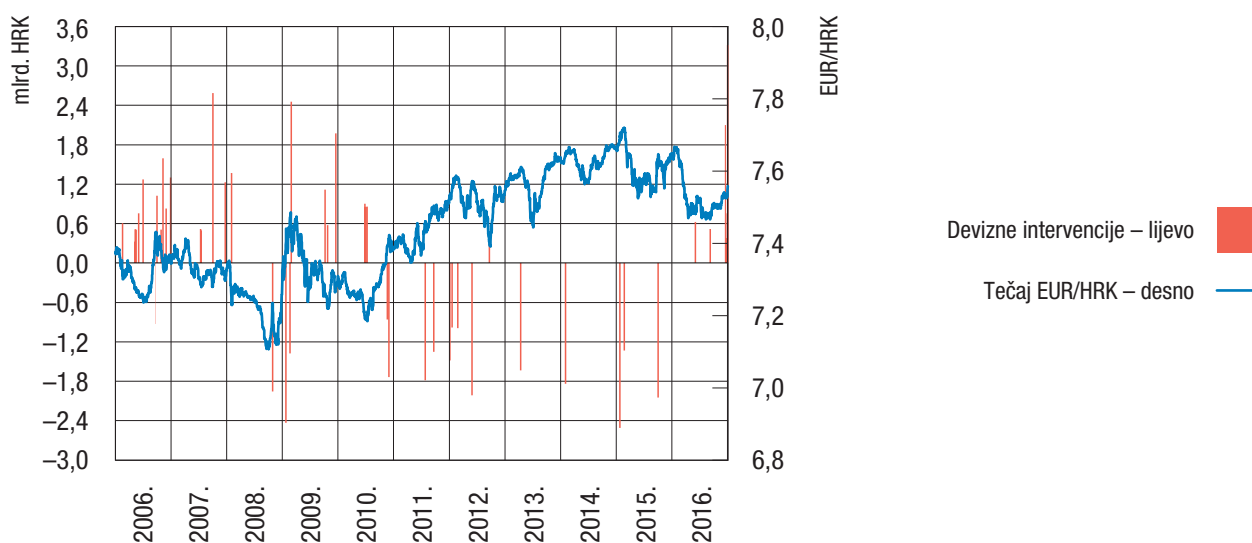
je tečaj kune prema euru na kraju 2016. iznosio 7,53 EUR/HRK i bio je za 1,0% niži nego na kraju prethodne godine, dok je prosječni tečaj za cijelu 2016. godinu bio za 1,1% niži od prosjeka 2015.

Hrvatska narodna banka nastavila je i u 2016. godini ublažavati oscilacije nominalnog tečaja kune prema euru zbog visoke zaduženosti svih domaćih sektora u stranoj valuti te izražene zastupljenosti eura u imovini i obvezama banaka.

Za razliku od prethodnih godina, kada su prevladavali pritisci u smjeru slabljenja kune, u 2016. su se pojačali pritisci na jačanje tečaja kune pa je HNB uglavnom otkupljivao devize s ciljem stabilizacije

tečaja. HNB je u 2016. godini neto otkupio 0,9 mlrd. EUR i time kreirao 6,5 mlrd. kuna putem deviznih transakcija s bankama, Ministarstvom financija i Europskom komisijom. Pritom je otkup od banaka iznosio malo više od 1 mlrd. EUR, a najveći dio tog otkupa ostvaren je potkraj godine.

Slika 7. Tečaj kune prema euru i devizne intervencije HNB-a

IZVOR: HNB

Zahvaljujući izrazito visokoj likvidnosti u 2016. nastavio se i pad kamatnih stopa na zaduživanje države te na zaduživanje ostalih sektora. Kamatne stope na jednogodišnje trezorske zapise Ministarstva financija spustile su se na dosad najniže razine, te su na kraju godine iznosile 0,65% za trezorske zapise u kunama, te samo 0,05% za trezorske zapise u eurima. Cijena zaduživanja države na duži rok također se smanjivala pa je, primjerice, prinos na petogodišnju kunsku obveznicu bez valutne klauzule na kraju 2016. bio za 1,8 postotnih bodova niži nego na kraju 2015. godine.

Kamatne stope banaka također su iskazale višegodišnji trend pada. Tako je kamatna stopa na nove stambene kredite u kunama krajem 2016. iznosila 4,5%, a 2012. godine u prosjeku 5,7%. Kamatne stope na nove stambene kredite indeksirane u eurima također su se do kraja 2016. spustile na 4,0%, dok su pet godina prije u prosjeku iznosile 5,4%. Kamatne stope za poduzeća na kraju 2016. bile su na najnižoj zabilježenoj razini dosad, od 4,2%, što je za dva do tri postotna boda niže nego prije pet godina. Uz pad kamatnih stopa, banke su tijekom 2016. ublažavale i druge uvjete za odobravanje kredita, i za poduzeća, i za stanovništvo. Promatrajući sa strane potražnje, pozitivna očekivanja budućih gospodarskih kretanja u uvjetima pada kamatnih stopa pridonijela su rastu potražnje za kreditima. Pritom su poduzeća posebice povećala potražnju za kreditima za financiranje investicija, dok je kod stanovništva rasla potražnja i za stambenim i za potrošačkim kreditima.

Uz povoljnije uvjete kreditne ponude i potražnje, u 2016. je ostvaren oporavak kreditne aktivnosti domaćih banaka. Nakon dvije godine kontrakcije ukupni plasmani banaka domaćim sektorima (isključujući državu) porasli su za 1%³.

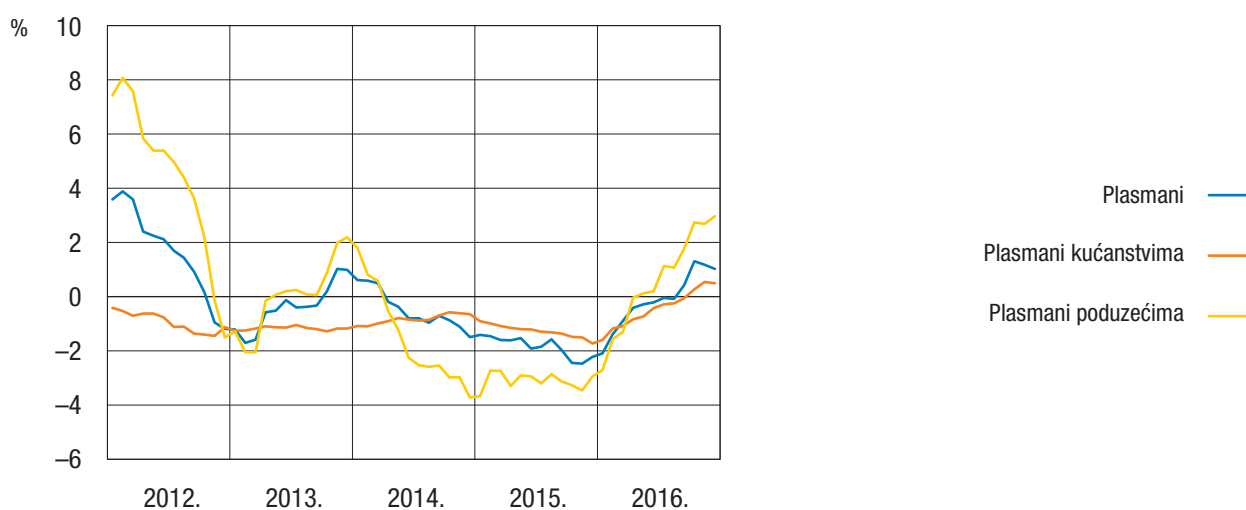
Uz povoljnije uvjete kreditne ponude i potražnje, u 2016. je ostvaren oporavak kreditne aktivnosti domaćih banaka.

Tome su najviše pridonijeli plasmani poduzećima, koji su se povećali za 3%. Valja istaknuti da je rast kreditiranja poduzeća bio rasprostranjen po gotovo svim glavnim gospodarskim djelatnostima (osim građevinarstva). Krediti stanovništvu također su u 2016. porasli (za 0,5%), i to

prvi put nakon više godina razduživanja kućanstava. Glavni su pokretač rasta kredita stanovništvu gotovinski nenamjenski krediti, dok se stambeni krediti i dalje smanjuju, no znatno slabijim intenzitetom nego prethodnih godina.

Slika 8. Plasmani

godišnje stope promjene, izračunate na osnovi transakcija*

* Transakcije prikazuju promjene iz kojih su isključeni učinci promjene tečaja i cjenovnih prilagodba vrijednosnih papira te otpisa plasmana, što uključuje i prodaje plasmana u visini ispravka njihove vrijednosti.

IZVOR: HNB

- 3 Stope promjene plasmana navedene u ovom odjeljku izračunate su na osnovi transakcija, što znači da ne uključuju učinke promjene tečaja i cjenovnih prilagodba vrijednosnih papira te otpisa plasmana. Ukupni plasmani domaćim sektorima (isključujući državu) obuhvaćaju plasmane kreditnih institucija kao i novčanih fondova, a osim kredita uključuju i instrumente tržišta novca, obveznice, dionice te udjele u investicijskim fondovima.

U strukturi kreditiranja banaka bio je primjetan snažan porast kreditiranja u kunama. Iako prisutan već nekoliko godina, taj se trend intenzivirao u 2016. godini pa su kunski plasmani porasli čak za 16,7%. Povećani interes stanovništva, a u manjoj mjeri i poduzeća, za kuskim kreditima potaknut je nižim kamatnim stopama na takve kredite, ali i negativnim iskustvima s kreditima indeksiranim uz švicarski franak. Usto, banke intenzivnije nude kunske kredite zbog snažnog rasta kuskih izvora sredstava u njihovoj pasivi, posebice sredstava na transakcijskim računima, kao i zbog pojačane konkurencije među bankama. Naposljetku, kuskom kreditiranju pogoduju i ekspanzivne mjere monetarne politike te regulatorne izmjene kojima HNB potiče banke na veću ponudu kuskih kredita i ujedno osigurava bolju informiranost potrošača o tečajnom riziku. To se prije svega odnosi na obvezu banaka da, uz kredit u stranoj valuti, klijentima ponude istovjetni kredit u kunama ili ih usmjere na popis drugih banaka koje nude kunske kredite, a koji objavljuje HNB.

U strukturi kreditiranja banaka bio je primjetan snažan porast kreditiranja u kunama. Iako prisutan već nekoliko godina, taj se trend intenzivirao u 2016. godini pa su kunski plasmani porasli čak za 16,7%.

Uz oporavak kreditiranja, tijekom 2016. godine banke su intenzivirale otpise i prodaje plasmana. To je utjecalo na nominalno stanje ukupnih plasmana u bilancama banaka koje je na kraju godine bilo za 3,7% niže nego na kraju 2015. iako je kreditna aktivnost banaka u navedenom razdoblju zapravo jačala. Veći dio otpisa povezan je s procesom konverzije kredita indeksiranih uz švicarski franak, u sklopu kojega su banke ukupno otpisale 6 mlrd. kuna kredita (od čega je 5 mlrd. kuna otpisano u 2016., a preostali dio u studenome i prosincu 2015.). Ukupan iznos kredita stanovništvu vezanih uz švicarski franak do kraja 2016. smanjio se na samo 1,6 mlrd. kuna s 21,7 mlrd. kuna, koliko je iznosio prije konverzije, s obzirom na to da je 94% svih dužnika s kreditima u švicarskim francima pristalo na konverziju svojih kredita u eurske kredite.

Kuskom kreditiranju pogoduju i ekspanzivne mjere monetarne politike te regulatorne izmjene kojima HNB potiče banke na veću ponudu kuskih kredita i ujedno osigurava bolju informiranost potrošača o tečajnom riziku.

Tijekom 2016. godine banke su intenzivirale otpise i prodaje plasmana, što je utjecalo na nominalno stanje ukupnih plasmana u bilancama banaka, koje je na kraju godine bilo za 3,7% niže nego na kraju 2015.

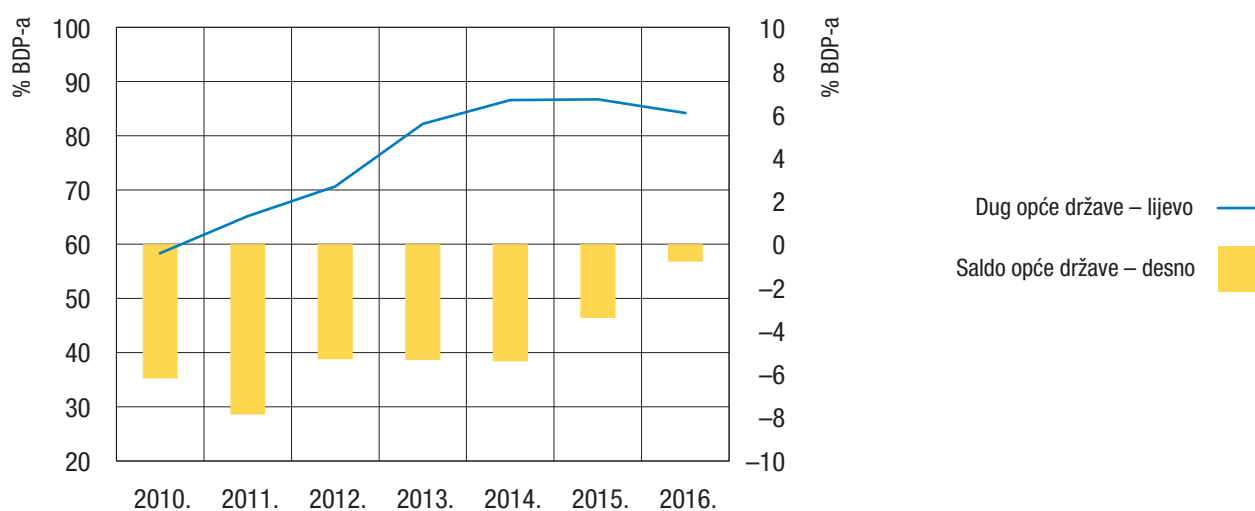
Što se tiče prodaja plasmana, banke su u 2016. ukupno prodale 6 mlrd. kuna većinom nenaplativih plasmana. Trend rasta prodaja potaknulo je nekoliko činitelja. Prvo, posljednjih nekoliko godina banke su značajno povećavale rezervacije za nenaplativa potraživanja nakon što je HNB postrožio regulativu za pokriće neprihodonosnih plasmana rezervacijama.

Dodatno, poslovne strategije banaka majki domaćih banaka posljednjih godina usmjerene su na čišćenje bilanca prodajom loših plasmana, a s dolaskom kompanija specijaliziranih za otkup takvih plasmana na domaće tržište povećala se i potražnja za tim oblikom transakcija.

Nastavljena fiskalna konsolidacija, a počeo se smanjivati i dug opće države

Kad je riječ o fiskalnoj politici, povoljna ciklička kretanja koja su blagotvorno djelovala na prihode te kontrola rashodne strane proračuna rezultirali su nastavkom snažne fiskalne prilagodbe i u 2016. godini. Manjak opće države

Slika 9. Osnovni fiskalni pokazatelji

IZVORI: DZS; HNB

spustio se tako na 0,8% BDP-a, što je čak za 2,6 postotnih bodova manje nego u 2015. godini (kumulativno je manjak tijekom 2015. i 2016. smanjen čak za 4,6 postotnih bodova BDP-a). Pritom je na prihodnoj strani ostvaren visok rast gotovo svih poreznih

prihoda, ali i ostalih prihoda povezanih djelomično s povlačenjem sredstava iz fondova EU-a. S druge strane, rast većine kategorija rashoda bio je prigušen, što donekle odražava nestabilnu političku situaciju tijekom 2016. godine. Povoljno kretanje manjka opće države, nastavak gospodarskog oporavka, djelomično financiranje manjka sredstvima s depozita te aprecijacija tečaja kune prema euru rezultirali su padom zaduženosti države na godišnjoj razini. Stoga je dug opće države na kraju 2016. iznosio 84,2% BDP-a ili za 2,5 postotnih bodova manje nego krajem 2015., što je prvo smanjenje duga nakon 2007. godine. Uzimajući u obzir opisana kretanja manjka i duga opće države, može se očekivati da će Hrvatska u prvoj polovini 2017. izaći iz procedure pri prekomjernom manjku.

Snažna fiskalna prilagodba nastavila se i u 2016. godini: manjak opće države spustio se tako na 0,8% BDP-a, što je čak za 2,6 postotnih bodova manje nego u 2015. godini.

Foaje ispred Okrugle dvorane u zgradi Hrvatske narodne banke

Financijska stabilnost

Financijska stabilnost, čiji je osnovni preduvjet stabilnost bankovnog sustava, jedan je od osnovnih ciljeva Hrvatske narodne banke. Tu stabilnost HNB održava osmišljavanjem i provođenjem makroprudencijalne politike, kojom se – mjerama i aktivnostima prema kreditnim institucijama – smanjuju rizici za stabilnost sustava. Raspoloživi pokazatelji upućuju na to da je i u 2016. godini financijski sustav ostao stabilan, što potvrđuje adekvatnost makroprudencijalne politike koju vodi središnja banka.

Financijska stabilnost jedan je od ključnih preduvjeta održivoga gospodarskog rasta, a očituje se u nesmetanom funkcioniranju svih dijelova financijskog sustava u procesu alokacije resursa, procjene i upravljanja rizicima te izvršavanja plaćanja, kao i u otpornosti sustava na iznenadne šokove. Stoga je potrebna redovita procjena i analiza pokazatelja financijske stabilnosti. Time se izbjegavaju i smanjuju sistemski rizici. To su rizici poremećaja u financijskom sustavu koji bi mogli imati ozbiljne negativne posljedice za financijski sustav i realno gospodarstvo.

Makroprudencijalna politika obuhvaća mjere, instrumente i aktivnosti potrebne za očuvanje stabilnosti financijskog sustava u cjelini jačanjem njegove otpornosti. Osim toga, na financijsku stabilnost izravno i neizravno utječu i druge politike, poput mikroprudencijalne, monetarne, fiskalne ili politike tržišnog natjecanja. Svaka od njih utječe na financijska i realna kretanja te na financijski sustav u cjelini, pa njihov međudodnos određuje i odabir instrumentarija makrobonitetne politike.

Financijska stabilnost, čiji je osnovni preduvjet stabilnost bankovnog sustava, jedan je od osnovnih ciljeva Hrvatske narodne banke.

Makroprudencijalna politika obuhvaća mjere, instrumente i aktivnosti potrebne za očuvanje stabilnosti financijskog sustava u cjelini jačanjem njegove otpornosti.

Opća ocjena glavnih rizika i izazova za politiku financijske stabilnosti

Zabilježeno dinamiziranje gospodarstva u 2016. godini, kao i očekivanja glede nastavka gospodarskog rasta, smanjili su rizike za hrvatsko gospodarstvo. Ublažavanju unutarnjih ranjivosti zemlje pridonijelo je i stabiliziranje rasta duga opće države te znatno smanjenje proračunskog manjka. Međutim, značajni strukturni rizik i dalje je relativno visoka razina duga opće države. Usporedno s time, iako donekle stabilizirane, vanjske ranjivosti ostale su naglašene, ponajprije zbog visokog omjera inozemnog duga i BDP-a. Naime, iako se u 2016. godini udio inozemnog duga u BDP-u smanjio, njegova visoka razina i dalje čini zemlju vrlo ranjivom na moguće promjene uvjeta financiranja. S druge strane, u ekonomskim odnosima s inozemstvom nastavila su se povoljna ostvarenja, a ostvareni višak na tekućem računu platne bilance i očekivanja da će se pozitivan saldo zadržati u idućim godinama djelovali su na smanjenje vanjskih neravnoteža.

U 2016. godini strukturne su slabosti unutar financijskog sektora ostale uglavnom nepromijenjene u odnosu na prethodnu godinu, a u prvom su redu bile povezane s visokim udjelom kredita vezanih uz euro, odnosno kreditnog rizika koji bi se mogao materijalizirati kod njihovih dužnika zbog promjene

Zabilježeno dinamiziranje gospodarstva u 2016. godini i očekivanja glede nastavka gospodarskog rasta smanjili su rizike za hrvatsko gospodarstvo. Međutim, značajni strukturni rizik i dalje je relativno visoka razina vanjskog duga kao i duga opće države.

tečaja kune prema euru. Slično tome, potencijalni je izvor rizika i rast kamatnih stopa, koje bi također mogle dovesti do smanjene naplativosti kredita za neke dužnike. Značajan izvor rizika za financijski sustav čini i koncentracijski rizik kod izloženosti banaka prema grupama povezanih osoba iz sektora države i nefinancijskih društava te tradicionalno visoka koncentracija bankovnog sustava koja povećava rizike za sustav u cjelini.

Navedeni su rizici bili djelomično prigušeni razmjerno dobrom kapitaliziranošću sustava koju potpomažu nešto povoljniji rezultati poslovanja u bankama. S druge strane, najavljeno spajanje kreditnih institucija moglo bi utjecati na porast koncentracijskog rizika u idućem razdoblju.

Karakteristika kretanja na financijskim tržištima ostalo je ublažavanje financijskih uvjeta. Nastavak snižavanja kamatnih stopa na novčanom tržištu, aktivnih

kamatnih stopa poslovnih banaka i stabilan tečaj kune prema euru pridonijeli su poboljšanju domaće komponente pokazatelja financijskog stresa, dok je na stabiliziranje inozemne komponente utjecalo smanjenje kolebljivosti na međunarodnim tržištima, koja je uglavnom bila potaknuta neizvjesnošću glede Brexita te, u donekle manjoj mjeri, glede američkih predsjedničkih izbora i referenduma u Italiji.

Stanje bankovnog sustava ocijenjeno je stabilnim s visokom kapitaliziranošću.

U 2016. su se godini ranjivosti sektora nefinancijskih društava i kućanstava uglavnom smanjivale, a u skladu s projekcijom HNB-a očekuje se nastavak pozitivnih trendova u oba sektora. Ipak, bitno je naglasiti da mogući rast kamata na kredite u budućnosti povećava rizike za navedene sektore koji se uglavnom financiraju uz promjenjive kamatne stope.

Stanje bankovnog sustava ocijenjeno je stabilnim s visokom kapitaliziranošću, a rast domaćih izvora financiranja u bilancama banaka bio je potpomognut provedenim razduživanjem prema maticama, što je smanjilo sistemske rizike povezane s prekograničnim financiranjem.

Makroprudencijalne aktivnosti HNB-a u 2016. godini

a) Zaštitni slojevi kapitala

U 2016. u Hrvatskoj minimalna propisana stopa adekvatnosti kapitala (SAK) i dalje iznosi 8%, dok se dodatni kapitalni zahtjev gradi od različitih zaštitnih slojeva. Tako dodatni kapitalni zahtjevi mogu biti definirani kroz: zaštitni sloj za očuvanje kapitala, protuciklički zaštitni sloj kapitala, zaštitni sloj za strukturni sistemski rizik, zaštitni sloj kapitala za globalne sistemske važne institucije te zaštitni sloj kapitala za ostale sistemske važne institucije. Zaštitni slojevi održavaju se u obliku redovnoga osnovnoga kapitala.

Zaštitni sloj za sistemski strukturni rizik u 2016. godini iznosio je 1,5% ili 3,0% ukupnog iznosa izloženosti riziku, ovisno o tome je li udio u ukupnoj imovini svih kreditnih institucija u Republici Hrvatskoj jednak ili veći od 5%. Na temelju Zakona o kreditnim institucijama i Odluke o primjeni sloja za zaštitni strukturni rizik Hrvatska narodna banka preispitala je početkom 2016. godine obvezu održavanja zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik za kreditne

institucije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. U svrhu preispitivanja provedena je analiza strukturnih elemenata financijske stabilnosti i sveobuhvatna ocjena rizika prisutnih u gospodarstvu. Pritom su relevantni pokazatelji sistemskog rizika upućivali na zaključak da se stupanj strukturnih makroekonomskih neravnoteža nije bitno promijenio u posljednjih godinu dana, unatoč oživljavanju gospodarskog rasta i poboljšanju vanjskih ravnoteža. Osim toga, u uvjetima

U 2016. u Hrvatskoj minimalna propisana stopa adekvatnosti kapitala (SAK) i dalje iznosi 8%, dok se dodatni kapitalni zahtjev gradi od različitih zaštitnih slojeva.

znatne opterećenosti kućanstava postojećim kreditnim obvezama, aktivnost i cijene na tržištu nekretnina dodatno su se smanjile. Istodobno se visoka koncentracija financijskog sustava dodatno povećala i znatno premašila europski prosjek. U skladu s navedenim Hrvatska narodna banka u travnju 2016. objavila je da neće mijenjati Odluku o

primjeni zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik i da će nastaviti redovito pratiti evoluciju sistemskih rizika strukturne prirode.

Zaštitni sloj kapitala za ostale sistemski važne kreditne institucije (OSV institucije) u 2016. je iznosio 0,2% ili 2,0% ukupnog iznosa izloženosti riziku, ovisno o ocijenjenoj sistemskoj važnosti. S obzirom na to da su te institucije prema odredbama Zakona o kreditnim institucijama dužne održavati stopu zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik odnosno stopu zaštitnog sloja za OSV institucije, ovisno o tome koja je veća, u 2016. godini nastavila se primjenjivati samo stopa zaštitnog sloja za strukturni sistemski rizik jer je ta stopa bila veća. Naime, HNB je u skladu s europskom i domaćom regulativom od početka 2016. godine propisao obvezu izdvajanja zaštitnog sloja kapitala za OSV institucije. Tim se kapitalnim slojem financijski sustav i ukupno gospodarstvo štite od sistemskih rizika koji mogu proizaći iz poteškoća u poslovanju odnosno prestanka poslovanja pojedinih institucija. Početkom 2016. inicijalno je utvrđivanje OSV institucija rezultiralo identifikacijom devet OSV institucija, a definirano je da te institucije moraju izdvajati zaštitni sloj kapitala za OSV institucije u obliku redovnoga osnovnoga kapitala u visini od 0,2% odnosno 2% ukupnog iznosa izloženosti riziku. U prosincu 2016. godine HNB je objavio rezultate godišnjeg preispitivanja utvrđivanja OSV institucija kojim je ustanovljeno devet OSV institucija koje su bile identificirane i inicijalnim postupkom, a predložene visine zaštitnog sloja za OSV institucije nisu se mijenjale jer nisu bila utvrđena značajna odstupanja u rezultatima u odnosu na inicijalni postupak.

Protuciklički zaštitni sloj kapitala i u 2016. je godini iznosio 0% ukupnog iznosa izloženosti riziku. Hrvatska narodna banka je u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama u 2016. za svako tromjesečje preispitala pokazatelje evolucije sistemskih rizika cikličke prirode za potrebe procjene visine stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala. Protuciklički zaštitni sloj kapitala primjenjuje se od 1. siječnja 2015. na temelju Odluke o primjeni stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala (NN, br. 9/2015.). Pritom je riječ o varijabilnom zahtjevu za kapital koji ovisi o cikličkoj komponenti relativnog jaza zaduženosti privatnog sektora (omjeru kredita odobrenih stanovništvu i poduzećima i agregatnog dohotka). Tromjesečna analitička ocjena pokazatelja sistemskih rizika cikličke prirode pokazala je da je, unatoč dinamiziranju gospodarske aktivnosti, i dalje prisutna slaba kreditna aktivnost te nije došlo do promjene visine protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala.

Zaštitni sloj za očuvanje kapitala i u 2016. je godini iznosio 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku. Taj zaštitni sloj uveden je 1. siječnja 2014., a njegova je svrha očuvati akumulirani kapital u fazi gospodarskog rasta, kako bi on u razdoblju financijskog i ekonomskog stresa mogao apsorbirati gubitke i omogućiti kreditnim institucijama da nastave redovito poslovati, bez ugrožavanja minimalne adekvatnosti kapitala.

b) Ostale mjere

U srpnju 2016. godine HNB je donio Odluku o višim ponderima rizika za izloženosti osigurane hipotekom na poslovnim nekretninama. Tako sada ponder rizika iznosi 100% i zamjenjuje preporuku HNB-a iz 2014., odnosno efektivno je povećan s 50%. Odluka je donesena u skladu s Preporukom ESRB/2013/1, a s ciljem smanjenja i sprječavanja pretjerane ročne neusklađenosti te smanjenja rizika do kojih dolazi zbog nelikvidnosti na tržištu nekretnina.

U srpnju 2016. godine HNB je povisio ponder rizika za izloženosti osigurane hipotekom na poslovnim nekretninama s 50% na 100%.

Suradnja na području makroprudencijalne politike

HNB sudjeluje u radu Europskog odbora za sistemske rizike (ESRB) koji je osnovan 2010. godine s ciljem poboljšanja makroprudencijalnog nadzora nad financijskim sustavom EU-a te kako bi spriječio odnosno ublažio sistemske

rizike. Zaposlenici HNB-a sudjeluju u radu nekoliko odbora i radnih skupina organiziranih unutar ESRB-a, a guverner HNB-a je 22. rujna 2016. imenovan članom Upravljačkog odbora Europskog odbora za sistemske rizike.

Predstavnici HNB-a također sudjeluju u radu Vijeća za financijsku stabilnost, kojim predsjeda guverner HNB-a. Vijeće za financijsku stabilnost je međuinstitucionalno tijelo koje oblikuje makroprudencijalnu politiku kroz suradnju odnosno razmjenu informacija između nadležnih tijela za nadzor financijskog sustava u Republici Hrvatskoj. Uz predstavnike HNB-a Vijeće je sastavljeno od predstavnika Hanfe, Ministarstva financija Republike Hrvatske i DAB-a.

Upravljanje međunarodnim pričuvama

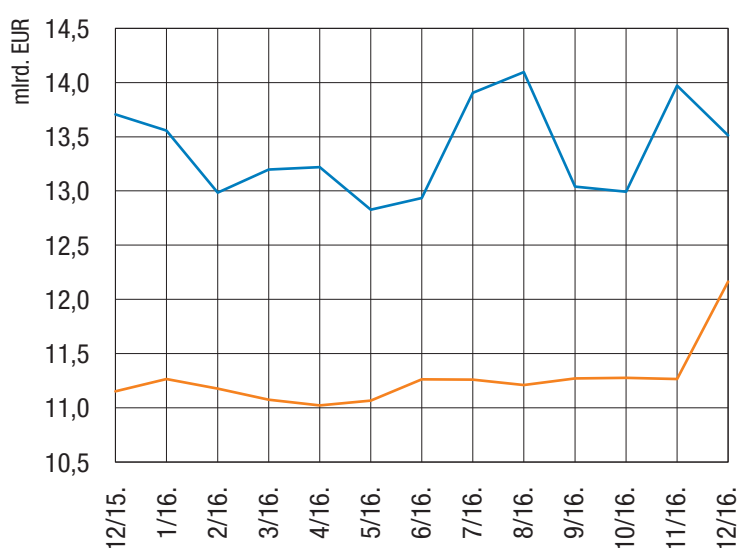
Međunarodne pričuve HNB-a u 2016. godini

Ukupne međunarodne pričuve HNB-a na dan 31. prosinca 2016. iznosile su 13.513,76 mil. EUR, što je u odnosu na kraj 2015., kad su iznosile 13.706,35 mil. EUR, manje za 192,59 mil. EUR, odnosno 1,4%.

Neto međunarodne pričuve, u koje nisu uključeni devizna obvezna pričuva, SDR-i kod MMF-a, sredstva Europske komisije, sredstva Ministarstva financija, kao ni ulaganja u repo poslove, uvećane su u 2016. za 1.011,76 mil. EUR, tj. za 9,1%, s razine od 11.152,45 mil. EUR na 12.164,21 mil. EUR.

Ukupne međunarodne pričuve HNB-a iznosile su na kraju 2016. godine 13,5 mlrd. EUR.

Neto međunarodne pričuve uvećane su u 2016. za 9,1%, tj. za nešto više od milijardu eura.

Slika 10. Mjesečno kretanje ukupnih i neto međunarodnih pričuva HNB-a na kraju razdoblja, u milijunima eura

Ukupne pričuve —
Neto pričuve —

IZVOR: HNB

Neto otkupljenim devizama u iznosu od 866,5 mil. EUR kreirano je 6,5 mlrd. kuna.

Hrvatska narodna banka devize je kupovala tijekom 2016. na domaćem deviznom tržištu od banaka i Ministarstva financija, dok ih je prodavala Europskoj komisiji i MF-u. Ukupno je u 2016. HNB otkupio 1,144,41 mil. EUR, a prodao

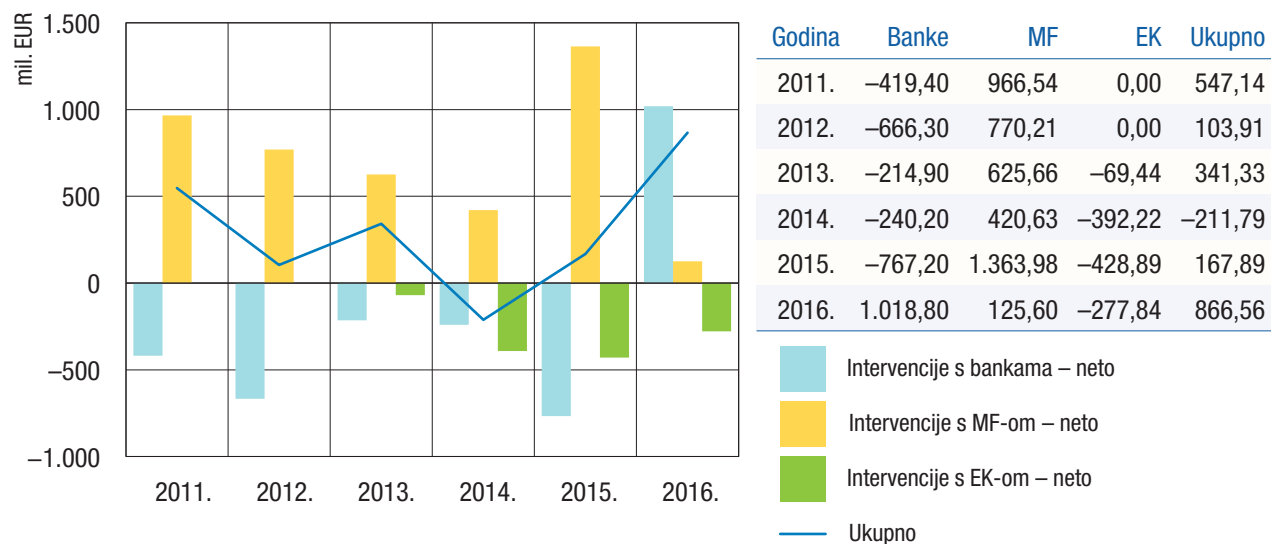
277,85 mil. EUR, pa je ostvaren neto otkup u iznosu od 866,56 mil. EUR. Na taj način kreirano je 6.535,69 mil. kuna.

Od banaka u RH otkupljeno je ukupno 1.018,80 mil. EUR, dok prodaje deviza bankama nije bilo. Europskoj komisiji prodano je 277,84 mil. EUR.

Od Ministarstva financija HNB je u 2016. otkupio 125,61 mil. EUR, a prodao 0,01 mil. EUR.

Slika 11. Devizne intervencije HNB-a s bankama, EK-om i MF-om

u neto iznosima, od 2011. do 2016., u milijunima eura

IZVOR: HNB

Ulaganja međunarodnih pričuva

Najveći dio deviznih portfelja HNB-a ulaže se u državne vrijednosne papire odabranih zemalja, kolateralizirane depozite te u instrumente međunarodnih financijskih institucija i središnjih banaka.

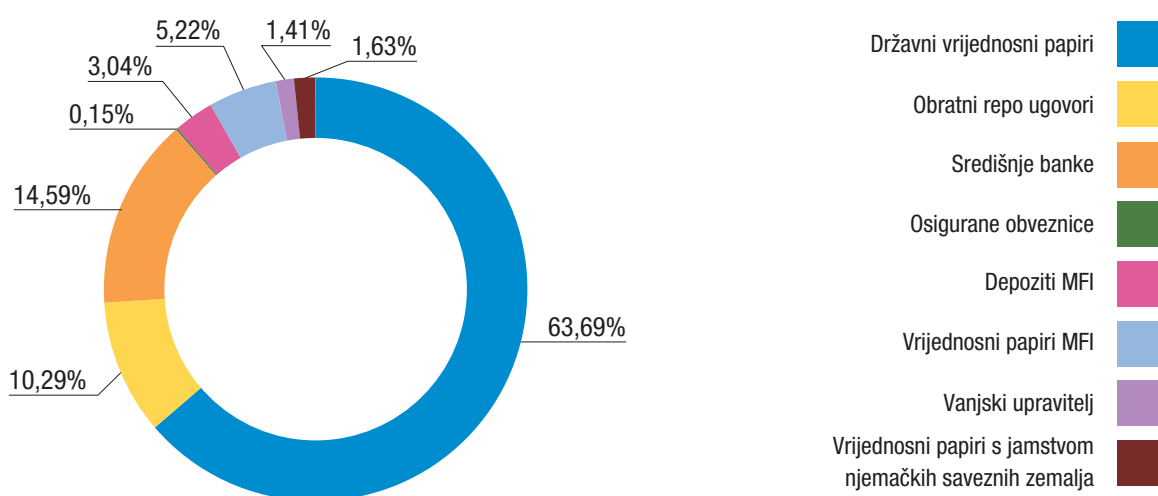
U usporedbi s krajem prosinca 2015. povećan je udio ulaganja u državne obveznice, depozite kod središnjih banaka i vrijednosne papire međunarodnih financijskih institucija. Istodobno je smanjen udio ulaganja u obratne repo ugovore kolateralizirane državnim obveznicama i vrijednosnim papirima međunarodnih financijskih institucija te udio ulaganja u depozite kod međunarodnih financijskih institucija.

Na posljednji dan 2016. godine oko 58% sredstava ukupnih međunarodnih pričuva HNB-a bilo je uloženo u države, banke i institucije čiji se kreditni rejting nalazi unutar dva najviša ranga, potom kod BIS-a i MMF-a te u efektivni strani novac u trezoru HNB-a.

Vodeći se u upravljanju međunarodnim pričuvama u prvom redu načelom sigurnosti ulaganja, najveći dio deviznih portfelja HNB-a ulaže se u državne vrijednosne papire odabranih zemalja, kolateralizirane depozite te u instrumente međunarodnih financijskih institucija i središnjih banaka.

Slika 12. Struktura ulaganja ukupnih međunarodnih pričuva 31. prosinca 2016.

u postocima

IZVOR: HNB

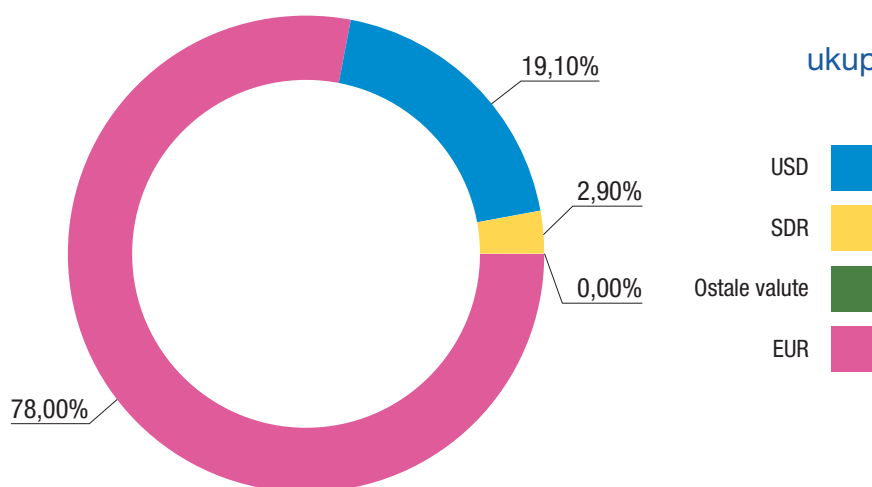
Valutna struktura međunarodnih pričuva

Udio eura u ukupnim međunarodnim pričuvama iznosio je na dan 31. prosinca 2016. godine 78,00%, odnosno povećan je u usporedbi s krajem 2015., kada je iznosio 73,06%. Udio američkog dolara, koji je na kraju 2015. u ukupnim

Najveći udio u valutnoj strukturi međunarodnih pričuva (78%) ima euro.

međunarodnim pričuvama iznosio 24,11%, u istom je razdoblju snižen, pa je na kraju prosinca 2016. iznosio 19,10%. Na veći udio eura utjecala je promjena valutne strukture neto međunarodnih pričuva i veći udio eura u repo poslovima.

Udio SDR-a uvećan je, i to s 2,83% na 2,90% ukupnih međunarodnih pričuva, zbog jačanja SDR-a u odnosu na euro.

Slika 13. Valutna struktura ukupnih međunarodnih pričuva 31. prosinca 2016.

IZVOR: HNB

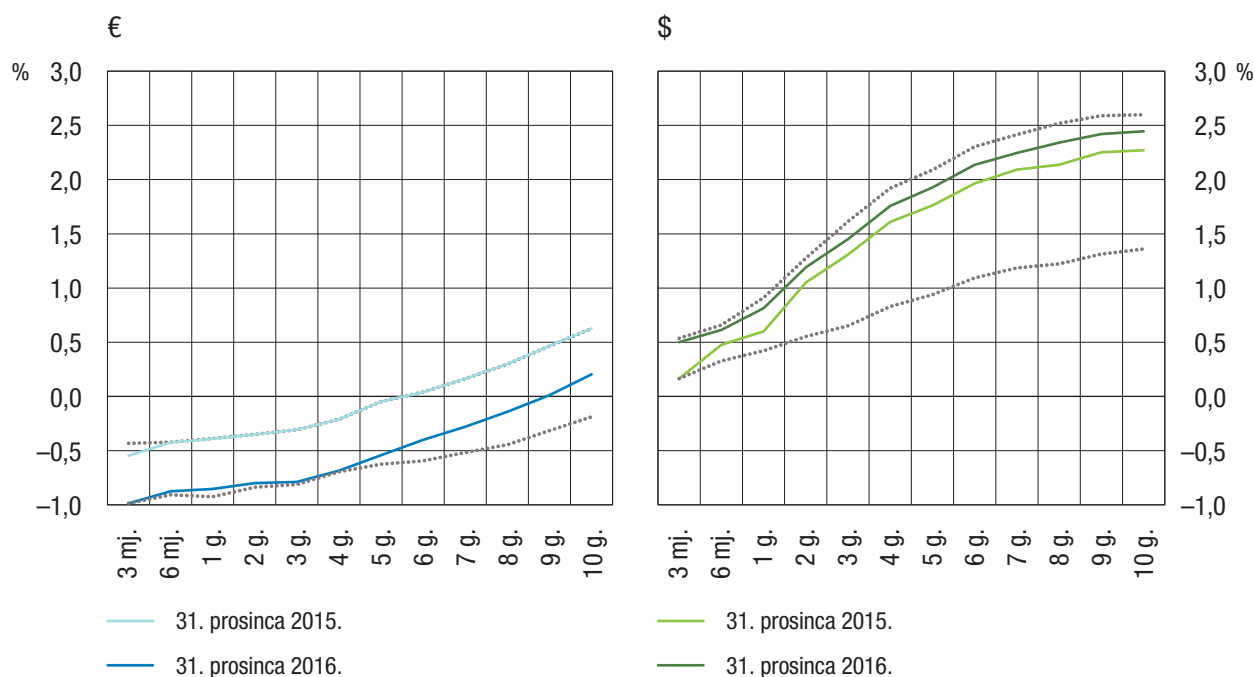
Rezultati i analiza upravljanja deviznim portfeljima HNB-a u 2016. godini

Globalni financijski sustav u 2016. godini obilježili su divergencija monetarnih politika američke središnje banke i središnjih banaka ostalih razvijenih zemalja, povećana politička neizvjesnost (izglasavanje izlaska Velike Britanije iz EU-a, predsjednički izbori u SAD-u) te povećana kolebljivost na tržištu. Europska

središnja banka olabavila je monetarnu politiku u dva navrata tijekom 2016. u nastojanju da očuva povoljne financijske uvjete neophodne za održivu konvergenciju stope inflacije “ispod, ali približno 2%” u srednjem roku. Američka središnja banka odlučila se na podizanje raspona referentne stope za 25 baznih bodova, na 0,50% – 0,75%, u prosincu, nakon što su se ubrzali gospodarski rast i rast inflatornih pritisaka, a tržište rada približilo se punoj zaposlenosti. Dodatni poticaj za nastavak procesa normalizacije Fedove monetarne politike dala je i najava ekspanzivnije fiskalne politike novoga američkog predsjednika.

Krivulja prinosa na njemačke državne vrijednosne papire spustila se u 2016. u odnosu na kraj 2015. u prosjeku za 45 baznih bodova te se s posljednjim danom 2016. nalazila u negativnom području za sva dospijeca do osam godina. Prosječan prinos na vrijednosne papire dospijeca do pet godina iznosio je –0,79%.

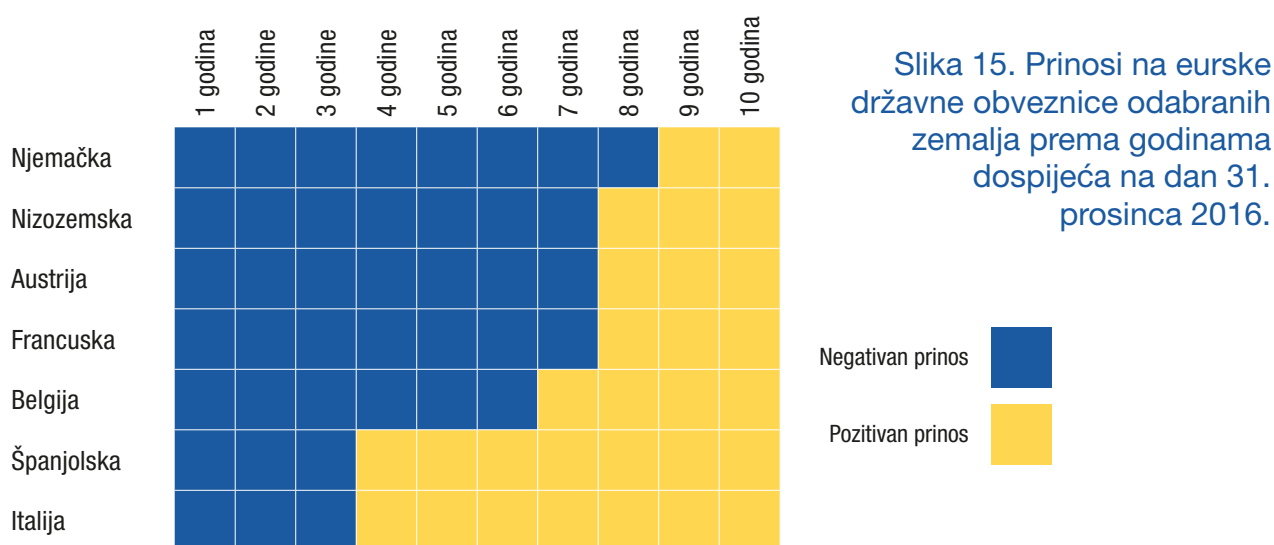
Slika 14. Prikaz krivulja prinosa američkih i njemačkih vrijednosnih papira na dan 31. 12. 2015. i 31. 12. 2016. i raspon u kojem su se kretale tijekom 2016.

IZVOR: BLOOMBERG

Prinosi na američke državne vrijednosne papire dospjeća do deset godina pali su u prvom polugodištu 2016. prosječno za 57 baznih bodova, a u drugoj polovini 2016. snažno su porasli, za 75 baznih bodova. Tako je američka krivulja prinosa do deset godina dospjeća krajem 2016. bila prosječno viša za 17 baznih bodova u odnosu na kraj 2015.

Velik dio eurskih državnih obveznica iz spektra ulaganja HNB-a nosi negativne prinose te su uvjeti za ostvarivanje zarade bili iznimno teški (Slika 15.).

IZVOR: BLOOMBERG

Poštujući osnovni mandat upravljanja međunarodnim pričuvama – sigurnost i likvidnost, smjernice upravljanja međunarodnim pričuvama prilagođavane su okružju produljenog razdoblja negativnih eurskih prinosa i rastuće političke neizvjesnosti.

Neto međunarodne pričuve HNB-a sastoje se od eurskog i dolarskog portfelja za trgovanje, eurskoga i dolarskoga investicijskog portfelja, sredstava povjerenih na upravljanje vanjskom upravitelju i efektivnoga stranog novca u trezoru.

Tijekom 2016. godine, u okviru investicijskog portfelja, formirani su eurski i dolarski portfelji raspoloživi za prodaju, čime je omogućena kupnja obveznica s duljim dospjećem i višim prinosisima uz istovremeno zadržavanje likvidnosti.

Cjelokupnim eurskim dijelom neto pričuva ostvarena je u 2016. ukupna stopa povrata od +0,59%. Ukupna stopa povrata za cjelokupni dolarski dio iznosila je 1,26%.

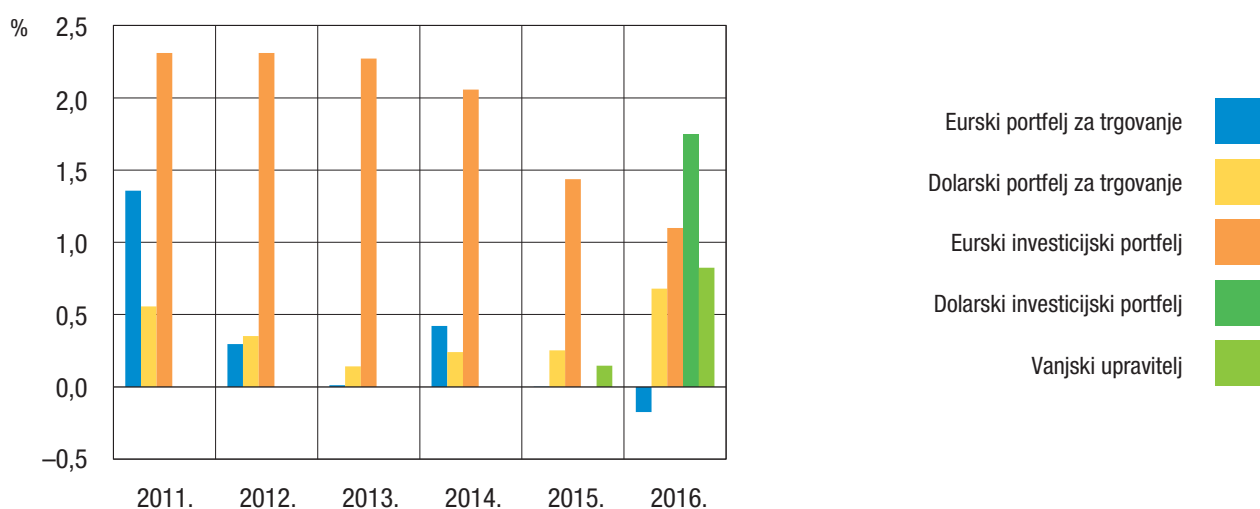
Eurskim portfeljem za trgovanje u 2016. ostvarena je stopa povrata od –0,17%, dok je dolarski portfelj za trgovanje imao stopu povrata od 0,68%. Portfelji za trgovanje, koji čine oko 45% neto pričuva, vrednuju se po fer tržišnim cijenama, kratkog su prosječnog dospijeća i služe kao izvor likvidnosti.

Eurski investicijski portfelj u 2016. ostvario je povrat od 1,10%, dok je dolarski investicijski portfelj ostvario povrat od 1,75%. Investicijski portfelji, koji čine oko 55% neto pričuva, duljeg su prosječnog dospijeća i služe kao izvor stabilnijih dugoročnih prihoda.

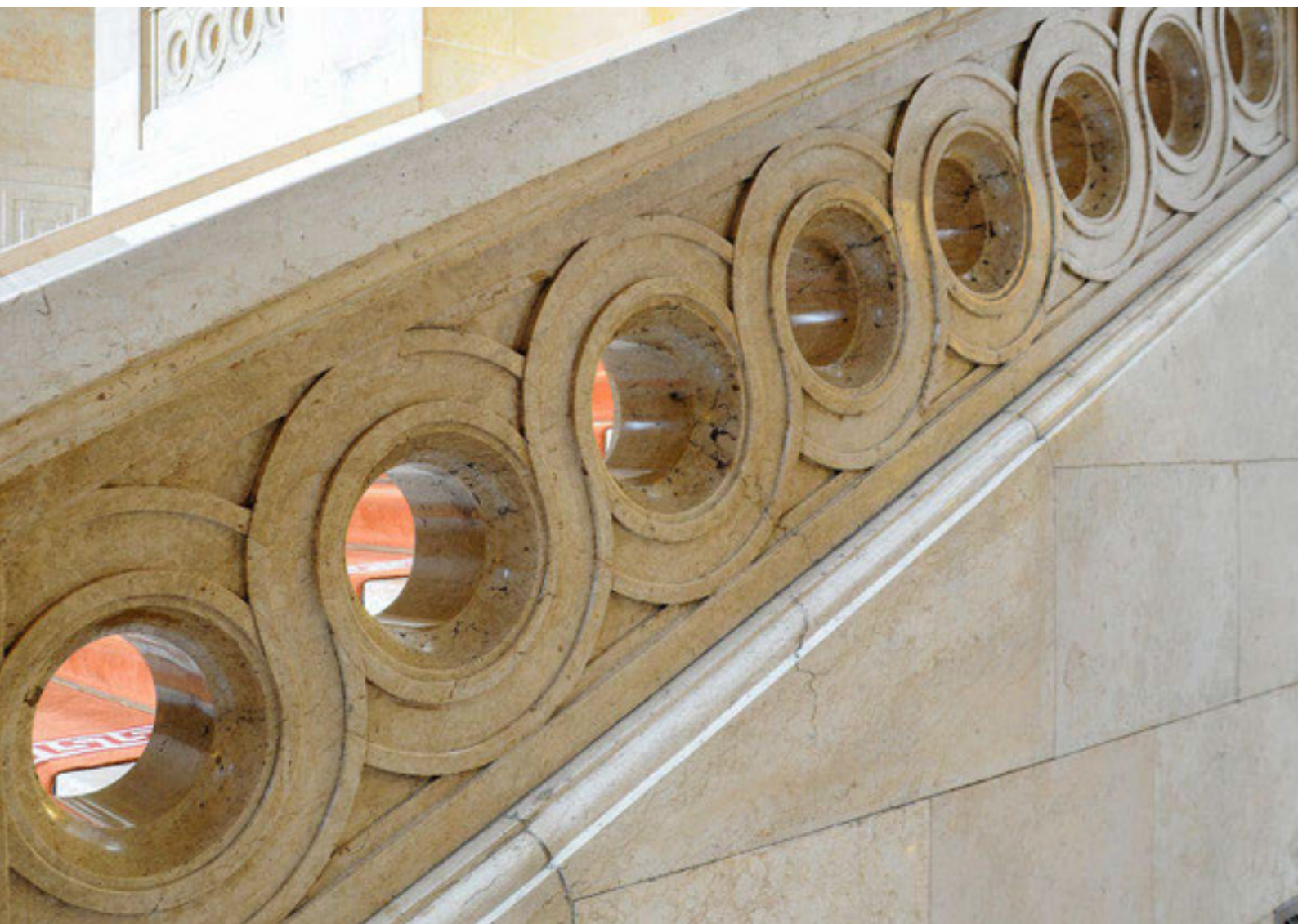
Dolarska sredstva povjerena na upravljanje međunarodnoj financijskoj instituciji imala su u 2016. stopu povrata od 0,82%. Sredstva dana na upravljanje vanjskom upravitelju omogućila su dodatnu diversifikaciju i razmjenu znanja na području upravljanja financijskim ulaganjima.

Ukupno je ulaganjima neto međunarodnih pričuva u 2016. ostvaren prihod od 80,83 mil. EUR.

Slika 16. Godišnje stope povrata deviznih portfelja HNB-a od 2011. do 2016.

IZVOR: HNB

Detalj ograde stubišta u vestibulu zgrade
Hrvatske narodne banke

Supervizija

Poslovanje kreditnih institucija⁴

Tijekom 2016. broj kreditnih institucija smanjio se za dvije pa ih je na kraju godine bilo 31 – 26 banaka (što uključuje i jednu štednu banku) i pet stambenih

štedionica. Osim toga, poslovala je i jedna podružnica kreditne institucije iz EU-a, dok je više od stotinu kreditnih institucija iz EU-a (i Europskoga gospodarskog prostora) ostvarilo pravo na slobodu pružanja usluga, obavijestivši HNB o neposrednom pružanju uzajamno priznatih usluga na području RH.

Na kraju 2016. u Hrvatskoj je poslovala 31 kreditna institucija.

Banke

U 2016. imovina banaka smanjila se za 1,7%, stoga se petu godinu zaredom nastavio trend njezina blagog pada. Na smanjenje imovine snažno su utjecale

konverzije kredita u švicarskim francima u eurske kredite, tečajna kretanja, prodaje nenaplativih potraživanja i izlazak dviju banaka iz sustava. Osim toga, nastavila su se kretanja iz 2015., vidljiva u slaboj kreditnoj aktivnosti i daljnjem razduživanju banaka.

U 2016. imovina banaka smanjila se za 1,7%, stoga se petu godinu zaredom nastavio trend njezina blagog pada.

Dani krediti smanjili su se za 1,1% (na osnovi transakcija⁵), a osim većega kreditiranja financijskih institucija, osobito stranih matrica, vrlo blago povećanje

4 Podaci o poslovanju kreditnih institucija za 2016. godinu jesu privremeni nerevidirani.

5 Stope promjene na temelju transakcija isključuju utjecaje tečajnih prilagodba i otpisa na dinamiku kretanja kredita, pri čemu otpisi uključuju i djelomične otpise glavnice u postupku konverzije kredita u švicarskim francima u eurske kredite. Učinak prodaja potraživanja isključuje se u visini ispravaka vrijednosti.

U 2016. blago se povećalo kreditiranje stanovništva.

kreditne aktivnosti zabilježeno je i kod stanovništva, uglavnom putem nenamjenskih kredita (gotovinski krediti i prekoračenja po transakcijskim računima). Time je prekinut višegodišnji padajući

trend kreditiranja toga sektora. Krediti preostalim sektorima smanjili su se. Nova se kreditna aktivnost pretežito odvijala u kunama, a zabilježen je i rast značajnosti kredita ugovorenih uz fiksne kamatne stope. Kunsko kreditiranje osobito je snažno poraslo kod stambenih kredita, što se djelomično može povezati i s refinanciranjem konvertiranih kredita.

Udio djelomično nadoknadivih i potpuno nenadoknadivih kredita (kredita raspoređenih u rizične skupine B i C) smanjio se drugu godinu zaredom, i to sa 16,7%, koliko je iznosio na kraju 2015., na 13,8% na kraju 2016. Rezultat je to poboljšanja u gospodarskom okružju, što se zrcali u boljoj naplati potraživanja i

Udio loših kredita smanjio se drugu godinu zaredom, i to sa 16,7%, koliko je iznosio na kraju 2015., na 13,8% na kraju 2016.

poboljšanju boniteta klijenata, a također i rasta aktivnosti rješavanja nenaplativih kredita, osobito putem prodaja potraživanja⁶. Snažan poticaj prodajama pritom su dala progresivna pravila HNB-a o izdvajanju dodatnih ispravaka vrijednosti. U sektoru stanovništva utjecaj na poboljšanje kvalitete kredita imala je i

konverzija kredita u švicarskim francima u eurske kredite, kao i izmjene pravila o procjeni kreditnog rizika u jednoj banci⁷. Kod stambenih kredita stanovništvu udio rizičnih skupina B i C smanjio se s 9,8%, koliko je iznosio na kraju 2015., na 8,2% na kraju 2016.

Starenje portfelja, ojačano utjecajem spomenutih regulatornih pravila o postupnom povećavanju ispravaka vrijednosti za dugotrajno neuredne plasmane,

6 U 2016. ukupno je prodano 6,0 mlrd. kuna bilančnih potraživanja rizičnih skupina B i C (bruto iznos), zajedno s još 1,5 mlrd. kuna pripadajućih izvanbilančnih potraživanja. Najviše su se prodavala potraživanja od nefinancijskih društava – činila su gotovo tri četvrtine ukupnih prodaja. Prodaje su realizirane po cijenama većim od neto knjigovodstvenog iznosa potraživanja, što je bankama donijelo prihode, u iznosu od 338,6 mil. kuna. To je ublažilo ranije pretrpljene gubitke – ispravci vrijednosti prodanih potraživanja iznosili su 4,5 mlrd. kuna.

7 Nakon izmjene internih pravila banka je i dalje ostala usklađena s regulatornim okvirom.

utjecalo je na zamjetljiv rast pokrivenosti kredita skupina B i C ispravcima vrijednosti – s 56,9%, koliko je iznosila na kraju 2015., na 63,6% na kraju 2016. Pokazatelj je najizrazitije porastao u sektoru nefinancijskih društava, gdje je zabilježen zamjetan rast potpuno nenadoknadivih kredita (rizična skupina C, za koju je izvršen 100%-tni ispravak vrijednosti), osobito kod građevinarstva. Ono je i dalje bilo najrizičnija djelatnost, s udjelom kredita rizičnih skupina B i C od čak 65,7%. Premda osjetno smanjen u odnosu na kraj 2015., udio kredita skupina B i C u sektoru nefinancijskih društava i dalje je ostao razmjerno visok (28,3%).

Razduživanje banaka, osobito prema većinskim stranim vlasnicima, nastavilo se.

Razduživanje banaka, osobito prema većinskim stranim

vlasnicima, nastavilo se, a velik je

dio stranih izvora supstituiran domaćim izvorima financiranja. Pritom se nastavio rast značajnosti depozita na transakcijskim računima, koji su bili veći gotovo za trećinu, kao i depozita u kunama. Depoziti svih domaćih sektora porasli su, a osobito depoziti nefinancijskih društava. S druge je strane rast depozita kućanstava bio razmjerno skroman. Tome je zasigurno pridonijela niska razina kamatnih stopa na štednju, kao i porez na kamate na štednju, zbog čega se kućanstva okreću drugim oblicima ulaganja. Izvori od stranih matrica prepolovili su se, što je, zajedno sa snažnim rastom njihova kreditiranja (obratni repo krediti), pridonijelo smanjenju neto izvora od većinskih stranih vlasnika⁸, na samo 0,5% imovine. Zaduživanje kod HNB-a poraslo je, kao odraz potreba (uglavnom manjih banaka) za dodatnim kunkskim izvorima, osiguranim putem redovitih i strukturnih repo aukcija. No ukupna je likvidnosna pozicija bila vrlo povoljna – pokazatelji likvidnosti pokazivali su kako banke raspolažu znatnim viškovima za pokriće potreba likvidnosti tijekom 30-dnevnoga stresnog razdoblja.

Ukupna likvidnost banaka bila je na vrlo visokoj razini.

Nakon gubitaka u 2015., prouzročenih troškovima konverzije kredita, u 2016.

profitabilnost banaka oporavila se, a ROAA (prinos na prosječnu imovinu, engl. *Return on Average Assets*) i ROAE (prinos na prosječni kapital, engl. *Return on Average Equity*) dosegli su najviše vrijednosti zabilježene od 2008. – iznosili

8 Razlika između obveza i potraživanja prema većinskim stranim vlasnicima

su 1,6% odnosno 9,6%. Banke su ostvarile 6,4 mlrd. kuna dobiti iz poslovanja koje će se nastaviti (prije poreza), dok je u 2015. zabilježen gubitak u iznosu od 5,0 mlrd. kuna. Sve su sastavnice, s iznimkom kamatnih prihoda, dale doprinos poboljšanju rezultata. Pritom je ključan bio učinak manjih troškova ispravaka vrijednosti i rezerviranja, i onih za konverziju, i troškova za gubitke u kreditnom portfelju (na što je djelomično utjecala provedba konverzija). Velik utjecaj na rezultat imali su jednokratni prihodi, poput prihoda od prodaje vlasničkih udjela (osobito prodaja dionica Visa Europe Ltd. američkome matičnom društvu⁹) i nenaplativih potraživanja, kao i primljene dividende. Spor, ali stabilan višegodišnji trend poboljšavanja troškovne efikasnosti nastavio se. Upravo je bolje upravljanje troškovima, zajedno s prihodom od prodaje udjela u Visa Europe Ltd., glavni razlog podjednake vrijednosti ROAA u 2008. i 2016. Glavni izvori prihoda, uključujući neto kamatni prihod, na nešto su manjoj razini, dok je trošak ispravaka vrijednosti i rezerviranja, premda u 2016. bitno smanjen, i dalje na malo povišenoj razini u odnosu na razdoblje prije financijske krize.

Profitabilnost banaka oporavila se, a kapitaliziranost sustava dosegla je rekordno visoku razinu.

Prodajama potraživanja i provođenjem konverzija kredita smanjila se izloženost kreditnom i valutnom riziku, što je imalo najveći utjecaj na rast stope ukupnoga kapitala. S 20,9%, koliko je iznosila na kraju 2015., porasla je na

najvišu zabilježenu razinu, od 22,5% na kraju 2016., a to upućuje na visoku kapitaliziranost bankovnoga sustava jer se regulativom od institucija zahtijeva održavanje stope od barem 13,5% za institucije većeg opsega i složenosti poslovanja odnosno 12% za sve ostale institucije¹⁰. Dio smanjenja izloženosti kreditnom riziku proizašao je i iz poboljšanja boniteta pojedinih klijenata, što je rezultiralo smanjenjem rizičnosti potraživanja, a time i nižim kapitalnim zahtjevom.

9 U 2016. dobiti banaka na osnovi te transakcije procijenjeni su na oko 650 mil. kuna.

10 Minimalna stopa ukupnoga kapitala utvrđena je u visini od 8%. Na to se nadovezuju zaštitni sloj za očuvanje kapitala, utvrđen u visini od 2,5% izloženosti rizicima, i zaštitni sloj za strukturni sistemski rizik, utvrđen u visini od 3% za institucije većega opsega i složenosti poslovanja odnosno 1,5% za sve ostale institucije.

Stambene štedionice

Trend povećavanja imovine stambenih štedionica nastavio se – u 2016. porasla je za 0,5% – pa je njezin maleni udio u imovini svih kreditnih institucija blago ojačao, na 2,0%. Gotovo sav rast bilance stambenih štedionica zasnivao se na rastu kunske komponente, uz ključan utjecaj dviju stavki: štednje stambenih štediša i stambenih kredita. Stambeni krediti porasli su blago, za 1,5%, a kvaliteta im se ponešto pogoršala s povećanjem udjela rizičnih skupina B i C s 1,6% na kraju 2015. na 1,8% na kraju 2016. U 2016. stambene štedionice ostvarile su 56,0 mil. kuna dobiti iz poslovanja koje će se nastaviti (prije poreza), odnosno 5,4% manje negoli u 2015. ROAA i ROAE blago su se smanjili, kao rezultat manjih neto kamatnih prihoda i rasta troškova ispravaka vrijednosti i rezerviranja, te su iznosili 0,7% odnosno 5,8%. Stopa ukupnoga kapitala stambenih štedionica ostala je nepromijenjena – iznosila je 25,8%.

Izvešće o poslovima bonitetne regulative i supervizije

Među zadacima HNB-a uređenima Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci¹¹ nalaze se izdavanje i oduzimanje odobrenja i suglasnosti te obavljanje poslova supervizije i nadzora u skladu sa zakonima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija i kreditnih unija. Osnovni su ciljevi supervizije koju obavlja HNB održavanje povjerenja u hrvatski bankovni sustav te promicanje i očuvanje njegove sigurnosti i stabilnosti. Obavljanje poslova supervizije i nadzora nad kreditnim institucijama i kreditnim unijama uređeno je Zakonom o kreditnim institucijama¹² i Zakonom o kreditnim unijama¹³.

Pravila i zahtjevi vezani uz poslovanje kreditnih institucija uređeni su hrvatskim propisima (Zakonom o kreditnim institucijama s pripadajućim podzakonskim propisima), ali i propisima na razini EU-a. To je prije svega Uredba (EU) br. 575/2013¹⁴ s pripadajućim tehničkim standardima, što su propisi koji se izravno primjenjuju u državama članicama EU-a.

11 NN, br. 75/2008. i 54/2013.

12 NN, br. 159/2013., 19/2015. i 102/2015.

13 NN, br. 141/2006., 25/2009. i 90/2011.

Supervizija kreditnih institucija obuhvaća niz koordiniranih aktivnosti usmjerenih na provjeru usklađenosti poslovanja kreditnih institucija (banaka, štednih banaka i stambenih štedionica):

Supervizija kreditnih institucija obuhvaća niz koordiniranih aktivnosti usmjerenih na kontinuiranu provjeru usklađenosti poslovanja kreditnih institucija (banaka, štednih banaka i stambenih štedionica) sa zakonima, podzakonskim aktima, internim aktima kreditnih institucija te standardima i pravilima struke.

- s pravilima o upravljanju rizicima
- s odredbama Zakona o kreditnim institucijama i Uredbe (EU) br. 575/2013 te propisima donesenima na osnovi tog Zakona odnosno te Uredbe
- s drugim zakonima kojima se uređuje pružanje bankovnih i financijskih usluga koje pružaju kreditne institucije i propisima donesenima na temelju tih zakona i

- s vlastitim pravilima, standardima i pravilima struke.

Osim supervizije HNB obavlja i nadzor nad primjenom Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci, propisa donesenih na temelju tog Zakona te drugih zakona i propisa na osnovi kojih je ovlašten za obavljanje nadzora.

Superviziju kreditnih institucija HNB obavlja sljedećim postupcima:

- prikupljanjem i analizom izvješća i informacija; kontinuiranim praćenjem poslovanja kreditnih institucija
- obavljanjem neposrednog nadzora poslovanja u prostorijama kreditne institucije nalaganjem supervizorskih mjera s ciljem poduzimanja pravodobnih aktivnosti za poboljšanje sigurnosti i stabilnosti poslovanja kreditnih institucija te otklanjanje utvrđenih nezakonitosti

14 Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (Službeni list EU-a, L 176); takozvana Uredba o kapitalnim zahtjevima (engl. *Capital Requirements Regulation, CRR*)

- izdavanjem mišljenja, odobrenja i suglasnosti i procjenjivanjem kreditne institucije.

Na sličan način HNB obavlja i nadzor nad poslovanjem kreditnih unija.

Supervizija kreditnih institucija

U uvodnom je poglavlju istaknuto da HNB nadzor nad poslovanjem kreditnih institucija obavlja na dva načina: prvo, prikupljanjem i analizom izvješća i informacija te kontinuiranim praćenjem poslovanja; drugo, neposrednim nadzorima poslovanja te u suradnji u supervizijskim kolegijima. Osim toga, Sektor je sudjelovao i u nadzoru koji je provodio HNB-ov Ured za praćenje zaštite potrošača. Provedene aktivnosti sažete su u Tablici 1.

Tablica 1. Obavljene supervizorske aktivnosti u 2016.

Aktivnosti	Broj aktivnosti	Broj obuhvaćenih kreditnih institucija
Izdani zapisnici na temelju kontinuiranog nadzora (redovna procjena rizičnosti poslovanja)	25	24
Izdani zapisnici na temelju kontinuiranog nadzora zbog utvrđenih nepravilnosti	24	17
Provedeni neposredni nadzori	18	12
Izdana rješenja radi ispravljanja nepravilnosti ili poboljšanja stanja u KI	46	26
Izdana tehnička rješenja (odobrenja i suglasnosti) zbog primjene Uredbe (EU) br. 575/2013	16	14
Imenovani povjerenici i posebna uprava	3	3
Prihvaćene zajedničke odluke	19	12

IZVOR: HNB

Sveukupno 32 kreditne institucije, koje čine 99,92% ukupne imovine sustava prema nerevidiranim privremenim podacima na dan 31. prosinca 2016.¹⁵, obuhvaćene su barem jednom od navedenih supervizorskih aktivnosti.

15 Samo jedna stambena štedionica koja je u vlasništvu banke nije obuhvaćena pojedinačno, ali HNB provodi superviziju i nad njom, i to nadziranjem grupe tih kreditnih institucija. U skladu s time nadzornim je aktivnostima zapravo pokriven cijeli sustav kreditnih institucija.

Nadzor kontinuiranim praćenjem poslovanja

Ovaj oblik nadzora HNB obavlja prikupljanjem i analizom izvješća i informacija te analizom dodatnih informacija koje kreditne institucije dostavljaju na zahtjev HNB-a. Cilj ovakvog nadzora jest utvrđivanje profila rizičnosti kreditne institucije¹⁶, iniciranje neposrednog nadzora te donošenje i praćenje provedbe supervizorskih mjera s ciljem osiguranja i očuvanja stabilnosti kreditne institucije i sustava u cjelini.

Tijekom 2016. godine HNB je provodio supervizorski ciklus procjenjivanja kreditnih institucija, što podrazumijeva i ocjenjivanje profila rizičnosti kreditne institucije po svim rizicima kojima je kreditna institucija izložena ili bi mogla biti izložena u svojem poslovanju.

Kao preduvjet provođenja daljnjih poslova supervizije HNB provjerava dostavljaju li kreditne institucije sve potrebne podatke na propisani način i u propisanim rokovima te je u 2016. godini povećanu pozornost nastavio posvećivati provjeri valjanosti tih podataka.

Supervizorski su resursi i u 2016. godini u znatnom opsegu bili usmjereni

na kontinuirano praćenje poslovanja kreditnih institucija putem redovne komunikacije s kreditnom institucijom ili analize posebnih područja poslovanja koja se ocjenjuju rizičnijima za kreditnu instituciju.

Tijekom 2016. godine HNB je provodio supervizorski ciklus procjenjivanja kreditnih institucija. To podrazumijeva ocjenjivanje profila rizičnosti kreditne institucije po svim rizicima kojima je kreditna institucija izložena ili bi mogla biti izložena u svojem poslovanju, procjenu adekvatnosti postupka procjenjivanja i održavanja internoga kapitala kreditne institucije¹⁷ te kontinuiranu suradnju temeljenu na dijalogu između supervizora i kreditne institucije. Supervizija

16 Profil rizičnosti jest mjera odnosno procjena svih rizika kojima je ili kojima bi mogla biti izložena kreditna institucija u svojem poslovanju.

17 Kreditne su institucije dužne na temelju svojih profila rizičnosti utvrditi značajne rizike kojima su izložene ili bi mogle biti izložene u poslovanju te kvantificirati svoju izloženost tim rizicima (izračunati interne kapitalne zahtjeve). Za pokriće tih zahtjeva kreditne institucije mogu upotrijebiti interno definiranu mjeru raspoloživoga kapitala (interni kapital), uzimajući u obzir profil rizičnosti, sustav upravljanja rizicima i tehnike kojima se koriste za smanjenje rizika. Nadzorom se procjenjuje adekvatnost tog postupka u kreditnim institucijama.

također uključuje nalaganje supervizorskih mjera radi pravodobnog poduzimanja aktivnosti za osiguranje stabilnosti poslovanja kreditne institucije, poboljšanje sigurnosti poslovanja te otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju kreditnih institucija, kao i praćenje izvršenja tih mjera.

U skladu sa supervizorskim ciklusom procjenjivanja kreditnih institucija u 2016. godini provedene su i analize izvještaja kreditnih institucija o postupku procjenjivanja adekvatnosti internoga kapitala. Analiza dostavljenih internih izvješća i samoprocjene kreditnih institucija omogućuje supervizoru procjenu primjerenosti postupaka koje je kreditna institucija propisala i provela s ciljem pravodobne identifikacije, mjerenja, kontrole i upravljanja rizicima te adekvatnosti utvrđenoga internoga potrebnoga kapitala. Sve navedeno, zajedno s ocjenom profila rizičnosti, osnova je za utvrđivanje potrebnoga minimalnoga kapitala kreditne institucije i planiranje idućega supervizorskog ciklusa za pojedinu kreditnu instituciju.

Nadalje, HNB sastavlja izvješća o procjeni rizičnosti poslovanja za kreditne institucije. Tijekom 2016. godine izdano je 25 takvih izvješća, pri čemu se njih 11 odnosi na kreditne institucije za

Tijekom 2016. godine HNB je izdao 25 izvješća o procjeni rizičnosti poslovanja za kreditne institucije.

koje su uspostavljeni prekogranični kolegiji supervizora¹⁸ i za koje se donosi zajednička odluka o specifičnim bonitetnim zahtjevima. U slučaju tih institucija analize se u većini slučajeva temelje na konsolidiranim podacima. Na temelju navedenih izvješća HNB je donio mjere kojima se nalaže održavanje zahtijevane minimalne razine regulatornoga kapitala do sljedeće supervizorske procjene, a u slučajevima u kojima je na to upućivala analiza profila rizičnosti, i dodatne mjere za unapređivanje poslovanja u kreditnoj instituciji.

18 Ako u grupi posluje više kreditnih institucija ili investicijskih društava i ako te institucije posluje u više država u Europskoj uniji, za potrebe provođenja supervizije osniva se kolegij supervizora. Kolegij supervizora jest forum u kojem sudjeluju nadležna tijela odgovorna za superviziju pojedinih članica grupe. Na kolegiju supervizora pojedina nadležna tijela, između ostaloga, razmjenjuju informacije, dogovaraju plan supervizije i podjelu zadataka te donose zajedničke odluke o primjeni bonitetnih zahtjeva na sve članice grupe.

HNB kontinuirano provodi i procjenu IT rizika u kreditnim institucijama.

U skladu sa supervizorskim ciklusom HNB kontinuirano provodi i procjenu IT rizika u kreditnim institucijama. Procjena je zasnovana na analizi izvješća vanjskih revizora o reviziji informacijskih

sustava kreditnih institucija, rezultata samoprocjene te neposrednih informacija prikupljenih od organizacijskih jedinica kreditne institucije zaduženih za funkcionalnost, sigurnost i unutarnju reviziju informacijskog sustava.

HNB je aktivno komunicirao s kreditnim institucijama te analizirao i pratio situaciju vezanu uz različite incidente informacijskog sustava: potencijalno razotkrivanje informacija, prekide usluge internetskog bankarstva te pokušaje provođenja kibernetičkih napada. S tim u svezi HNB je sve kreditne institucije zatražio da poduzmu dodatne mjere te procijene i unaprijede sigurnost SWIFT okruženja kako bi se osigurao primjeren, pravodoban i koordiniran odgovor na moguće kibernetičke incidente, te tako ograničila moguća šteta.

Na osnovi kontinuiranog praćenja kreditnih institucija tijekom 2016. godine izdano je 46 rješenja za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju ili poboljšanje stanja u banci.

Na osnovi kontinuiranog praćenja kreditnih institucija tijekom 2016. godine izdano je 46 rješenja za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju ili poboljšanje stanja u banci te 16 rješenja tehničke prirode kojima se kreditnim institucijama dopušta korištenje pojedinih opcija iz Uredbe (EU) br. 575/2013.

U odnosu na prethodnu godinu novost je izrada sveobuhvatne metodologije za provedbu studije nadzornog testiranja otpornosti solventnosti na stres ostalih sistemski važnih kreditnih institucija u Republici Hrvatskoj. Studija je dizajnirana za potrebe informiranja o postupku nadzorne provjere i ocjene te će biti provedena u 2017. godini.

Neposredni nadzor

HNB provodi neposredni nadzor u skladu s prihvaćenom metodologijom nadzora, a na osnovi plana neposrednih nadzora koji se donosi krajem godine za sljedeću godinu. Plan neposrednih nadzora u 2016. temeljio se na uspostavljenom ciklusu obavljanja redovitih neposrednih nadzora kreditnih

institucija, dok se izvanrednim aktivnostima smatrao angažman na poslovima povjerenika.

Tijekom 2016. obavljeno je 18 neposrednih nadzora u trajanju od 1134 supervizorska dana. Nadzori su izvršeni u dvanaest kreditnih institucija, čija je imovina obuhvaćala 76,32% imovine bankovnog sustava prema nerevidiranim podacima na dan 31. prosinca 2016. (Tablica 2.).

Sedam neposrednih nadzora provedeno je u području upravljanja rizicima u sedam kreditnih institucija, a po tri neposredna nadzora obavljena su u području supervizije naprednih pristupa mjerenju rizika i upravljanju rizicima te u području supervizije informacijskih sustava. Također je tijekom 2016. godine obavljen nadzor provedbe zakonskih odredbi u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma u pet kreditnih institucija. Osim navedenog, tijekom 2016. godine značajni resursi bili su angažirani u tri kreditne institucije

U neposredne nadzore poslovanja HNB je uložio ukupno 1595 supervizorskih dana. Pri provođenju neposrednih nadzora, osim analize kvalitete imovine i upravljanja kreditnim rizikom te utvrđivanja adekvatnosti regulatornoga kapitala, prioritet su bili neposredni nadzori kreditnih institucija koje su prema veličini imovine kategorizirane u skupinu velikih.

Tablica 2. Obavljeni neposredni nadzori u 2016.

u tisućama kuna i postocima

	Područje nadzora											Imovina obuhvaćena neposrednim nadzorom na dan 31. 12. 2016. ^{a)}	Udio imovine obuhvaćene neposrednim nadzorom u ukupnoj imovini grupe ^{b)}	
	Cjelokupni neposredni nadzor	Kapital	Kreditni	Imovina	Upravljanje	Likvidnost	Zarada	Tržišni rizik	Nadzor informacijskih sustava	Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma	Modeliranje rizika			Nadzor povjerenika
Banke		2	4	5	3	1	2		3	5	4	3	301.174.649	76,32%
Stambene štedionice														
Ukupno kreditne institucije	0	2	4	5	3	1	2	0	3	5	4	3	301.174.649	76,32%

^{a)} Nerevidirani privremeni podaci, u tisućama kuna

^{b)} Postotak prikazuje ukupan iznos imovine kreditnih institucija koje su bile obuhvaćene neposrednim nadzorom, a ta je imovina pregledana na osnovi reprezentativnog uzorka izabranog u skladu s najboljom svjetskom supervizorskom praksom.

IZVOR: HNB

na poslovima povjerenika u trajanju od 372 supervizorska dana, a vezano uz detaljnu procjenu i praćenje financijskog stanja te uvjeta poslovanja tih institucija. Nadalje, podnošenjem prijedloga za otvaranje stečajnog postupka u jednoj kreditnoj instituciji u njoj je bila imenovana posebna uprava u trajanju od 89 supervizorskih dana. U neposredne nadzore poslovanja HNB je uložio ukupno 1595 supervizorskih dana.

Pri provođenju neposrednih nadzora tijekom 2016. godine, osim analize kvalitete imovine i upravljanja kreditnim rizikom te utvrđivanja adekvatnosti regulatornoga kapitala, prioritet su bili neposredni nadzori kreditnih institucija koje su prema veličini imovine kategorizirane u skupinu velikih.

Na osnovi obavljenih neposrednih nadzora te utvrđenih nezakonitosti, nepravilnosti i slabosti u poslovanju koje su ustanovljene u izdanim zapisnicima, HNB je dao preporuke za poboljšanje poslovnih procesa i informacijskih sustava te naložio mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju, kao i mjere za poboljšanje stanja.

Osim navedenoga, u vezi sa supervizijom naprednih pristupa mjerenju rizika i upravljanju rizicima poduzete su sljedeće aktivnosti:

- U prvoj polovini 2016. godine provedena su dva neposredna nadzora u jednoj banci. Proveden je nadzor značajne izmjene i redovni nadzor statusa primjene pristupa zasnovanog na internim rejting-sustavima u dijelu portfelja. U vezi s nadzorom za značajnu izmjenu modela s konsolidirajućim supervizorom usuglašena je zajednička odluka u kojoj se ta izmjena odobrava.
- U drugoj polovini 2016. godine provedena su dva neposredna nadzora u dvjema bankama. U jednoj banci izvršen je nadzor uvođenja značajne izmjene izračuna iznosa izloženosti ponderiranih rizikom primjenom pristupa zasnovanog na internim rejting-sustavima, dok je u drugoj banci izvršen nadzor izračuna kapitalnog zahtjeva u II. stupu primjenom internih modela.

Suradnja sa stranim supervizorima

U 2016. godini HNB je nastavio suradnju sa stranim supervizorima, osobito u dijelu donošenja zajedničkih ocjena rizičnosti poslovanja bankovnih grupa

i adekvatnosti alociranih iznosa kapitala za članice pojedine grupe, kao i u području supervizije informacijskih sustava.

Na temelju važećih sporazuma o razumijevanju predstavnici HNB-a sudjelovali su tijekom 2016. na više kolegija supervizora u vezi s nadzorom bankovnih grupa kojima pripadaju domaće kreditne institucije (12 kreditnih institucija¹⁹).

Tablica 3. Banke s prekograničnim kolegijima supervizora

1. Addiko Bank d.d.	7. Soci�t� G�n�rale-Splitska banka d.d.
2. Erste&Steierm�rkische Bank d.d.	8. VABA d.d. banka Varaždin (od 2. siječnja 2017. posluje pod nazivom J&T banka d.d.)
3. OTP banka d.d.	9. Veneto banka d.d.
4. Privredna banka Zagreb d.d.	10. W�stenrot stambena štedionica d.d.
5. Raiffeisenbank Austria d.d.	11. Zagrebačka banka d.d.
6. Sberbank d.d.	

IZVOR: HNB

U sklopu suradnje sa stranim supervizorima HNB je zadužen za izradu supervizorskog izvještaja (engl. *Supervisory Risk Report*), odnosno godišnje procjene profila rizičnosti domaće kreditne institucije koja služi kao element za donošenje konačne zajedničke ocjene rizičnosti bankovne grupe (engl. *Joint Risk Assessment Decision*) te za donošenje zajedničke odluke o potrebnoj visini kapitala bankovne grupe. U 2016. izrađeno je 12 supervizorskih izvještaja za 2015. godinu te je za njih jedanaest usuglašena zajednička odluka o adekvatnosti kapitala bankovne grupe, dok je za jednu usuglašena u prvom tromjesečju 2017.

U 2016. izrađeno je u HNB-u, u sklopu suradnje sa stranim supervizorima, 12 supervizorskih izvještaja za 2015. godinu te je za njih jedanaest usuglašena zajednička odluka o adekvatnosti kapitala bankovne grupe, dok je za jednu usuglašena u prvom tromjesečju 2017.

¹⁹ Tijekom 2016. godine jedna kreditna institucija pripojena je matičnoj kreditnoj instituciji i postala je podružnica pa je broj kreditnih institucija za koje je formiran kolegij supervizora smanjen na 11.

Nadalje, od 2015. HNB sudjeluje u postupku donošenja zajedničke odluke o provjeri i procjeni plana oporavka za grupe kreditnih institucija i u 2016. godini usuglašeno je sedam zajedničkih odluka.

HNB je nastavio suradnju i pružao tehničku pomoć supervizorima iz regije u vezi s primjenom bonitetne regulative (CRD IV i CRR) i tehničkih aspekata supervizije.

Krajem 2016. godine Hrvatska narodna banka na zahtjev Europske središnje banke očitovala se na prijedlog sadržaja Memoranduma o razumijevanju između ESB-a i nadležnih tijela država članica nesudionica (države EU-a izvan europodručja) pri obavljanju supervizorskih zadataka.

Supervizija kreditnih unija

Na kraju 2016. godine u RH poslovale su 23 kreditne unije, a njihova je imovina prema izvještajima dostavljenima HNB-u iznosila 661,4 mil. kuna. U odnosu na kraj 2015. godine broj kreditnih unija smanjio se za dvije nad kojima je pokrenut postupak redovite likvidacije, dok se imovina smanjila za 40,2 mil. kuna. Sa stanjem na dan 31. prosinca 2016. u postupku likvidacije nalazi se devet kreditnih unija, a nad dvjema se provodi stečajni postupak.

Na kraju 2016. godine u RH poslovale su 23 kreditne unije, a njihova je imovina prema izvještajima dostavljenima HNB-u iznosila 661,4 mil. kuna.

HNB je provodio analize tromjesečnih financijskih i nadzornih izvještaja i analize mjesečnih izvještaja o likvidnosti koje su kreditne unije dostavljale u propisanim rokovima i u 2016. godini. Isto tako obavljene su i analize dodatnih informacija koje su kreditne unije dostavile na zahtjev HNB-a.

Tijekom 2016. godine i nadalje su bile prisutne aktivnosti u postupanju po prigovorima potrošača, korisnika usluga kreditnih unija, a nastavilo se i s praksom održavanja sastanaka s članovima uprava i nadzornih odbora kreditnih unija.

Izdavanje odobrenja i suglasnosti kreditnim institucijama i kreditnim unijama

Na temelju ovlaštenja iz Zakona o HNB-u te u skladu s odredbama Zakona o kreditnim institucijama, Zakona o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje i Zakona o kreditnim unijama Hrvatska narodna banka unutar svojih supervizorskih ovlasti također izdaje različita odobrenja i suglasnosti potrebne za osnivanje, rad i poslovanje kreditnih institucija i kreditnih unija.

Uz pomoć sustava odobrenja i suglasnosti HNB ima nadzor nad nekim odlukama i pravnim poslovima kreditne institucije i prije nego što oni budu sklopljeni ili prije nego što se realiziraju, pa se tako licenciranje kao supervizorsko sredstvo može koristiti dvojako:

- kako bi se unaprijed detektirale i spriječile odluke i poslovi koji bi mogli nepovoljno utjecati na buduće poslovanje kreditne institucije
- kako bi se utjecalo na kreditnu instituciju da izvršava naložene supervizorske mjere.

U skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje i Zakonom o kreditnim unijama HNB je u 2016. izdao ukupno 117 rješenja o zahtjevima za izdavanje odobrenja i suglasnosti bankama, stambenim štedionicama, štednim bankama i kreditnim unijama i jedno rješenje o ukidanju odobrenja za pružanje financijskih usluga.

HNB je u 2016. izdao ukupno 117 rješenja o zahtjevima za izdavanje odobrenja i suglasnosti bankama, stambenim štedionicama, štednim bankama i kreditnim unijama i jedno rješenje o ukidanju odobrenja za pružanje financijskih usluga.

Najveći broj rješenja odnosi se na suglasnosti za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora kreditnih institucija (49 suglasnosti). Sljedeća su po brojnosti rješenja o zahtjevima za izdavanje prethodne suglasnosti za obavljanje funkcije predsjednika i člana uprave kreditnih institucija (35 rješenja, od čega 32 suglasnosti i tri odbijanja zahtjeva za izdavanje suglasnosti). Također su izdana dva odobrenja kreditnim institucijama za pružanje financijskih usluga, jedno

rješenje o ukidanju odobrenja za pružanje financijske usluge, dva rješenja o izdavanju suglasnosti i tri rješenja o odbijanju zahtjeva za izdavanje suglasnosti za stjecanje kvalificiranog udjela u kapitalu kreditnih institucija, jedno rješenje o izdavanju odobrenja za pripajanje kreditne institucije drugoj kreditnoj instituciji, dva rješenja o suglasnosti kreditnim institucijama za stjecanje većinskog udjela u drugoj pravnoj osobi, 12 rješenja o izdavanju odobrenja za izmjene i dopune općih uvjeta poslovanja stambenih štedionica i deset rješenja o izdavanju odobrenja za imenovanje članova uprave kreditnih unija.

Ostale aktivnosti

HNB je i tijekom 2016. nastavio suradnju s Hanfom preko zajedničkoga Operativnog odbora za suradnju. Na sastancima Odbora institucije razmjenjuju informacije o aktualnostima u bankarskom sektoru i sektoru koji nadzire Hanfa, rješavaju otvorena pitanja o međusobnoj razmjeni podataka te dogovaraju koordinaciju nadzornih aktivnosti.

Tijekom 2016. održani su i redovni sastanci Operativnog odbora za suradnju s DAB-om, na kojima institucije međusobno razmjenjuju podatke i informacije o subjektima supervizije i nadzora iz svog djelokruga i nadležnosti.

HNB je tijekom 2016. sudjelovao u aktivnostima radnih skupina u sklopu Europskoga nadzornog tijela za bankarstvo i Europske središnje banke.

HNB je tijekom 2016. resurse u značajnoj mjeri usmjerio i u sudjelovanje u radnim skupinama u sklopu Europskoga nadzornog tijela za bankarstvo i Europske središnje banke, i to u vezi sa sljedećim područjima:

- bonitetnom regulativom (kreditni rizik, tržišni rizici, operativni rizik, likvidnosni rizik, regulatorni kapital, sustav upravljanja kreditnom institucijom, napredni pristupi mjerenju rizika, upravljanje krizom)
- izvješćivanjem, računovodstvom, revizijom i javnom objavom
- unapređivanjem provođenja nadzora
- sigurnošću elektroničkih plaćanja
- supervizijom informacijskih sustava.

Nadalje, tijekom 2016. Hrvatska narodna banka sudjelovala je u radu Nacionalnog vijeća za kibersigurnost i u provedbi mjera iz Akcijskog plana za provedbu Nacionalne strategije kibersigurnosti. Osim toga, HNB je sudjelovao u aktivnostima radne skupine Ministarstva financija zadužene za provođenje obveza iz Zakona o kritičnim infrastrukturama u sektoru financija.

Novi propisi iz područja poslovanja i nadzora kreditnih institucija

Nakon što je početkom 2014. godine stupio na snagu Zakon o kreditnim institucijama i započela izravna primjena Uredbe (EU) br. 575/2013 te izmjena i dopuna koje su uslijedile tijekom 2015., normativno je usklađivanje nastavljeno objavljivanjem provedbenih uredbi i odluka Komisije, uredbi Komisije o izmjenama uredbi, donošenjem novih odluka HNB-a te izmjenama i dopunama postojećih odluka.

Iz područja likvidnosti donesena je Odluka o upravljanju likvidnosnim rizikom²⁰ s primjenom od 1. siječnja 2017., kojom se za upravljanje likvidnosnim rizikom propisuju samo kvalitativni zahtjevi. Istodobno je stupila na snagu i Odluka o provedbi Uredbe (EU) 575/2013 i Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 2015/61 u dijelu kojim se uređuje izvješćivanje o likvidnosti²¹.

Izmjenama i dopunama postojeće Odluke o upravljanju rizicima²² propisana su pravila o upravljanju rizicima koji proizlaze iz izloženosti prema subjektima bankarstva u sjeni (engl. *shadow banking*). Time je prenesena Smjernica o ograničenju izloženosti prema subjektima bankarstva u sjeni koji obavljaju bankarske djelatnosti izvan reguliranog okvira prema članku 395. stavku 2. Uredbe (EU) br. 575/2013²³ i uspostavljena jedinstvena primjena pondera u izračunu izloženosti.

Za potrebe definiranja pojma “središnja država u Republici Hrvatskoj” te obuhvata subjekata javnog sektora u Republici Hrvatskoj koji su za potrebe izračuna izloženosti izjednačeni sa središnjom državom u Republici Hrvatskoj izmijenjena je i dopunjena Odluka o provedbi Uredbe (EU) br. 575/2013 u dijelu

20 NN, br. 105/2016.

21 NN, br. 105/2016.

22 NN, br. 94/2016.

23 EBA/GL/2015/20

vrednovanja imovine i izvanbilančnih stavki te izračunavanju regulatornoga kapitala i kapitalnih zahtjeva²⁴. Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u knjizi banke²⁵ nastavljeno je supervizorsko praćenje ovog rizika uključujući sadržaj Smjernica za primjenu Smjernica o upravljanju kamatnim rizikom koji proizlazi iz poslova koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje²⁶. Sastavni je dio ove Odluke Uputa za jedinstvenu primjenu Odluke, koja sadržava izvještajne obrasce.

Donesena je i Odluka o uvjetima za davanje financijske potpore grupe kreditnih institucija²⁷, kojom se uređuju postupci kreditne institucije u fazi rane intervencije, te Odluka o dokumentaciji koja se prilaže uz obavijest o namjeri primjene unutargrupnog izuzetka od obveze poravnjanja iz članka 4. stavka 2. Uredbe (EU) br. 648/2012²⁸ iz područja upravljanja tržišnim rizicima.

U dijelu propisa koji se odnosi na izvještajni okvir dva puta su izmijenjene i dopunjene Odluka o statističkom i bonitetnom izvješćivanju²⁹ te Odluka o provedbi Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 680/2014 o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda o nadzornom izvješćivanju institucija u skladu s Uredbom (EU) br. 575/2013³⁰.

Vezano uz prijenos Direktive 2014/17/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. veljače 2014. o ugovorima o potrošačkim kreditima koji se odnose na stambene nekretnine i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2013/36/EU i Uredbe (EU) br. 1093/2010³¹ u pravni okvir Republike Hrvatske, te s obzirom na to da će obveznici primjene budućeg zakona pretežno biti kreditne institucije, predstavnici HNB-a sudjelovali su u radnoj skupini za izradu prijedloga zakona kojim bi trebalo biti uređeno stambeno potrošačko kreditiranje.

Radi daljnjeg usklađivanja s propisima EU-a i dodatnog uređivanja pojedinih područja tijekom 2016. započele su aktivnosti povezane s izmjenama i

24 NN, br. 113/2016.

25 NN, br. 120/2016.

26 EBA/GL/2015/08

27 NN, br. 67/2016.

28 NN, br. 64/2016.

29 NN, br. 54/2016. i 121/2016.

30 NN, br. 34/2016. i 94/2016.

31 Službeni list EU L 60/2014.

dopunama Zakona o kreditnim institucijama. Glede usklađivanja s propisima Europske unije dopune se odnose na posebne zahtjeve u vezi sa zakonskom revizijom subjekata od javnog interesa, zatim na propisivanje pružanja usluga na području Europske unije, a vezano uz postupke pri ostvarivanju prava poslovnog nastana i slobode pružanja usluga te usklađivanje odredbi o imatelju kvalificiranog udjela u kreditnoj instituciji. Osim usklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije, izmjenama će se dodatno urediti zaštita deponenata i klijenata kreditnih institucija u provođenju postupaka spajanja ili pripajanja kreditnih institucija. Nadalje, određenim će se izmjenama otkloniti nejasnoće u tumačenju odredbi koje se odnose na podružnice kreditnih institucija sa sjedištem u državama članicama te moguće smetnje u provođenju sanacije kreditnih institucija. Također će se detaljnije urediti zaštita potrošača kao i mjere koje HNB može naložiti radi prestanka nezakonitog postupanja i otklanjanja nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju kreditnih institucija s potrošačima. Predložit će se i smanjivanje donje granice prekršajnih kazni za kreditne institucije koje nisu sistemski važne u RH radi postizanja proporcionalnosti za sistemski važne kreditne institucije nasuprot onima koje to nisu.

S kreditnim institucijama i ostalim zainteresiranim dionicima održana su savjetovanja prije donošenja pojedinog propisa. Praksa davanja mišljenja i odgovora na upite te konzultiranja s kreditnim institucijama u kojima HNB kao nadležno tijelo u okviru svojih ovlasti iznosi svoja stajališta nastavljena je, kao i objavljivanje odgovora HNB-a na postavljena pitanja na internetskoj stranici radi postizanja bolje preglednosti i jedinstvenog postupanja svih kreditnih institucija. Tijekom 2016. zaprimljena su 82 upita, odnosno 192 pitanja kreditnih institucija.

Razmjena i analiza podataka

Paralelno s radom na regulativi u vezi s izvješćivanjem, HNB nastavlja razvijati aplikativnu podršku za zaprimanje i obradu podataka.

Također, HNB je u 2016. nastavio ispunjavati svoje obveze dostave podataka EBA-i i ESB-u, a podatke je razmjenjivao s Hanfom (za potrebe praćenja subjekata pod nadzorom te institucije) i DAB-om (za potrebe izračuna doprinosa u sanacijski fond i izračuna premija za osiguranje depozita).

HNB u sklopu redovitih aktivnosti objavljuje godišnje, polugodišnje i tromjesečne informacije kako bi se tržišni sudionici i šira javnost upoznali sa stanjem i

trendovima u bankovnom sustavu kao i osnovnim pokazateljima poslovanja pojedinih kreditnih institucija. Osim toga, posebno se pripremaju podaci za sastanke s agencijama za dodjelu kreditnog rejtinga, različitim domaćim i stranim institucijama te se popunjavaju upitnici i pripremaju odgovori na upite različitih zainteresiranih strana, posebice novinara.

U 2016. od redovitih publikacija objavljen je Bilten o bankama br. 29 za 2015. godinu, a za interne su se potrebe redovito izrađivala izvješća o bankovnom sustavu, ali i posebne analize. Izrađen je i prilog za publikaciju “BSCEE Review”³², koji se sastoji od kvantitativnih podataka te pisane informacije o stanju u hrvatskom bankovnom sustavu i poslovima supervizije.

32 Publikaciju izdaje skupina bankovnih supervizora iz Srednje i Istočne Europe (engl. *Banking Supervisors from Central and Eastern Europe*, BSCEE).

Procjena mogućnosti sanacije

U 2016. godini, što se tiče provedbe sanacijskih ovlasti, aktivnosti HNB-a ponajprije su bile usmjerene na izradu sanacijskih planova, odnosno na planiranje sanacije ili stečaja kreditnih institucija u slučaju njihovih eventualnih financijskih poteškoća. Također, HNB je pratio i aktivno sudjelovao u izradi regulative koja se intenzivno donosila tijekom cijele godine na razini Europske komisije i EBA-e. Tijekom 2016. godine HNB je podnio i prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad jednom kreditnom institucijom.

Aktivnosti HNB-a ponajprije su bile usmjerene na izradu sanacijskih planova, praćenje i sudjelovanje u izradi regulative na razini Europske komisije i EBA-e.

Regulatorni okvir

Zakon o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava (NN, br. 19/2015.; u nastavku teksta: Zakon) stupio je na snagu 28. veljače 2015. godine, a time je u zakonodavstvo RH prenesena i Direktiva 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (u nastavku teksta: Direktiva 2014/59/EU). Osim Zakona, uspostava okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija regulirana je i zakonodavstvom EU-a, i to nizom delegiranih i provedbenih uredbi te smjernica.

Kada je riječ o kreditnim institucijama, Zakon je ovlasti za sanaciju dodijelio HNB-u i DAB-u. Navedena sanacijska tijela dužna su, svako unutar svojeg djelokruga i nadležnosti, usko surađivati u pripremi, planiranju i primjeni odluka u skladu sa Zakonom.

Ovlasti HNB-a za sanaciju su, između ostalih, provođenje procjene mogućnosti i opravdanosti sanacije odnosno stečaja, izrada sanacijskih planova, utvrđivanje

te nalaganje uklanjanja prepreka za provođenje stečaja odnosno sanacije, određivanje minimalnog zahtjeva za regulatorni kapital i podložne obveze te suradnja i koordinacija rada sanacijskih tijela u Republici Hrvatskoj s relevantnim tijelima drugih država članica. Slijedom navedenog uloga HNB-a kao sanacijskog tijela ponajprije dolazi do izražaja u postupku planiranja sanacije ili stečaja kreditnih institucija za slučaj njihovih eventualnih financijskih poteškoća, dok su ovlasti DAB-a u prvom redu usmjerene na primjenu sanacijskih instrumenata nakon što se za pojedinu kreditnu instituciju donese odluka o otvaranju postupka sanacije.

Odluku o otvaranju postupka sanacije DAB može donijeti u povodu prijedloga HNB-a za otvaranje postupka sanacije. Zakon uvodi koncept sanacije na način da je postupak predviđen samo za onu instituciju za koju je utvrđeno da propada ili je vjerojatno da će propasti, za koju sve druge mjere iz nadležnosti supervizora ili mjere privatnog sektora nisu dovoljne da bi se institucija financijski oporavila i za koju je procijenjeno da je njezina sanacija u javnom interesu. Upravo uvjet postojanja javnog interesa razlikuje postupak sanacije od stečajnog postupka. Sanacija institucije, dakle, provodi se samo ako je to u javnom interesu, a smatrat će se da je sanacija institucije u javnom interesu ako se njome postižu sljedeći ciljevi:

- osiguravanje kontinuiteta ključnih funkcija, odnosno onih čiji bi prestanak pružanja doveo do prekida usluga bitnih za realno gospodarstvo ili do poremećaja financijske stabilnosti
- izbjegavanje većega štetnog učinka na financijsku stabilnost, posebno sprječavanjem širenja štetnih učinaka na financijski sustav, uključujući i njihovo širenje na tržišne infrastrukture te održavanje tržišne discipline
- zaštita javnih sredstava tako da se na najmanju moguću mjeru svede oslanjanje na izvanrednu javnu financijsku potporu
- zaštita deponenata koji imaju osigurane depozite i ulagatelja zaštićenih sustavom zaštite ulagatelja te
- zaštita sredstava i imovine klijenata.

Pri provođenju sanacije sanacijska tijela dužna su uvažavati opća načela sanacije. Njima je određeno da dioničari institucije u sanaciji prvi snose gubitke te da vjerovnici institucije u sanaciji snose gubitke nakon dioničara, i to u skladu s redoslijedom prvenstva njihovih tražbina u stečajnom postupku pod uvjetom da nijedan vjerovnik ne smije pretrpjeti veće gubitke od onih koje bi pretrpio da se nad institucijom proveo stečajni postupak. Na temelju donesene odluke o otvaranju postupka sanacije, na instituciju u sanaciji moguće je primijeniti jedan ili više instrumenata sanacije, i to: instrument prodaje, instrument prijelazne institucije, instrument odvajanja imovine i instrument unutarnje sanacije. Pri provođenju sanacije dužnost uprave institucije u sanaciji obavlja nova, sanacijska uprava koju imenuje DAB, dok ulogu nadzornog odbora i skupštine institucije u sanaciji obavlja DAB.

Također, jedna od važnijih novosti koju je donio Zakon jest minimalni zahtjev za regulatornim kapitalom i podložnim obvezama (u nastavku teksta: minimalni zahtjev) koji će kreditne institucije, nakon što ga utvrdi sanacijsko tijelo, biti dužne kontinuirano ispunjavati. Minimalni zahtjev jest minimalni iznos regulatornoga kapitala i podložnih obveza koji osigurava sposobnost kreditne institucije da apsorbira odgovarajući iznos gubitaka i da, ovisno o sanacijskoj strategiji, bude dokapitalizirana iznosom koji je dostatan za provedbu preferirane sanacijske strategije kako bi se postigli ciljevi sanacije. Tijekom 2016. godine nije određen minimalni zahtjev ni za jednu kreditnu instituciju, i to zato što se prvotno čekalo stupanje na snagu delegirane uredbe Europske komisije koja dopunjuje Direktivu 2014/59/EU u dijelu određivanja minimalnog zahtjeva. Navedena delegirana uredba stupila je na snagu u rujnu 2016. godine, no Europska je komisija u studenome 2016. državama članicama EU-a dostavila prijedlog izmjena Direktive 2014/59/EU, a izmjene se uglavnom odnose na određivanje minimalnog zahtjeva te je u tijeku rasprava u Vijeću EU-a o predloženim izmjenama.

Organizacija sanacijskih poslova u Hrvatskoj narodnoj banci

U svrhu organiziranja sanacijskih poslova prema Zakonu, u HNB-u je od 1. siječnja 2015. unutar Sektora za međunarodne odnose i procjenu mogućnosti sanacije započela s radom nova organizacijska jedinica – Direkcija za procjenu mogućnosti sanacije kreditnih institucija (u nastavku teksta: Direkcija). Navedenim organizacijskim ustrojem osigurana je operativna i funkcionalna neovisnost Direkcije, a kako bi se izbjegao sukob interesa između sanacijskih ovlasti koje HNB obavlja u skladu s odredbama Zakona i supervizorskih odnosno

nadzornih funkcija koje obavlja u skladu s odredbama Uredbe (EU) br. 575/2013 i propisa kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija te ostalih funkcija koje obavlja u skladu s odredbama drugih propisa.

Aktivnosti Direkcije u 2016. godini ponajprije su bile usmjerene na izradu sanacijskih planova, i pojedinačnih i planova za kreditne institucije koje su dio grupe. Također, velik angažman bio je usmjeren na praćenje i aktivno sudjelovanje u izradi regulative koja se intenzivno donosila tijekom cijele godine na razini Europske komisije i EBA-e, kao i na pripremanje materijala za sudjelovanje viceguvernera u radu Sanacijskog odbora EBA-e.

Osim obavljanja navedenih sanacijskih poslova, u nadležnosti su Direkcije i poslovi vezani uz donošenje odluka HNB-a o pokretanju prisilne likvidacije, odnosno odluka povezanih s podnošenjem prijedloga za otvaranje stečajnog postupka nad pojedinom kreditnom institucijom. Na sjednici održanoj 24. svibnja 2016. Savjet HNB-a donio je Odluku o podnošenju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka Trgovačkom sudu u Splitu nad Bankom splitsko-dalmatinskom d.d., Split, 114. brigade 9.

Zaštita potrošača

U sklopu aktivnosti usmjerenih na zaštitu potrošača HNB je tijekom 2016. godine uvelike bio usmjeren na nadzor nad primjenom odredbi Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (ZIDZPK)³³ kojima je regulirana konverzija kredita u švicarskim francima. Slijedom toga, u prvom polugodištu vodila se intenzivna komunikacija s potrošačima i bankama uključenima u proces konverzije, dok je drugu polovinu godine obilježila učestala komunikacija o navedenoj tematici s ostalim tijelima javne vlasti. Istovremeno su se nastavile i brojne druge aktivnosti usmjerene na unaprjeđenje kvalitete zaštite potrošača i razvoja dobrih praksi kod pružatelja bankovnih i financijskih usluga te na podizanje razine financijske pismenosti potrošača.

Prigovori potrošača – fizičkih osoba, klijenata kreditnih institucija

Zakonom o kreditnim institucijama propisana je mogućnost podnošenja obavijesti o prigovoru središnjoj banci, i to u slučaju kada potrošač nije zadovoljan odgovorom dobivenim od kreditne institucije u vezi s prigovorom koji joj je prethodno uputio. Iako Hrvatska narodna banka ne rješava pojedinačne prigovore

potrošača, zaprimljeni prigovori uzimaju se u obzir pri redovitim nadzornim aktivnostima kreditnih institucija tijekom kojih se, između ostalog, provjerava i zakonitost postupanja kreditnih institucija glede primjene propisa kojima se regulira zaštita potrošača. Osim toga, a ovisno o samom predmetu prigovora, HNB je potrošaču odgovarao izravno ili se od kreditnih institucija na koje se pojedini prigovor odnosio tražilo da se očituju svojim klijentima na proslijeđene prigovore uz obvezu da preslike očitovanja dostave i u HNB. Pritom se u pravilu očitovanje kreditne institucije tražilo kod onih prigovora koji su izravno povezani s bilateralnim ugovornim odnosima između potrošača i kreditne institucije.

Zakonom o kreditnim institucijama propisana je mogućnost podnošenja obavijesti o prigovoru središnjoj banci, i to u slučaju kada potrošač nije zadovoljan odgovorom dobivenim od kreditne institucije u vezi s prigovorom koji joj je prethodno uputio.

33 NN, br. 102/2015.

Sudionicima učeničke debate o studentskim kreditima Ana Pisačić (HNB) objašnjava temeljne odrednice osobnih financija

U 2016. godini u HNB-u je zaprimljeno ukupno 1370 prigovora potrošača – korisnika bankovnih i finansijskih usluga.

Od 1. siječnja do 31. prosinca 2016. godine u HNB-u je zaprimljeno ukupno 1370 prigovora potrošača – korisnika bankovnih i finansijskih usluga. Najveći broj zaprimljenih prigovora, njih 732, odnosio se na proces konverzije kredita u švicarskim francima³⁴. Od preostalog

broja zaprimljenih prigovora, u značajnijem opsegu prigovaralo se na naknade za prijevremeno zatvaranje kredita, ovrhe ili blokade računa, a u manjoj mjeri na poslovanje s računima i platnim karticama, visinu kamatnih stopa,

34 Što se tiče konverzije kredita u švicarskim francima, ukupno je u HNB-u zaprimljeno 2548 prigovora, i to u 2015. godini 1816 te u 2016. godini 732 prigovora.

prodaju potraživanja, uvjete ugovaranja moratorija, neodobravanje kredita, neodgovaranje kreditne institucije na prigovor i općenito na interne procedure kreditnih institucija.

Uz to, HNB je i tijekom 2016. godine nastavio s polugodišnjim prikupljanjem statističkih podataka o vrstama i broju prigovora koje potrošači dostavljaju kreditnim institucijama. Ti se podaci analiziraju u odnosu na podatke iz prethodnog razdoblja kao i u odnosu na broj i vrstu prigovora na pojedinu kreditnu instituciju, a koji su izravno zaprimljeni u HNB-u.

Nadzor primjene zakona iz područja zaštite potrošača koji su u nadležnosti HNB-a

U sklopu svojih redovitih nadzornih aktivnosti glede primjene regulative iz područja zaštite potrošača, a kojima je cilj osiguravanje zakonitosti postupanja institucija iz svoje nadležnosti, HNB je, zbog utvrđenih nezakonitosti kod sedam kreditnih institucija, u 2016. godini izdao deset zapisnika na temelju kojih je doneseno jedno rješenje i pokrenuti su prekršajni postupci.

Davanje mišljenja uz važeće propise i priprema novih propisa viz područja zaštite potrošača

I u 2016. godini nastavljena je praksa davanja mišljenja i odgovora na upite u vezi s pojedinim odredbama važećih propisa kojima se regulira zaštita potrošača i čiju primjenu nadzire HNB.

S obzirom na to da predstavnici HNB-a sudjeluju u radu institucija i tijela Europske unije tijekom pripreme propisa i odluka iz djelokruga rada središnjih banaka, tako, između ostalog, sudjeluju i u radu Europskoga nadzornog tijela za bankarstvo (EBA), a koje je u 2016. godini objavilo Smjernice o sustavima nadzora i upravljanja proizvodima namijenjenih potrošačima³⁵. Osim sudjelovanja u njihovoj izradi, HNB je poduzeo i odgovarajuće aktivnosti prema svojim subjektima nadzora, a kojima je svrha uvođenje praksi i postupaka kreditnih institucija radi adekvatne primjene objavljenih Smjernica na području RH.

35 <http://www.hnb.hr/-/smjernica-o-sustavima-nadzora-i-upravljanja-proizvodima-namijenjenih-potrosacima>

Isto tako, s ciljem usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije, HNB je tijekom 2016. godine sudjelovao u izradi Nacrta prijedloga zakona o stambenom potrošačkom kreditiranju³⁶ i Nacrta prijedloga zakona o

HNB je tijekom 2016. godine sudjelovao u izradi Nacrta prijedloga zakona o usporedivosti naknada, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu osnovnom računu.

usporedivosti naknada, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu osnovnom računu³⁷. Donošenje spomenutih zakona očekuje se tijekom 2017. godine, a očekuje se da će značajnije unaprijediti transparentnost i prava potrošača, i u dijelu stambenoga potrošačkoga kreditiranja i u dijelu poslovanja s računima za plaćanje. Tako se u Nacrtu prijedloga zakona o stambenom

potrošačkom kreditiranju, između ostalog, predlaže proširivanje opsega informacija i prava potrošača povezanih sa stambenim potrošačkim kreditima, uvode se dodatni zahtjevi kod procjene kreditne sposobnosti potrošača, detaljnije se reguliraju usluge kreditnog posredovanja i savjetovanja te nadzor vjerovnika i kreditnih posrednika, dok se Nacrtom prijedloga zakona o usporedivosti naknada, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu osnovnom računu detaljnije propisuju zahtjevi glede transparentnosti i usporedivosti naknada koje se naplaćuju potrošaču, definiraju se pravila o prebacivanju računa za plaćanje, propisuju se pravila za olakšavanje prekograničnog otvaranja računa za plaćanje te se uvodi mogućnost otvaranja računa za plaćanje s osnovnim karakteristikama.

Međuinstitucionalna suradnja

Osim u radu institucija i radnih tijela Europske unije, predstavnici HNB-a sudjelovali su u Regionalnoj radnoj grupi zemalja Jugoistočne Europe za financijsku edukaciju djece i mladih, dok su na nacionalnoj razini sudjelovali u radu Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača osnovanog pri Ministarstvu gospodarstva, poduzetništva i obrta te u radu Operativne radne grupe zadužene za praćenje provedbe mjera i aktivnosti iz područja financijske edukacije osnovane pri Ministarstvu financija.

36 Prenošnje Direktive 2014/17/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. veljače 2014. o ugovorima o potrošačkim kreditima koji se odnose na stambene nekretnine i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2013/36/EU i Uredbe (EU) br. 1093/2010. (SL L 60, 28. 2. 2014.)

37 Prenošnje Direktive 2014/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o usporedivosti naknada povezanih s računima za plaćanje, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu računima za plaćanje s osnovnim uslugama

Financijska edukacija

U veljači 2016. godine HNB i Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (Hanfa) predstavili su rezultate istraživanja “Mjerenje financijske pismenosti” u Republici Hrvatskoj. Istraživanje je provedeno prema metodologiji Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) te se istovremeno testiralo financijsko znanje građana u 29 zemalja svijeta. U RH istraživanje je provedeno na temelju Akcijskog plana za unaprjeđenje financijske pismenosti potrošača za 2015. godinu. Rezultati istraživanja pokazali su da prosječna ocjena financijske pismenosti građana Hrvatske iznosi 11,7 od mogućih 21, što ostavlja značajan prostor za poboljšanje. U suradnji s OECD-om, u listopadu 2016. godine objavljeni su završni usporedni rezultati ispitivanja pod nazivom Međunarodno ispitivanje kompetencija odraslih u području financijske pismenosti (engl. *OECD/INFE International Survey of Adult Financial Literacy Competencies*).

S obzirom na to da je istraživanje u RH pokazalo da su ispitanici do 19 godina ostvarili najlošiji rezultat, HNB je i tijekom 2016. nastavio s edukativnim predavanjima namijenjenima ovoj populaciji. Za njih su pripremljene prezentacije informativno-edukativnoga karaktera vezane uz bankarsko poslovanje, s posebnim naglaskom na kvalitetno informiranje prije donošenja odluke o sklapanju ugovornog odnosa s pojedinom kreditnom institucijom.

U veljači 2016. godine HNB i Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (Hanfa) predstavili su rezultate istraživanja “Mjerenje financijske pismenosti” u Republici Hrvatskoj. Rezultati istraživanja pokazali su da prosječna ocjena financijske pismenosti građana Hrvatske iznosi 11,7 od mogućih 21, što ostavlja značajan prostor za poboljšanje.

HNB je i tijekom 2016. godine nastavio s edukativnim predavanjima namijenjenima učenicima i studentima, za koje su održavane prezentacije informativno-edukativnoga karaktera vezane uz bankarsko poslovanje.

Tako je ovakvim aktivnostima tijekom 2016. godine obuhvaćeno oko 800 učenika osnovnih i srednjih škola te 300 studenata.

Ostale aktivnosti

Sa svrhom kvalitetnijeg informiranja potrošača, na internetskim stranicama HNB-a redovito se objavljuje i ažurira tablica s informacijama o aktualnoj ponudi kunskih kredita svih kreditnih institucija pod nazivom “Informativna lista ponude kredita u domaćoj valuti za potrošače”.

Na internetskim stranicama HNB-a objavljuje se i redovito ažurira “Informativna lista ponude kredita u domaćoj valuti za potrošače”.

Platni promet

Regulativa iz područja platnog prometa

SEPA³⁸ projekt u Republici Hrvatskoj

Izvršenjem planiranih aktivnosti definiranih nacionalnim SEPA projektom započela je s produkcijskim radom platnoprometna infrastruktura za izvršenje nacionalnih i prekograničnih platnih transakcija u eurima (TARGET2-HR i EuroNKS). Uspostavom hrvatske komponente sustava TARGET2 (TARGET2-HR) omogućena je namira nacionalnih i prekograničnih platnih transakcija u eurima na računima sudionika (sve banke u RH). Početkom rada platnog sustava EuroNKS, kojemu je odobrenje za rad izdao HNB, stvoreni su svi infrastrukturni uvjeti za usklađivanje sa zahtjevima iz Uredbe (EU) br. 260/2012 (SEPA Uredba) prema kojoj se sve platne transakcije u eurima izvršavaju prema SEPA standardima. Nadalje, u sklopu nacionalnog SEPA projekta NKS platni sustav za obračun platnih transakcija u kunama započeo je s obračunom platnih transakcija kreditnih transfera u kunama prema prihvaćenoj nacionalnoj shemi koja je usklađena sa SEPA standardima. Navedenim uspješno provedenim rješenjima osigurana je uspostava jedinstvenih standarda izvršenja platnih transakcija u eurima i kunama.

S produkcijskim radom započela je platnoprometna infrastruktura za izvršenje nacionalnih i prekograničnih platnih transakcija u eurima.

HNB je u okviru uspostave platnoprometne infrastrukture i prihvaćanja SEPA standarda za izvršenje platnih transakcija u eurima i kunama donio odgovarajuće podzakonske propise kojima su definirana pravila rada platnih sustava i načini izvršenja i namire platnih transakcija.

38 SEPA (engl. *Single Euro Payments Area*) jedinstveno je područje plaćanja u eurima, u kojem je građanima, poslovnim subjektima i javnim tijelima omogućeno izvršavanje bezgotovinske platne transakcije u eurima primjenom jedinstvenih modela i postupaka koji se jednako primjenjuju na cijelom SEPA području koje obuhvaća 28 zemalja članica EU-a, Island, Lihtenštajn, Norvešku, Švicarsku, Monako i San Marino.

Regulativa Europske unije iz područja platnog prometa

Uredbom (EU) 2015/751 o međubankovnim naknadama za platne transakcije na temelju kartica (u nastavku teksta: MIF Uredba) potiče se konkurentnost i omogućuje jedinstvenost tržišta kartičnih plaćanja propisujući, između ostaloga, i maksimalne iznose međubankovnih naknada (engl. *interchange fee*) koje se naplaćuju između prihvatitelja i izdavatelja za platne transakcije na temelju platnih kartica. U tu su svrhu MIF Uredbom definirane maksimalne gornje granice međubankovnih naknada za nacionalne i prekogranične platne transakcije na temelju platnih kartica. S obzirom na to da uredbe iz područja nadležnosti donošenja regulative EU-a imaju izravnu primjenu u svim državama članicama, novim Zakonom o provedbi uredbi EU-a iz područja platnog prometa (NN, br. 50/2016.) definirane su prekršajne odredbe, kao i nadležna tijela za provođenje i rješavanje pritužbi. Republika Hrvatska u propisanom je roku donijela navedeni Zakon kojim su u nacionalno zakonodavstvo preuzete obveze iz MIF Uredbe.

Izrađen je Nacrt zakona o usporedivosti naknada, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu osnovnom računu, kojim će se potrošačima, između ostalog, omogućiti transparentan pristup naknadama za vođenje računa i pružanje platnih usluga i pojednostavniti procedura prebacivanja računa iz jedne u drugu banku.

Izrađen je Nacrt zakona o usporedivosti naknada, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu osnovnom računu kojim se u nacionalno zakonodavstvo provode odredbe Direktive 2014/92/EU. Potrošačima će se ovim zakonom omogućiti: javni i transparentan pristup naknadama koje banke naplaćuju potrošačima za vođenje računa i pružanje platnih usluga, pojednostavnjuje se procedura prebacivanja računa iz jedne u drugu banku te se uvodi mogućnost

otvaranja i korištenja osnovnog računa za plaćanje uz manje administrativno i financijsko opterećenje.

Nacionalna regulativa iz područja deviznog poslovanja

U svrhu praćenja razvoja tržišta i unaprjeđenja poslovanja ovlaštenih mjenjača donesena je nova Odluka o uvjetima i načinu na koji ovlašteni mjenjači obavljaju mjenjačke poslove (NN, br. 22/2016.) i Uputa za izradu zaštićenog programa za obavljanje mjenjačkih poslova ovlaštenih mjenjača (NN, br. 27/2016.). Navedenim propisima ovlaštenim mjenjačima omogućeno je korištenje novih tehnologija pri

obavljanju mjenjačkih poslova (mjenjački automati za otkup strane gotovine), uvedena je mogućnost trgovanja s valutama koje nisu iskazane na tečajnoj listi ugovorne banke te su u skladu s novim mogućnostima u poslovanju ovlaštenih mjenjača certificirani jedinstveni računalni programi kojima se ovlašteni mjenjači koriste u svakodnevnom poslovanju. Na dan 31. prosinca 2016. u Republici Hrvatskoj bilo je 1311 ovlaštenih mjenjača kojima je HNB izdao odobrenje za obavljanje mjenjačkih poslova. Ovlašteni su mjenjači u 2016. otkupili od fizičkih osoba odnosno prodali fizičkim osobama stranu gotovinu u kunskoj protuvrijednosti od 29,06 mlrd. kuna, pri čemu se 21,22 mlrd. kuna odnosi na otkup. Najveći dio ukupnog prometa (85,8%) ovlašteni mjenjači ostvarili su u eurima.

Platni sustavi u Republici Hrvatskoj

U 2016. platni promet u Republici Hrvatskoj odvijao se preko četiri platna sustava: Hrvatskog sustava velikih plaćanja (HSVP), Nacionalnoga klirinškog sustava (NKS) te sustava TARGET2-HR i EuroNKS. U radu platnih sustava

Tablica 4. Platni sustavi u Republici Hrvatskoj – pregled prometa u 2016.

Naziv platnog sustava	Broj sudionika ¹	Broj platnih transakcija		Prosječan dnevni broj platnih transakcija		Vrijednost platnih transakcija		Prosječna dnevna vrijednost platnih transakcija		Prosječna vrijednost jedne platne transakcije	
		na teret	u korist	na teret	u korist	na teret	u korist	na teret	u korist	na teret	u korist
Hrvatski sustav velikih plaćanja	30	397.141		1.576		2.531.598		10.046		6.374.557	
Nacionalni klirinški sustav	29	175.337.931		695.785		783.076		3.107		4.466	
						(u mil. kuna)		(u mil. kuna)		(u kunama)	
						(u mil. eura)		(u mil. eura)		(u eurima)	
TARGET2-HR	27	48.125	130.966	203	553	65.239	65.792	275	278	1.355.560	502.360
– nacionalne		8.470	2.665	36	37	14.873	14.146	63	60	1.756.002	1.632.534
– prekogranične		39.655	122.301	167	516	50.366	51.646	212	218	1.270.090	422.288
EuroNKS	26	326.103	951.946	2.189	6.389	4.594	3.867	31	26	14.088	4.062
– nacionalne		29.513	29.513	198	198	1.146	1.146	8	8	38.816	38.816
– prekogranične		296.590	922.433	1.991	6.191	3.448	2.721	23	18	11.627	2.950

¹ Iskazan je na dan 31. 12. 2016.

Napomena: Prosječan dnevni broj i prosječna dnevna vrijednost platnih transakcija izračunati su na bazi broja radnih dana u 2016.: u HSVP-u i NKS-u 252, u TARGET2-HR 237 i u EuroNKS-u 149.

IZVOR: HNB

tijekom 2016. nisu zabilježene situacije koje bi na bilo koji način utjecale na sigurnost rada platnih sustava, kao temeljne infrastrukture platnog prometa u Republici Hrvatskoj.

U nastavku je pregled prometa po broju i vrijednosti platnih transakcija u 2016. po platnim sustavima u Republici Hrvatskoj.

Hrvatski sustav velikih plaćanja

HSVP je platni sustav za namiru platnih transakcija u kunama između njegovih sudionika u kojem se platne transakcije namiruju u realnom vremenu na bruto načelu, a koji je započeo s radom 6. travnja 1999. godine. HNB je njegov vlasnik i operativni upravitelj. U odnosu na 2015. ukupan broj platnih transakcija namirenih u HSVP-u u 2016. povećao se za 21,6%, a ukupna vrijednost za 1,4%.

Nacionalni klirinški sustav

NKS je platni sustav za multilateralni obračun po neto načelu većeg broja platnih transakcija koje glase na relativno male iznose i koji omogućuje obračun platnih transakcija u kunama svih sudionika NKS-a, a koji je započeo s radom 1. veljače 2001. S danom 6. lipnja 2016. NKS je u skladu s Nacionalnim planom migracije na SEPA-u započeo s obračunom platnih transakcija u kunama prema nacionalnoj shemi koja je usklađena sa SEPA standardima. Upravitelj i vlasnik NKS-a jest Financijska agencija, a HNB ima posebnu ulogu agenta za namiru NKS-a budući da se namira obračuna iz NKS-a provodi u HSVP-u. U odnosu na 2015. ukupan broj platnih transakcija obračunatih u NKS-u u 2016. povećao se za 6,5%, a ukupna vrijednost za 4,2%.

TARGET2-HR

TARGET2³⁹ je platni sustav za namiru platnih transakcija u eurima u realnom vremenu na bruto načelu, a sastoji se od nacionalnih komponenata kojima upravljaju središnje banke zemalja članica Europske unije s jedinstvenom tehničkom platformom koja nudi svim svojim sudionicima istu razinu usluge. TARGET2-HR nacionalna komponenta započela je s radom 1. veljače 2016. u

39 Engl. *Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer System*

skladu s Nacionalnim planom migracije na SEPA-u. Upravitelj sustava TARGET2-HR je HNB.

EuroNKS

EuroNKS je platni sustav koji obrađuje platne transakcije SEPA kreditnih transfera u eurima, a s radom je započeo 6. lipnja 2016. u skladu s Nacionalnim planom migracije na SEPA-u. Upravitelj i vlasnik EuroNKS-a je Financijska agencija. HNB ima posebnu ulogu agenta za namiru EuroNKS-a budući da se namira obračuna iz EuroNKS-a provodi u TARGET2-HR.

Statistička izvješća o podacima iz platnog prometa

Hrvatska narodna banka prema Odluci o obvezi dostavljanja podataka o platnom prometu i elektroničkom novcu (NN, br. 147/2013. i 16/2017.) od obveznika dostave podataka (banke, institucije za elektronički novac i institucije za platni promet) prikuplja, obrađuje i objavljuje statističke podatke iz područja platnog prometa. Svi podaci prikazani u nastavku iskazuju se sa stanjem na dan 31. prosinca 2016. godine.

Prema prikupljenim podacima izvještajni obveznici u Republici Hrvatskoj poslovali su putem 1142 poslovne jedinice.

Na tržištu je bilo aktivno 106.081 POS (EFTPOS) uređaj i 4551 bankomat.

Građani (potrošači) i poslovni subjekti u bankama su imali ukupno 6.844.255 otvorenih transakcijskih računa. Od ukupnog broja otvorenih računa 94,7%, odnosno 6.482.321 transakcijski račun otvorili su građani (potrošači), dok su ostatak od 5,3%, odnosno 361.934 transakcijska računa otvorili poslovni subjekti.

Građani (potrošači) i poslovni subjekti u bankama su imali ukupno 6.844.255 otvorenih transakcijskih računa, a u optjecaju je ukupno evidentirano 8.456.688 platnih kartica.

Također, na području Republike Hrvatske u optjecaju je ukupno evidentirano 8.456.688 platnih kartica. Pritom je 95,3% platnih kartica izdano građanima (potrošačima), a 4,7% poslovnim subjektima. Najzastupljenije su debitne kartice koje su činile 76,9% od ukupnog broja kartica.

Detaljniji pregled i analiza podataka prikupljenih u sklopu statistike platnog prometa za 2016. objavljeni su na internetskim stranicama HNB-a u dvjema redovitim publikacijama, pod nazivom Platne kartice i kartične transakcije i Platne transakcije i računi, te u redovitom Izvještaju o bezgotovinskim platnim transakcijama u Republici Hrvatskoj.

Poslovanje trezora

Izdavanje i opskrba gotovog novca

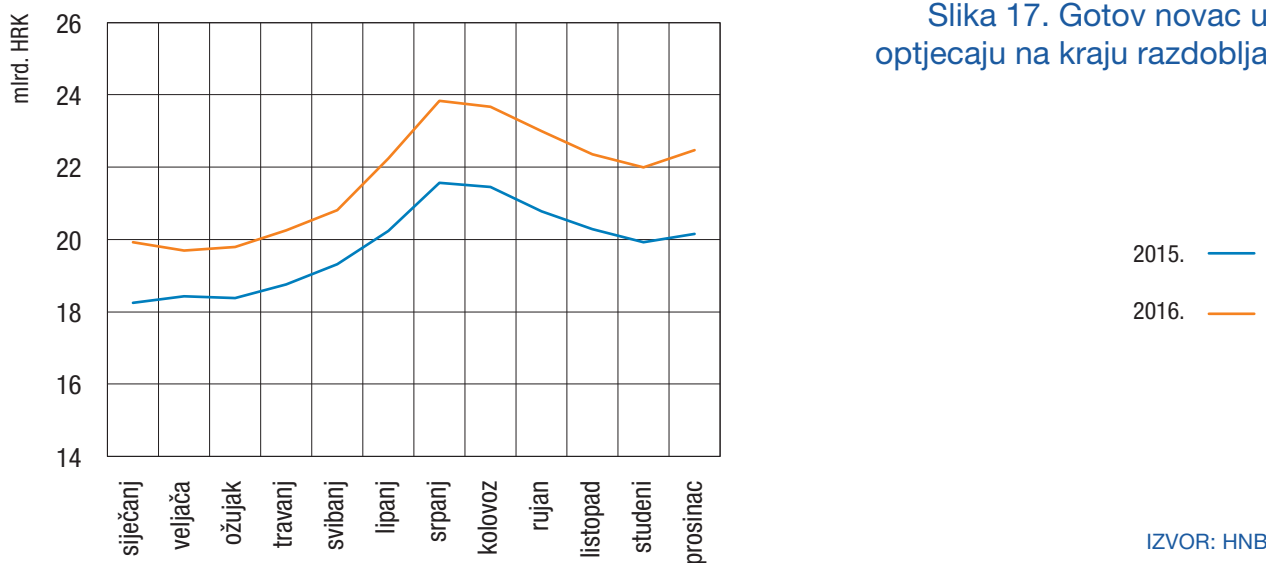
Izdavanje novčanica i kovanog novca te opskrba novčanicama i optjecajnim kovanim novcem na teritoriju Republike Hrvatske među osnovnim su zadacima HNB-a. Opskrbu banaka gotovim novcem HNB obavlja na temelju Odluke o opskrbi banaka gotovim novcem (NN, br. 157/2009., 36/2010., 24/2016. i 17/2017.), a organizirana je preko osam gotovinskih centara (Dubrovnik, Osijek, Pula, Rijeka, Split, Varaždin, Zadar i Zagreb) koji su u sastavu Fina gotovinski servisi d.o.o., a kojoj je HNB ugovorno povjerila navedene poslove. Pod opskrbom banaka gotovim novcem smatra se podizanje gotovog novca s računa banaka u HNB-u i polaganje gotovog novca na račun banaka u HNB-u.

Za podmirivanje potreba banaka za gotovim novcem na osnovi njihovih narudžbi i za održavanje logističke zalihe u gotovinskim centrima iz trezora HNB-a tijekom 2016. izdano je ukupno 4,6 mlrd. kuna u novčanicama (45,1 mil. komada) i 77,3 mil. kuna kovanog novca (99,3 mil. komada). Ukupna vrijednost novčanica izdanih gotovinskim centrima bila je za 1,3 mlrd. kuna ili 39,1% veća nego 2015., dok je broj izdanih novčanica bio veći za 10,3 mil. komada ili 29,7%. Ukupna vrijednost kovanog novca izdanoga gotovinskim centrima bila je veća za 14,4%, dok je broj komada bio manji za 3,2%.

Iz trezora HNB-a tijekom 2016. izdano je ukupno 4,6 mlrd. kuna u novčanicama (45,1 mil. komada) i 77,3 mil. kuna kovanog novca (99,3 mil. komada).

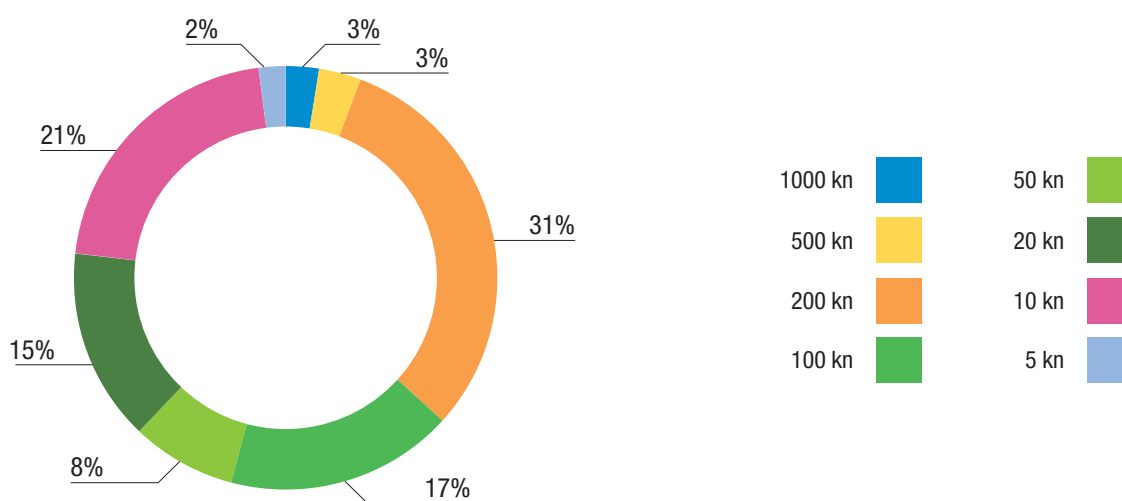
Stanje i kretanje gotovog novca izvan banaka

Na dan 31. prosinca 2016. stanje gotovog novca u optjecaju iznosilo je 22,5 mlrd. kuna i bilo je za 11,5% veće nego na kraju 2015. Pod optjecajem se smatra količina gotovog novca izvan HNB-a i gotovinskih centara, umanjena za količinu gotovog novca u blagajnama banaka.

Izvan HNB-a i gotovinskih centara na dan 31. prosinca 2016. bilo je 204,7 mil. komada novčanica u vrijednosti od 26,6 mlrd. kuna. U usporedbi sa stanjem na kraju 2015., tijekom 2016. količina novčanica izvan HNB-a i gotovinskih centara povećala se za 9,3%, dok se njihova ukupna vrijednost povećala za 10,4%.

Slika 18. Struktura ukupne količine novčanica izvan HNB-a i gotovinskih centara po apoenima na kraju 2016.

Izvan HNB-a i gotovinskih centara u 2016. količinski su bile najviše zastupljene novčanice u apoenima od 200 kuna (udio od 31,0%) i od 10 kuna (udio od 21,0%), čija je ukupna vrijednost iznosila 13,1 mlrd. kuna ili 49,3% ukupne vrijednosti novčanica te godine.

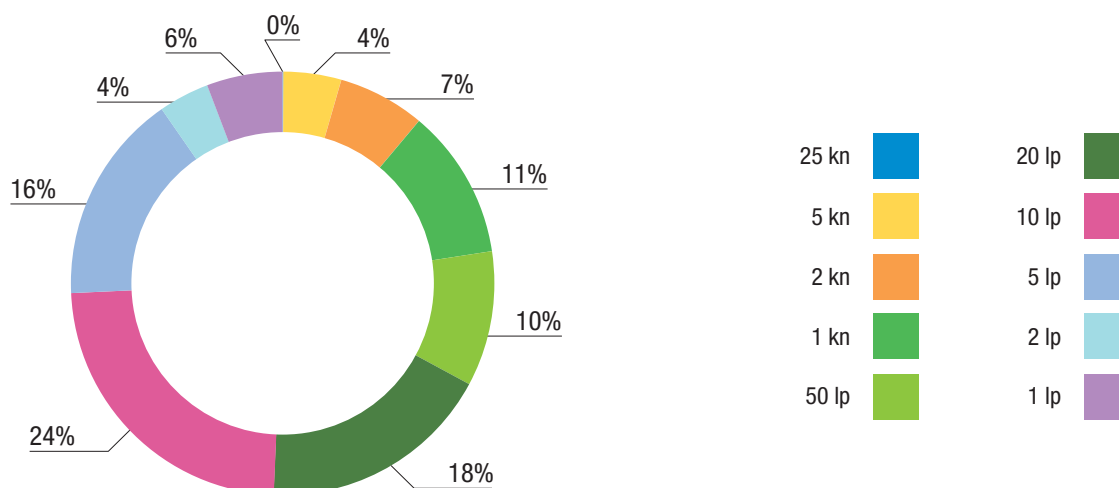
Apoenom od 200 kuna banke se najviše koriste pri isplati na bankomatima, što je i rezultiralo velikom zastupljenošću tog apoen u strukturi novčanica izvan HNB-a i gotovinskih centara.

Među kovanicama količinski je najviše bio zastupljen apoen od 10 lipa (512,5 mil. komada, što čini 23,6% ukupne količine kovanog novca izvan HNB-a i gotovinskih centara), dok je vrijednosno najviše bio zastupljen apoen od 5 kuna (u iznosu od 479,3 mil. kuna, što čini 36,6% ukupne vrijednosti kovanog novca izvan HNB-a i gotovinskih centara).

Na dan 31. prosinca 2016. stanje gotovog novca u optjecaju iznosilo je 22,5 mlrd. kuna, što predstavlja povećanje od 11,5% u odnosu na kraj 2015.

Slika 19. Struktura ukupne količine kovanog novca izvan HNB-a i gotovinskih centara po apoenima

na kraju 2016.

IZVOR: HNB

Izdavanje prigodnoga kovanog novca i numizmatičkih kompleta

Tijekom 2016. godine HNB je izdao prigodni optjecajni kovani novac od 25 kuna povodom obilježavanja 25. obljetnice neovisnosti Republike Hrvatske, 8. listopada 1991. – 8. listopada 2016.; prigodni optjecajni kovani novac izdaje se u količini od 50.000 komada i u ukupnom iznosu od 1.250.000,00 kuna.

Lice i naličje prigodnoga optjecajnoga kovanog novca od 25 kuna

Također, izdan je i numizmatički komplet optjecajnoga kovanog novca Republike Hrvatske kuna i lipe s godinom izdanja 2016. HNB svake godine izdaje numizmatičke komplete optjecajnoga kovanog novca u koje su uloženi apoeni od 5, 2 i 1 kuna te 50, 20, 10, 5, 2 i 1 lipe. Izgled kovanog novca u kompletima istovjetan je izgledu kovanog novca puštenog u optjecaj u tekućoj godini.

Numizmatički komplet optjecajnoga kovanog novca kuna i lipa, godina izdanja 2016.

Povlačenje gotovog novca

HNB povlači novčanice i kovani novac koji su postali neprikladni za promet te ih zamjenjuje prikladnima. Tijekom 2016. ukupno je obrađeno 32,9 mil. komada novčanica, od čega je 82,0% ili 27 mil. komada uništeno jer novčanice svojom kakvoćom nisu zadovoljile utvrđene kriterije za daljnju upotrebu u optjecaju. Također je iz obrađene količine 88.541 komad novčanica ili 0,3% izdvojeno kao oštećeno, a kasnije će te novčanice biti uništene.

U odnosu na 2015. ukupna količina preuzetih neprikladnih novčanica od gotovinskih centara smanjena je s 29,1 mil. za 6,6 mil. komada (22,5%) tako da je iznosila 22,5 mil. komada. Smanjenje je rezultat primjene ublaženih parametara za sortiranje novčanica prema kakvoći kako bi se novčanice duže koristile u optjecaju.

Krivotvorene novčanice i kovani novac i njihovo suzbijanje

Tijekom 2016. registrirano je ukupno 435 komada krivotvorenih novčanica kuna u ukupnoj vrijednosti od 99.930,00 kuna. U usporedbi s 2015., broj registriranih krivotvorina kuna smanjio se za 16,2%. Uzme li se u obzir da je tijekom 2016. izvan trezora HNB-a i gotovinskih centara bilo prosječno 197.117.549 mil. komada novčanica, na milijun komada originalnih novčanica kuna u optjecaju registrirane su 2,2 krivotvorene novčanice. U 2015. godini u optjecaju je registrirano 2,8 krivotvorenih novčanica.

Tijekom 2016. registrirano je osam primjeraka krivotvorenoga kovanog novca u kunama (apoen od 5 kuna). U odnosu na 2015. broj krivotvorina kuna povećan je za 1 komad ili 14,3%.

Tablica 5. Registrirane krivotvorine novčanica kuna u 2016., po apoenima

Apoeni	1000	500	200	100	50	20	10	5	Ukupno
Komadi	12	33	342	21	15	6	6	0	435
Postotni udio	2,8	7,6	78,6	4,8	3,4	1,4	1,4	0,0	100,0

IZVOR: HNB

Glede stranih valuta, ukupno je bilo registrirano 1057 komada krivotvorina, od čega je najviše, 897, komada krivotvorenih novčanica eura, zatim slijede krivotvorene novčanice američkog dolara sa 126 primjeraka, dok ostatak od 34 komada čine krivotvorene novčanice australskog dolara, kanadskog dolara, funte sterlinga i zlota.

Petra Poldrugáč (HNB) pokazuje osnovnoškolcima zaštitna obilježja novčanica kune

Kod registriranih krivotvorenih novčanica eura evidentno je povećanje za 148 komada ili 19,8%.

Tijekom 2016. registrirana su 204 primjerka krivotvorenoga kovanog novca eura (174 komada u apoenu od 2 eura, 27 komada u apoenu od 1 eura i 3 komada u apoenu od 0,50 eura). U odnosu na 2015. evidentno je smanjenje od 84 komada ili 29,2% za registrirani krivotvoreni kovani novac eura.

HNB kontinuirano provodi Nacionalni program za obuku zaposlenika banaka i financijskih institucija za postupak provjere autentičnosti novčanica i kovanog novca. Tijekom 2016. ukupno je održano 26 specijalističkih obuka za zaposlenike

banaka, institucija specijaliziranih za poslovanje s gotovim novcem i trgovačkog sektora, čime je educirano ukupno 666 zaposlenika navedenih kategorija.

Za poboljšanje međunarodne suradnje u suzbijanju krivotvorina u okružju, u ožujku 2016. održana je u Splitu II. konferencija “Balkan Network for Euro Protection”, koju HNB održava u suradnji i uz financijsku potporu Europske komisije. Na konferenciji su bili prisutni predstavnici Europske komisije, Europske središnje banke, Europolu i Eurojusta te predstavnici središnjih banka, policije i sudstva država iz okružja i Europske unije.

Međunarodna suradnja

Predstavnici HNB-a sudjelovali su tijekom 2016. godine u radu odbora i radnih skupina Europskog sustava središnjih banaka i drugih institucija i tijela EU-a. Guverner HNB-a je 2016. imenovan članom Upravljačkog odbora Europskog odbora za sistemske rizike i predsjedavajućim Upravljačkog odbora Druge bečke inicijative.

Republika Hrvatska u 2016. je treći put sudjelovala u koordinaciji ekonomskih politika u EU-u, a zabilježeno je i nekoliko događaja koji će imati utjecaja na rad HNB-a u idućem razdoblju.

Guverner HNB-a Boris Vujčić 2016. je imenovan članom Upravljačkog odbora Europskog odbora za sistemske rizike i predsjedavajućim Upravljačkog odbora Druge bečke inicijative.

Kvota Republike Hrvatske pri MMF-u u 2016. godini povećana je na 717,4 mil. SDR-a. Tijekom zaključenja konzultacija s Republikom Hrvatskom u vezi s člankom IV. Statuta MMF-a u lipnju 2016. godine Odbor izvršnih direktora MMF-a pozdravio je gospodarski oporavak Hrvatske i smanjenje proračunskog manjka. Nastavljena je suradnja HNB-a s BIS-om i ostalim međunarodnim financijskim institucijama.

Aktivnosti vezane uz članstvo u Europskoj uniji

Europski sustav središnjih banaka

HNB je sastavni dio Europskog sustava središnjih banaka (ESSB), a guverner HNB-a punopravni član Općeg vijeća Europske središnje banke (ESB). Tijekom 2016. godine guverner je sudjelovao na četiri redovita sastanka Općeg vijeća, na kojima su se razmatrala makroekonomska, monetarna i financijska kretanja u EU-u, mjere monetarne politike i makroekonomske neravnoteže u državama članicama izvan europodručja, gospodarske implikacije rezultata referenduma o izlasku Ujedinjene Kraljevine iz EU-a te udovoljavanje središnjih banaka odredbama o zabrani monetarnog financiranja.

Predstavници HNB-a sudjelovali su u radu 12 odbora ESSB-a, brojnih pododbora i radnih skupina, koji pružaju stručnu podršku Općem vijeću i drugim tijelima ESB-a nadležnima za odlučivanje. Putem pisanih konzultacija HNB je također sudjelovao u formuliranju mišljenja ESB-a glede prijedloga zakonodavnih izmjena u pojedinim državama članicama i prijedloga određenih akata Unije.

Europski sustav financijskog nadzora

Kao sudionik Europskog sustava financijskog nadzora HNB aktivno sudjeluje u radu Europskog odbora za sistemske rizike (ESRB). Guverner je zajedno s viceguvernerom zaduženim za superviziju banaka sudjelovao na redovitim tromjesečnim sastancima Općeg odbora ESRB-a, na kojima se raspravlja o

Stručnjaci HNB-a aktivno su sudjelovali u radu upravljačkih i radnih tijela Europskog sustava središnjih banaka, Europskog odbora za sistemske rizike i Europskoga nadzornog tijela za bankarstvo. Sudjelovali su i u radnim tijelima Vijeća EU-a i Europske komisije te je HNB bio aktivno uključen u pripremu stajališta Republike Hrvatske o temama vezanima uz područja iz nadležnosti središnjih banaka.

sistemske rizicima za financijski sustav EU-a i makroprudencijalnoj politici EU-a. ESRB je u 2016. donio preporuku kojom se zahtijeva praćenje rizika na različitim segmentima tržišta nekretnina. U rujnu 2016. guverner HNB-a imenovan je članom Upravljačkog odbora ESRB-a, tijela koje proučava analitičke materijale pripremljene za sastanke Općeg odbora te dogovara makroprudencijalne aktivnosti ESRB-a.

HNB je bio aktivno uključen i u rad Europskoga nadzornog tijela za bankarstvo (EBA), u sklopu kojeg su

stručnjaci HNB-a sudjelovali na sastancima odbora i radnih tijela, a nadležni viceguverneri na sastancima Odbora supervizora i Sanacijskog odbora.

Vijeće EU-a i Europska komisija

Stručnjaci HNB-a bili su uključeni i u rad pripremnih tijela Vijeća EU-a i Europske komisije, najčešće zajedno s predstavnicima Ministarstva financija. Tijekom 2016. guverner i zamjenik guvernera sudjelovali su na neformalnim sastancima ministara financija, a imenovani viceguverneri bili su uključeni u rad Gospodarskog i financijskog odbora (EFC) koji promiče koordinaciju ekonomskih politika.

Stručnjaci HNB-a sudjelovali su u aktivnostima radnih tijela Vijeća EU-a i Europske komisije te je HNB bio aktivno uključen u pripremu stajališta Republike Hrvatske o temama vezanima uz područja iz nadležnosti središnjih banaka. Glede aktivnosti usmjerenih na dovršetak uspostave bankovne unije, u Vijeću su tijekom 2016. nastavljeni pregovori o uspostavi Europskog sustava osiguranja depozita, a nakon što je početkom 2016. stupio na snagu Jedinstveni sanacijski mehanizam, krajem godine započeli su pregovori o uspostavi zajedničkoga zaštitnog mehanizma za Jedinstveni sanacijski fond. U studenome 2016. Europska je komisija predstavila prijedlog paketa mjera za smanjenje rizika u bankovnom sustavu, kojima se, između ostaloga, želi ojačati otpornost kreditnih institucija i poboljšati kreditnu sposobnost banaka za podršku realnom gospodarstvu.

Republika Hrvatska i koordinacija ekonomskih politika u Europskoj uniji

U 2016. Hrvatska je treći put sudjelovala u Europskom semestru te je tom prilikom utvrđeno postojanje prekomjernih neravnoteža, a zaprimljene su i nove posebne preporuke Vijeća EU-a. U Izvješću za Hrvatsku objavljenom u veljači 2016. navodi se kako je u većini područja obuhvaćenih preporukama ostvaren ograničen napredak, uključujući i financijski sektor, na čiju je profitabilnost negativno utjecala konverzija kredita vezanih uz švicarski franak, a ocijenjeno je i kako je udio problematičnih plasmana i dalje na visokoj razini. Među pokazateljima makroekonomskih neravnoteža Europska komisija istaknula je visok javni i privatni dug te i dalje visoku stopu nezaposlenosti.

U studenome 2016., na početku ciklusa Europskog semestra za 2017. godinu, Europska komisija odlučila je da će za 13 država članica, uključujući i Hrvatsku, izraditi dubinske analize nacionalnih gospodarstava. Unatoč određenom napretku glede vanjske konkurentnosti gospodarstva i rješavanja pitanja problematičnih plasmana, glavne ranjivosti i dalje su povezane s visokim razinama javnog, privatnog i vanjskog duga, posebice uzme li se u obzir njihova nepovoljna valutna struktura. Kada je riječ o kretanjima u bankovnom sustavu, Europska komisija navodi da je financijski sektor relativno dobro kapitaliziran, a udio problematičnih u ukupnim plasmanima počeo se smanjivati, no i dalje je visok.

Ostale aktivnosti vezane uz Europsku uniju

U srpnju 2016. na razini EU-a usvojena je odluka o definiranju kalendara predsjedanja Vijećem EU-a do 2030. godine, prema kojoj će Hrvatska predsjedati Vijećem u prvoj polovini 2020. godine.

Godinu 2016. obilježio je i rezultat referenduma o izlasku Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije i s njim povezani potencijalni dugoročni učinci na gospodarstvo EU-a. Pregovori o procesu razdruživanja Ujedinjene Kraljevine započiju 2017. godine. HNB će na nacionalnoj razini dati svoj doprinos u izradi analiza potencijalnih učinaka i rezultata pregovora u područjima iz svoje nadležnosti.

HNB je nastavio ostvarivati i druge kontakte s predstavnicima središnjih banaka država članica EU-a, ESB-a te ostalih institucija i tijela EU-a. Izdvojiti se može nekoliko posjeta HNB-u predstavnika stručnih službi Europske komisije i jedanaesti godišnji dijalog HNB-a i Austrijske narodne banke.

Međunarodni monetarni fond (MMF)

Kvota Republike Hrvatske pri MMF-u u 2016. godini povećana je na 717,4 mil. SDR-a s prethodnih 365,1 mil. SDR-a. Navedeno povećanje kvote omogućilo je RH zadržavanje dotadašnjeg udjela u ukupnoj kvoti i glasačkoj snazi MMF-a

Kvota Republike Hrvatske pri MMF-u u 2016. godini povećana je na 717,4 mil. SDR-a s prethodnih 365,1 mil. SDR-a. Navedeno povećanje kvote omogućilo je RH zadržavanje dotadašnjeg udjela u ukupnoj kvoti i glasačkoj snazi MMF-a na približno istoj razini.

na približno istoj razini: smanjenje udjela u ukupnoj kvoti s 0,153% na 0,150% te smanjenje glasačke snage s 0,174% na 0,171%. Povećanje kvote RH provedeno je u sklopu 14. opće revizije kvota MMF-a, kojom je došlo do udvostručenja ukupne kvote MMF-a na 476,8 mlrd. SDR-a, te do usklađivanja kvota članica s njihovim položajem u svjetskom gospodarstvu. Istovremeno, na snagu je stupila VII.

izmjena i dopuna Statuta MMF-a, kojom je uvedeno pravilo izbornosti za sve izvršne direktore. Novom rezolucijom Odbora guvernera MMF-a rok za završetak 15. opće revizije kvota pomaknut je na 2019. godinu.

Republika Hrvatska zastupljena je u MMF-u preko Konstitutivne skupine kojom naizmjenice predsjedaju Nizozemska i Belgija. Konstitutivna skupina ima ukupno 15 zemalja, a to su: Armenija, Belgija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Cipar, Crna Gora, Gruzija, Hrvatska, Izrael, Luksemburg, Makedonija, Moldavija, Nizozemska, Rumunjska i Ukrajina. Nakon nizozemskog predstavnika dužnost izvršnog direktora Konstitutivne skupine u studenome 2016. godine preuzeo je predstavnik Belgije. Republika Hrvatska imenuje svog predstavnika na mjesto savjetnika izvršnog direktora na dvije godine u četverogodišnjem razdoblju.

Posljednje konzultacije s Republikom Hrvatskom u vezi s člankom IV. Statuta MMF-a zaključene su u lipnju 2016. godine. Odbor izvršnih direktora MMF-a tom je prilikom pozdravio gospodarski oporavak Hrvatske i smanjenje proračunskog manjka u prethodnoj godini. Međutim, primijećeno je da i dalje postoje značajni izazovi, uključujući visok javni i inozemni dug te povećanu nezaposlenost. Hrvatskim vlastima savjetovano je da nastave provoditi fiskalnu konsolidaciju na način koji je poticajniiji za rast. Predloženo je izbjegavanje linearnog smanjenja rashoda i usredotočenje na trajno održive i ciljane mjere. Pozdravljen je plan pojednostavnjivanja poreznog sustava i pritom je naglašeno da bi se smanjenje poreza trebalo provesti tek nakon postizanja napretka u fiskalnoj konsolidaciji. Izvršni direktori suglasili su se s tim da je monetarna politika primjereno akomodativna unutar ograničenja kvazivezanoga tečajnog režima, koji je i nadalje adekvatno sidro monetarne politike u postojećim okolnostima s obzirom na euroizaciju. Založili su se za daljnja nastojanja da se ostvari postupna deeuroizacija i očuva financijska stabilnost dok se ne ispune uvjeti za uvođenje eura. Naglasili su važnost očuvanja neovisnosti središnje banke. Pohvalili su HNB za održavanje stabilnosti bankovnog sustava i naglasili potrebu za nastavkom pomnog nadzora. Savjetovali su hrvatskim vlastima da ubrzaju provođenje strukturnih reformi kojima bi se potaknuli rast i stvaranje radnih mjesta te pospješila konvergencija dohotka prema razini EU-a. Istaknuli su i potrebu smanjivanja birokracije i višestrukih razina državnih i javnih agencija čije se aktivnosti preklapaju. Tijekom posjeta u prosincu predstavnici MMF-ovih stručnih službi zaduženih za RH pozdravili su nastavak gospodarskog rasta i smanjenje proračunskog manjka te ponovili većinu svojih prijašnjih preporuka. Suradnja i razmjena mišljenja sa stručnjacima MMF-a ostvarena je u 2016. godini i na nizu drugih skupova i foruma. Treba istaknuti posjet izaslanstva Republike Hrvatske Washingtonu u povodu proljetnog zasjedanja IMFC-a te Godišnje skupštine Odbora guvernera MMF-a i Svjetske banke.

Banka za međunarodne namire (BIS)

Guverner Hrvatske narodne banke sudjeluje u radu redovitih sastanaka guvernera središnjih banaka članica BIS-a. Na tim se sastancima raspravlja o nizu aktualnih tema iz područja međunarodnog bankarstva i financija. Na redovitoj Godišnjoj općoj skupštini BIS-a održanoj u lipnju 2016. usvojeno je Godišnje izvješće BIS-a, a u studenome je održana Izvanredna opća skupština. Tom prilikom usvojene su izmjene i dopune Statuta BIS-a kojima je povećana fleksibilnost sastava Odbora direktora BIS-a kao odraz današnjega globalnoga karaktera te najstarije međunarodne financijske institucije.

Druga bečka inicijativa

Guverner HNB-a imenovan je u listopadu 2016. predsjedavajućim Upravljačkog odbora Druge bečke inicijative (Vienna 2.0 Initiative), kojoj je cilj očuvanje financijske stabilnosti u zemljama Srednje, Istočne i Jugoistočne Europe. Riječ je o koordinaciji međunarodnih financijskih institucija, nadzornih tijela matičnih zemalja i zemalja domaćina te najvećih bankarskih grupa koje posluju u toj regiji, kojom se želi smanjiti rizik naglog povlačenja međubankovnog financiranja, ostvariti suradnja nadzornih tijela radi boljeg prepoznavanja sistemskih rizika te pronaći rješenja za smanjivanje razine problematičnih plasmana.

Ljudski resursi Hrvatske narodne banke

Pretežiti broj zaposlenika HNB-a visoke kao i srednje stručne spreme ima obrazovanje ekonomskog usmjerenja, s tim da se sve više povećava broj zaposlenika pravne, informatičke i matematičke struke, čime se postiže interdisciplinarni pristup ostvarivanju poslovnih ciljeva Banke.

Na dan 31. prosinca 2016. u Hrvatskoj narodnoj banci bilo je zaposleno 649 zaposlenika. Od toga je 97% zaposlenika bilo zaposleno na neodređeno vrijeme, a 3% na određeno.

Tijekom 2016. Hrvatsku narodnu banku napustilo je 28 zaposlenika. Najčešći razlozi odlazaka bili su mirovanje prava i obveza iz radnog odnosa, umirovljenje i sporazumni prestanak radnog odnosa.

Visoku stručnu spremu ima 73% zaposlenika HNB-a.

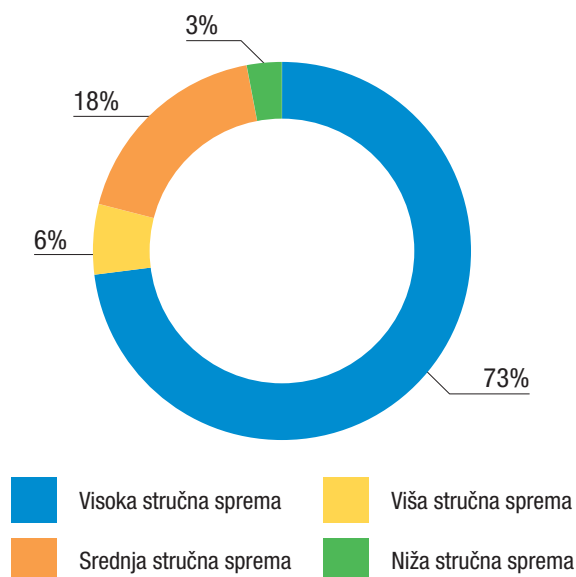
Istovremeno je u postupcima zapošljavanja tijekom 2016. primljeno 37 zaposlenika većinom kao zamjena za zaposlenike koji su privremeno ili trajno napustili Banku. U devet slučajeva zapošljavanja radilo se o povećanju broja izvršitelja uvjetovanog preuzimanjem novih poslova odnosno povećanjem opsega postojećih poslova.

Struktura zaposlenih

Gleda li se struktura zaposlenika po kvalifikacijskoj razini, 73% zaposlenika u Banci ima visoku stručnu spremu, od toga 53% zaposlenika ima završen diplomski studij i 20% poslijediplomski (doktorski ili specijalistički). Višu stručnu spremu ima 6% zaposlenika, srednju 18%, a 3% zaposlenika ima nižu stručnu spremu.

Na kraju 2016. Hrvatska narodna banka imala je 649 zaposlenih, 97% na neodređeno i 3% na određeno vrijeme.

Slika 20. Stručna sprema zaposlenika

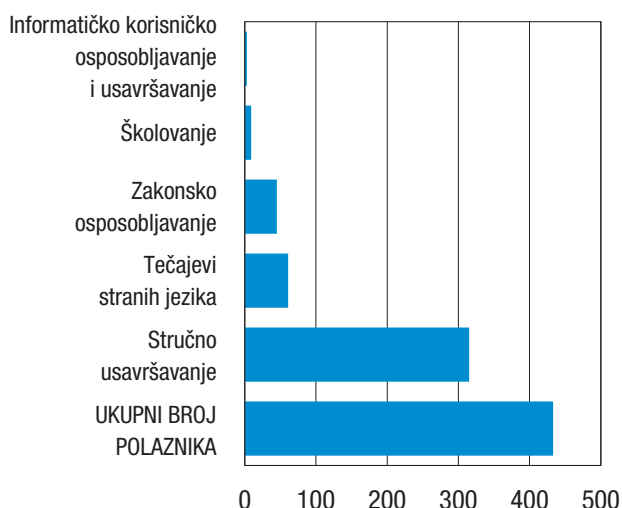
IZVOR: HNB

Pretežiti broj zaposlenika visoke kao i srednje stručne spreme ima obrazovanje ekonomskog usmjerenja, s tim da se sve više povećava broj zaposlenika pravne, informatičke i matematičke struke, čime se postiže interdisciplinarni pristup ostvarivanju poslovnih ciljeva Banke.

Prosječna je dob zaposlenika Banke 45 godina života, a prosjek radnog iskustva 16 godina, što s obzirom na zahtjeve posla i specifičnost potrebnih znanja i vještina odgovara i strukturi zanimanja u Banci.

U Hrvatskoj narodnoj banci u 2016. bilo je zaposleno 65% žena i 35% muškaraca. Zastupljenost spolova odgovara zastupljenosti spolova u populaciji koja završava usmjerenja koja su najzastupljenija u Banci.

Slika 21. Broj polaznika

IZVOR: HNB

Razvoj zaposlenih

Tijekom 2016. u različitim oblicima razvojnih aktivnosti sudjelovala su sveukupno 433 polaznika. Najveći broj polaznika sudjelovao je u stručnom usavršavanju (315). Tečajeve stranih jezika pohađao je 61 polaznik. Obveznom osposobljavanju i usavršavanju po zakonskim propisima pristupilo je 45 zaposlenika, a korisničkom informatičkom usavršavanju tri zaposlenika, dok je, uglavnom na poslijediplomskim doktorskim ili specijalističkim studijskim programima, na temelju objavljenoga internog natječaja, omogućeno školovanje za devet zaposlenika.

Zaposlenici Banke bili su tijekom 2016., kao i u prethodnim godinama od dana uključenja RH u EU, aktivno uključeni u odbore i pripadajuće podstrukture u okviru ESSB-a, ESRB-a, EBA-e, Vijeća

EU-a, Europske komisije te Eurostata. Također, imali su priliku na određeno vrijeme svoj profesionalni razvoj i radno iskustvo obogatiti u radu s kolegama u ESB-u ili drugim međunarodnim financijskim institucijama.

Raznim oblicima stručnog usavršavanja obuhvaćena su 433 zaposlenika HNB-a.

Organizacijski ustroj

Tijekom 2016. u dva navrata donesene su izmjene Pravilnika o unutrašnjem ustroju. Interveniralo se u nekoliko postojećih organizacijskih jedinica, čime se ostvarila podloga za učinkovitije ostvarivanje poslovnih ciljeva s mogućnosti optimalnoga korištenja potencijala zaposlenika. Formiran je novi Sektor komunikacija, čime se uvelike pridonijelo povećanju razine otvorenosti Banke prema javnosti, podizanju razine transparentnosti poslovanja te boljem uvidu javnosti u poslovanje HNB-a.

HNB

HRVATSKA NARODNA BANKA

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

za godinu koja je završila 31. prosinca 2016.

Sadržaj

Izvešće neovisnog revizora	103
Izveštaj o dobiti ili gubitku	106
Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti	107
Izveštaj o financijskom položaju	108
Izveštaj o promjenama kapitala	109
Izveštaj o novčanim tokovima	110
Bilješke	111

Izvršće neovisnog revizora Savjetu Hrvatske narodne banke

Izvršće o reviziji financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja Hrvatske narodne banke, koji obuhvaćaju izvještaj o financijskom položaju na 31. prosinca 2016. te račun dobiti i gubitka, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima i izvještaj o promjenama u kapitalu i rezervama za tada završenu godinu, kao i bilješke koje sadrže sažetak značajnih računovodstvenih politika i ostala objašnjenja.

Prema našem mišljenju, priloženi financijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, financijski položaj Hrvatske narodne banke na dan 31. prosinca 2016., njezinu financijsku uspješnost i novčane tokove za tada završenu godinu, u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od strane EU („MSFI-jevi usvojeni od EU).

Osnova za izražavanje mišljenja

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti, u skladu s tim standardima, podrobnije su opisane u našem izvješću neovisnog revizora u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja*.

Neovisni smo od Hrvatske narodne banke u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju financijskih izvještaja u Hrvatskoj i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Uvjereni smo da su nam pribavljeni revizijski dokazi dostatni i prikladni te da čine odgovarajuću osnovu za potrebe izražavanja našeg mišljenja.

Odgovornosti Savjeta Hrvatske narodne banke

Savjet Hrvatske narodne banke je odgovoran za sastavljanje financijskih izvještaja, koji daju istinit i fer prikaz financijskih izvještaja u skladu s MSFI-jevima usvojenim od EU te za one interne kontrole za koje Savjet Hrvatske narodne banke odredi da su potrebne, kako bi se omogućilo sastavljanje financijskih izvještaja, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju financijskih izvještaja, Savjet Hrvatske narodne banke je odgovoran za procjenjivanje sposobnosti Hrvatske narodne banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem te objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, u skladu s relevantnim zakonskim odredbama. Savjet Hrvatske narodne banke odgovoran je za nadziranje procesa financijskog izvještavanja, uspostavljenog od strane Hrvatske narodne banke.

Izvešće neovisnog revizora Savjetu Hrvatske narodne banke (nastavak)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijski izvještaji, kao cjelina, bez značajno pogrešnog iskaza uslijed prijevare ili pogreške te izdati izvješće revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima uvijek otkriti postojanje značajno pogrešnih iskaza. Pogrešni iskazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške, a smatraju se značajnim, ako se razumno može očekivati da bi, pojedinačno ili zbrojeni s drugim pogrešnim iskazima, utjecali na ekonomske odluke korisnika financijskih izvještaja, donesene na osnovi tih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima, donosimo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog iskaza financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao odgovor na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni kako bi osigurali osnovu za donošenje našeg mišljenja. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog iskaza nastalog uslijed prijevare, veći je od rizika neotkrivanja onog nastalog uslijed pogreške, budući da prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Hrvatske narodne banke.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava od strane Savjeta Hrvatske narodne banke.
- donosimo zaključak o primjerenosti korištenja pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja od strane Savjeta Hrvatske narodne banke te, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Hrvatske narodne banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ukoliko zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću revizora na povezane objave u financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izdavanja našeg izvješća revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Hrvatska narodna banka ne bude u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.

Izvešće neovisnog revizora Savjetu Hrvatske narodne banke (nastavak)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja (nastavak)

- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i razmatramo odražavaju li financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kao bi se postigla fer prezentacija.

Komuniciramo sa Savjetom Hrvatske narodne banke u vezi s, između ostalog, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi s eventualnim značajnim nedostacima u internim kontrolama, otkrivenim tijekom naše revizije.

KPMG Croatia d.o.o. za reviziju

Ivana Lučića 2a
10000 Zagreb
Hrvatska

U ime i za KPMG Croatia d.o.o. za reviziju:

Goran Horvat
Direktor, Hrvatski ovlaštani revizor

Zagreb, 31. ožujka 2017.

KPMG Croatia
d.o.o. za reviziju
Eurotower, 17. kat
Ivana Lučića 2a, 10000 Zagreb

KPMG Hungaria Kft.

Váci út 31.
1134 Budimpešta
Mađarska

U ime i za KPMG Hungaria Kft.:

István Henye
Partner

Budimpešta, 31. ožujka 2017.

IZVJEŠTAJ O DOBITI ILI GUBITKU

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	BILJEŠKA	2016.	2015.
Kamatni i srodni prihodi	3	660.076	654.992
Kamatni i srodni rashodi	4	(93.562)	(37.222)
NETO KAMATNI PRIHOD/(RASHOD)		566.514	617.770
Prihodi od naknada i provizija	5	49.028	47.112
Troškovi naknada i provizija		(18.356)	(13.275)
NETO PRIHOD/(RASHOD) OD NAKNADA I PROVIZIJA		30.672	33.837
Prihodi od dividenda		4.968	5.241
Neto rezultat od ulaganja – metoda udjela		836	1.285
Neto rezultat od financijske imovine po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	6	(23.624)	(71.637)
Neto rezultat od financijske imovine raspoložive za prodaju		67.734	–
Neto tečajne razlike	7	(278.788)	1.588.178
Ostali prihodi	8	23.196	129.599
PRIHOD OD POSLOVANJA		391.508	2.304.273
Troškovi poslovanja	9	(326.560)	(318.781)
(Povećanje)/smanjenje umanjena vrijednosti i rezervacija	10	(22.835)	46.319
DOBIT ILI GUBITAK	32	42.113	2.031.811
– raspoređeno u opće pričuve		(8.423)	(1.548.763)
– raspoređeno u državni proračun		(33.690)	(483.048)

Bilješke na stranicama od 111. do 170. sastavni su dio ovih financijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOJ DOBITI

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	BILJEŠKA	2016.	2015.
DOBIT ILI GUBITAK		42.113	2.031.811
OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT		(62.624)	–
STAVKE KOJE SE NEĆE NAKNADNO PRENIJETI U DOBIT ILI GUBITAK		–	–
Promjene viška utvrđenog revalorizacijom (MRS 16)		–	–
STAVKE KOJE SU PRENESENE ILI ĆE SE NAKNADNO PRENIJETI U DOBIT ILI GUBITAK		(62.624)	–
Dobici/(gubici) iz ponovnog mjerenja financijske imovine raspoložive za prodaju (MRS 39)		5.110	–
(Dobici)/gubici od financijske imovine raspoložive za prodaju preneseni u dobit ili gubitak (MRS 39)		(67.734)	–
UKUPNA SVEOBUHVAATNA DOBIT		(20.511)	2.031.811

Bilješke na stranicama od 111. do 170. sastavni su dio ovih financijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM POLOŽAJU

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	BILJEŠKA	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
IMOVINA			
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	11	12.496.923	3.505.509
Depoziti kod drugih banaka	12	2.347.183	5.615.019
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	13	24.721.319	29.840.319
Kredit	14	54	60
Obratni repo ugovori	15	11.825.959	26.666.037
Ulaganja koja se drže do dospelosti	16	21.456.529	36.239.360
Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda	17	9.924.148	6.496.690
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	18	27.507.831	60.218
Ulaganja obračunata metodom udjela	19	22.083	21.247
Obračunate kamate i ostala imovina	20	4.099.969	433.580
Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna imovina	21	590.670	581.509
UKUPNO IMOVINA		114.992.668	109.459.548
OBVEZE			
Novčanice i kovani novac u optjecaju	22	27.913.956	25.317.915
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	23	49.240.755	42.353.938
Repo ugovori	24	7.181.838	9.453.298
Obveze prema državi i državnim institucijama	25	3.370.118	8.076.829
Obveze prema Međunarodnome monetarnom fondu	26	9.900.065	6.472.519
Obračunate kamate i ostale obveze	27	760.181	1.105.093
UKUPNO OBVEZE		98.366.913	92.779.592
KAPITAL			
Temeljni kapital	28	2.500.000	2.500.000
Pričuve		14.125.755	14.179.956
UKUPNO KAPITAL		16.625.755	16.679.956
UKUPNO KAPITAL I OBVEZE		114.992.668	109.459.548

Financijske izvještaje prikazane na stranicama od 106. do 170. odobrili su dana 31. ožujka 2017.:

Direktor Direkcije računovodstva:

Ivan Branimir Jurković

Guverner:

Boris Vujčić

Bilješke na stranicama od 111. do 170. sastavni su dio ovih financijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA KAPITALA

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	TEMELJNI KAPITAL	OPĆE PRIČUVE	REZERVA FER VRIJEDNOSTI ZA FINANCIJSKU IMOVINU RASPOLOŽIVU ZA PRODAJU	REVALORIZACIJSKE PRIČUVE ZA NEKRETNINE	UKUPNE PRIČUVE	DOBIT ILI GUBITAK	UKUPNO KAPITAL
STANJE 1. SIJEČNJA 2015.	2.500.000	12.281.613	–	349.580	12.631.193	–	15.131.193
Dobit ili gubitak	–	–	–	–	–	2.031.811	2.031.811
Ostala sveobuhvatna dobit	–	–	–	–	–	–	–
Ukupna sveobuhvatna dobit	–	–	–	–	–	2.031.811	2.031.811
Amortizacija revaloriziranih nekretnina	–	5.234	–	(5.234)	–	–	–
Raspodjela dobiti u opće pričuve	–	1.548.763	–	–	1.548.763	(1.548.763)	–
Raspodjela dobiti u državni proračun	–	–	–	–	–	(483.048)	(483.048)
STANJE 31. PROSINCA 2015. / 1. SIJEČNJA 2016.	2.500.000	13.835.610	–	344.346	14.179.956	–	16.679.956
Dobit ili gubitak	–	–	–	–	–	42.113	42.113
Ostala sveobuhvatna dobit	–	–	(62.624)	–	(62.624)	–	(62.624)
Ukupna sveobuhvatna dobit	–	–	(62.624)	–	(62.624)	42.113	(20.511)
Amortizacija revaloriziranih nekretnina	–	5.233	–	(5.233)	–	–	–
Raspodjela dobiti u opće pričuve	–	8.423	–	–	8.423	(8.423)	–
Raspodjela dobiti u državni proračun	–	–	–	–	–	(33.690)	(33.690)
STANJE 31. PROSINCA 2016.	2.500.000	13.849.266	(62.624)	339.113	14.125.755	–	16.625.755

Bilješke na stranicama od 111. do 170. sastavni su dio ovih financijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2016.	2015.
NOVČANI TOK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Primljene kamate	952.824	998.503
Plaćene kamate	(103.282)	(46.150)
Primljene naknade i provizije	41.964	46.454
Plaćene naknade i provizije	(8.791)	(6.533)
Primljene dividende	4.968	5.241
Ostali primici	96.492	136.044
Plaćeni troškovi	(291.712)	(301.011)
	692.463	832.548
PROMJENE U POSLOVNIM SREDSTVIMA I OBVEZAMA		
Smanjenje/(povećanje) depozita i obratnih deviznih repo ugovora kod drugih banaka	19.183.937	(9.076.804)
Smanjenje/(povećanje) kredita i obratnih kunskih repo ugovora	(945.394)	(157.994)
Smanjenje/(povećanje) vrijednosnih papira koji se drže radi trgovanja	5.043.429	7.950.747
Smanjenje/(povećanje) sredstava povjerenih na upravljanje međunarodnim financijskim institucijama	10.143	(1.409.126)
Smanjenje/(povećanje) vrijednosnih papira koji se drže do dospjeća	13.970.897	(3.423.275)
Smanjenje/(povećanje) vrijednosnih papira raspoloživih za prodaju	(27.141.361)	–
Smanjenje/(povećanje) ostalih sredstava	(55.507)	(35.167)
Smanjenje/(povećanje) sredstava kod MMF-a	(853.341)	(58)
Povećanje/(smanjenje) obveza prema MMF-u	853.227	–
Povećanje/(smanjenje) gotovog novca u optjecaju	2.596.040	2.161.938
Povećanje/(smanjenje) obveza po repo ugovorima i ostalih obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama	755.922	10.484.094
Povećanje/(smanjenje) obveza prema državi i državnim institucijama	(4.630.861)	(3.467.993)
Povećanje/(smanjenje) obveza prema Europskoj komisiji	216.998	(253.327)
Povećanje/(smanjenje) ostalih obveza	(153.967)	(160.032)
	8.850.162	2.613.003
NETO NOVČANI TOK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI	9.542.625	3.445.551
NOVČANI TOK OD ULAGAČKIH AKTIVNOSTI		
Kupnja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine	(42.712)	(21.951)
NETO NOVČANI TOK OD ULAGAČKIH AKTIVNOSTI	(42.712)	(21.951)
NOVČANI TOK OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI		
Nova emisija blagajničkih zapisa	–	1.437.197
Otkup blagajničkih zapisa	–	(4.614.636)
Uplate raspoređenog viška prihoda u proračun Republike Hrvatske	(483.048)	(516.348)
NETO NOVČANI TOK OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	(483.048)	(3.693.787)
UČINAK PROMJENE TEČAJA – POZITIVNE/(NEGATIVNE) TEČAJNE RAZLIKE NA NOVAC I NOVČANE EKIVALENTE	(21.480)	61.254
NETO POVEĆANJE/(SMANJENJE) NOVCA I NOVČANIH EKIVALENATA	8.995.385	(208.933)
NOVAC I NOVČANI EKIVALENTI NA POČETKU RAZDOBLJA	6.459.790	6.668.723
NOVAC I NOVČANI EKIVALENTI NA KRAJU RAZDOBLJA (BILJEŠKA BR. 31)	15.455.175	6.459.790

Bilješke na stranicama od 111. do 170. sastavni su dio ovih financijskih izvještaja.

Bilješka br. 1 – Opći podaci i računovodstveni standardi

1.1. Opći podaci

Hrvatska narodna banka središnja je banka Republike Hrvatske sa sjedištem u Zagrebu, na Trgu hrvatskih velikana 3. Njezin je status utvrđen Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci. Hrvatska narodna banka u vlasništvu je Republike Hrvatske, koja jamči za njezine obveze, a u ostvarivanju svojeg cilja i u izvršavanju svojih zadataka samostalna je i neovisna. Osnovni je cilj Hrvatske narodne banke održavanje stabilnosti cijena.

Hrvatska narodna banka obavještava Hrvatski sabor o financijskom stanju, stupnju ostvarenja stabilnosti cijena i provedbi monetarne politike, a zastupa je guverner Hrvatske narodne banke.

Zadaci koje Hrvatska narodna banka obavlja u okviru Ustava i Zakona jesu:

- utvrđivanje i provođenje monetarne i devizne politike
- držanje međunarodnih pričuva Republike Hrvatske i upravljanje njima
- izdavanje novčanica i kovanog novca
- izdavanje i oduzimanje odobrenja i suglasnosti u skladu sa zakonima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija, kreditnih unija, institucija za platni promet, institucija za elektronički novac i platnih sustava te devizno poslovanje i poslovanje ovlaštenih mjenjača
- obavljanje poslova supervizije i nadzora u skladu sa zakonima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija, kreditnih unija, institucija za platni promet, institucija za elektronički novac i platnih sustava
- vođenje računa kreditnih institucija i obavljanje platnog prometa po tim računima, davanje kredita kreditnim institucijama i primanje u depozit sredstava kreditnih institucija
- uređivanje i unapređivanje sustava platnog prometa
- obavljanje zakonom utvrđenih poslova za Republiku Hrvatsku
- donošenje podzakonskih propisa u poslovima iz njezine nadležnosti
- pridonošenje stabilnosti financijskog sustava u cjelini i
- obavljanje ostalih, zakonom utvrđenih poslova.

Tijela su Hrvatske narodne banke Savjet Hrvatske narodne banke i guverner Hrvatske narodne banke.

Savjet Hrvatske narodne banke sastoji se od osam članova, a čine ga guverner, zamjenik guvernera i šest viceguvernera Hrvatske narodne banke.

Savjet Hrvatske narodne banke nadležan je i odgovoran za ostvarivanje cilja i izvršavanje zadataka Hrvatske narodne banke te utvrđuje politike povezane s djelovanjem Hrvatske narodne banke.

Članovi su Savjeta Hrvatske narodne banke:

- prof. dr. Boris Vujčić, guverner
- Relja Martić, zamjenik guvernera
- mr. sc. Tomislav Presečan, viceguverner
- mr. sc. Vedran Šošić, viceguverner
- Damir Odak, viceguverner
- dr. sc. Michael Faulend, viceguverner
- Bojan Fras, viceguverner
- Neven Barbaroša, viceguverner.

1.2. Računovodstveni standardi

Financijski izvještaji Hrvatske narodne banke pripremljeni su u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji obuhvaćaju Međunarodne računovodstvene standarde (MRS), njihove dopune i povezana tumačenja te Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI), njihove dopune i povezana tumačenja, koje je utvrdila Europska komisija, a objavljeni su u službenom listu Europske unije. Priprema financijskih izvještaja Hrvatske narodne banke u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su na snazi u EU-u regulirana je odredbama Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci i Zakona o računovodstvu.

1.2.1. Primjena novih i revidiranih standarda i izmjene u računovodstvenim politikama

Financijski izvještaji za tekuće izvještajno razdoblje izrađeni su prema istim računovodstvenim politikama koje su primijenjene na financijske izvještaje za godinu koja je završila 31. prosinca 2015., uz upotrebu standarda i tumačenja koji se moraju primijeniti u EU-u od 1. siječnja 2016. Uvođenje tih standarda nema znatnog utjecaja na financijske izvještaje za 2016. godinu.

1.2.1.1. Standardi i tumačenja objavljeni u EU-u s primjenom za godišnja razdoblja koja počinju od 1. siječnja 2016. primijenjeni u sastavljanju financijskih izvještaja za 2016.

U 2015. i 2016. objavljene su izmjene i dopune postojećih standarda s primjenom za godišnja razdoblja koja počinju od 1. siječnja 2016., kako je prikazano u sljedećoj tablici.

SLUŽBENI LIST EU-a	STANDARD
OJ L 5/2015	Godišnja poboljšanja MSFI-ja, ciklus 2010. – 2012.:
	MSFI 2 – Plaćanje temeljeno na dionicama (izmjene i dopune)
	MSFI 3 – Poslovna spajanja (izmjene i dopune)
	MSFI 8 – Poslovni segmenti (izmjene i dopune)
	MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (izmjene i dopune)
	MRS 24 – Objavljivanje povezanih stranaka (izmjene i dopune)
	MRS 38 – Nematerijalna imovina (izmjene i dopune)
OJ L 306/2015	MRS 19 – Primanja zaposlenih (izmjene i dopune)
	MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (izmjene i dopune)
OJ L 307/2015	MRS 41 – Poljoprivreda (izmjene i dopune)
	MSFI 11 – Zajednički poslovi (izmjene i dopune)
OJ L 317/2015	MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (izmjene i dopune)
	MRS 38 – Nematerijalna imovina (izmjene i dopune)
OJ L 330/2015	Godišnja poboljšanja MSFI-ja, ciklus 2012. – 2014.:
	MSFI 5 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja (izmjene i dopune)
	MSFI 7 – Financijski instrumenti: objavljivanje (izmjene i dopune)
	MRS 19 – Primanja zaposlenih (izmjene i dopune)
OJ L 333/2015	MRS 34 – Financijsko izvještavanje za razdoblja tijekom godine (izmjene i dopune)
	MRS 1 – Prezentiranje financijskih izvještaja (izmjene i dopune)
OJ L 336/2015	MRS 27 – Nekonsolidirani financijski izvještaji (izmjene i dopune)
	MSFI 10 – Konsolidirani financijski izvještaji (izmjene i dopune)
OJ L 257/2016	MSFI 12 – Objava informacija o udjelu u drugim subjektima (izmjene i dopune)
	MRS 28 – Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima (izmjene i dopune)

Primjena navedenih standarda nema znatnog utjecaja na financijske izvještaje Hrvatske narodne banke u tekućem razdoblju.

1.2.1.2. Standardi i tumačenja objavljeni u EU-u koji nisu primijenjeni u sastavljanju financijskih izvještaja za 2016.

U izvještajnom razdoblju objavljeni su novi standardi s obveznom primjenom u EU-u za godišnja razdoblja koja počinju od 1. siječnja 2018., kako je prikazano u sljedećoj tablici.

SLUŽBENI LIST EU-a	STANDARD
OJ L 295/2016	MSFI 15 – Prihodi na temelju ugovora s kupcima (novi)
OJ L 323/2016	MSFI 9 – Financijski instrumenti (novi)

Primjena MSFI-ja 15 neće imati znatnog utjecaja na financijske izvještaje Hrvatske narodne banke.

Primjena MSFI-ja 9 utjecat će na klasifikaciju i mjerenje financijskih instrumenata Hrvatske narodne banke. Hrvatska narodna banka započela je s pripremnim radnjama vezanim uz uvođenje novog standarda od 1. siječnja 2018. MSFI 9 uvodi nove kriterije za klasifikaciju financijske imovine: poslovni model upravljanja financijskom imovinom i obilježja financijske imovine s ugovornim novčanim tokovima, kao i promjene u umanjenju vrijednosti financijske imovine. Unutar Hrvatske narodne banke analiziraju se poslovni modeli i obilježja ugovornih novčanih tokova iz čega će proizići klasifikacija financijskih instrumenata na dan inicijalne primjene MSFI-ja 9. U tijeku su i pripreme radnje za izradu programskog rješenja za izračun umanjenja vrijednosti (očekivanih kreditnih gubitaka) za različite vrste financijskih instrumenata.

Hrvatska narodna banka nije izabrala mogućnost ranijeg datuma primjene novih standarda, izmjena i dopuna standarda te njihovih tumačenja, koje je donio EU, a čija je primjena u 2016., s obzirom na početak financijske godine koji je određen 1. siječnja, dobrovoljna (neobvezna).

1.2.1.3. Standardi i tumačenja koji nisu doneseni u EU-u

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (engl. *International Accounting Standards Board* – IASB) i Međunarodni odbor za tumačenje financijskog izvještavanja (engl. *International Financial Reporting Interpretations Committee* – IFRIC) objavili su određeni broj novih standarda i tumačenja koji još nisu doneseni u EU-u. Procjenjuje se da njihova primjena neće imati znatnog utjecaja na pripremu financijskih izvještaja Hrvatske narodne banke.

1.2.2. Osnova pripreme

Financijski izvještaji sastavljeni su primjenom obračunske metode i načela povijesnog troška, osim kod financijske imovine po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i kod dužničkih vrijednosnih papira u financijskoj imovini raspoloživoj za prodaju koji se mjere po fer vrijednosti, te zemljišta i zgrada koji se iskazuju u revaloriziranom iznosu, što je njihova fer vrijednost na datum revalorizacije umanjena za naknadno akumuliranu amortizaciju za zgrade i naknadno akumulirane gubitke od umanjenja.

Funkcijska valuta i valuta prezentiranja Hrvatske narodne banke jest kuna. Financijski izvještaji izraženi su u tisućama kuna.

Financijski izvještaji temelje se na pretpostavci o vremenskoj neograničenosti poslovanja.

1.2.3. Primjena procjena i prosudbi

Pri pripremi ovih financijskih izvještaja rukovodstvo se koristilo određenim prosudbama, procjenama i pretpostavkama koje utječu na primjenu računovodstvenih politika te na objavljene iznose imovine, obveza, prihoda i rashoda. Te se procjene temelje na najboljim saznanjima rukovodstva o aktualnim događajima i radnjama, a stvarni se rezultati na kraju mogu razlikovati od tih procjena.

Značajne prosudbe rukovodstva u primjeni računovodstvenih politika te osnovni izvori neizvjesnosti procjena isti su kao i oni primijenjeni pri pripremi godišnjih financijskih izvještaja za 2015.

1.2.3.1. Fer vrijednost i hijerarhija fer vrijednosti

Fer vrijednost je cijena koja bi se primila za prodanu imovinu ili platila za prenesenu obvezu u uobičajenoj transakciji između sudionika na tržištu na dan mjerenja (izlazna cijena).

Tehnike mjerenja koje se primjenjuju pri određivanju fer vrijednosti jesu tržišni, troškovni i dobitni pristup. Tržišni pristup koristi se cijenama i drugim relevantnim informacijama iz tržišnih transakcija identičnom ili sličnom imovinom ili obvezama. Troškovni pristup tehnika je vrednovanja kojom se dobiva iznos koji bi bio potreban u sadašnjem trenutku da se zamijeni uslužni kapacitet neke imovine (koji se često naziva i tekući trošak zamjene). Dobitni pristup svodi buduće iznose (npr. novčani tok ili prihode i rashode) na jedan tekući (tj. diskontirani) iznos.

Hijerarhija fer vrijednosti sastoji se od tri razine podataka koji ulaze u tehnike vrednovanja kojima se mjeri fer vrijednost:

- razina 1 – ulazni podaci jesu cijene koje kotiraju na aktivnim tržištima za identičnu imovinu odnosno obveze koje su subjektu dostupne na datum mjerenja
- razina 2 – ulazni podaci jesu ulazni podaci koji nisu cijene koje kotiraju i vidljivi su za predmetnu imovinu odnosno obvezu, bilo izravno bilo neizravno
- razina 3 – ulazni podaci jesu ulazni podaci o predmetnoj imovini odnosno obvezi koji nisu vidljivi (nije riječ o dostupnim provjerljivim tržišnim podacima).

U postupku mjerenja fer vrijednosti primjenjuju se primjerene tehnike mjerenja za koje su dostupni potrebni podaci, uz maksimalnu upotrebu vidljivih i minimalnu upotrebu ulaznih podataka koji nisu vidljivi na aktivnom tržištu.

Hrvatska narodna banka priznaje reklasifikacije između pojedinih razina fer vrijednosti na kraju izvještajnog razdoblja u kojem se dogodila promjena.

Detaljnije objave o mjerenju fer vrijednosti financijske imovine i obveza nalaze se u bilješki br. 33.

1.2.3.2. Gubici od umanjenja financijske imovine

Potreba za umanjenjem vrijednosti financijske imovine procjenjuje se kako je opisano u računovodstvenoj politici o umanjenju vrijednosti financijske imovine (bilješka br. 2.6.4.).

Na datum izvještavanja Hrvatska narodna banka nije imala financijske imovine umanjene vrijednosti.

Hrvatska narodna banka nije formirala rezerviranja za nastale, a neprepoznate kreditne gubitke s obzirom na visoku kvalitetu svoje kreditne aktive zbog koje nije imala specifičnih kreditnih gubitaka.

1.2.3.3. Neizvjesnost procjena vezanih uz sudske sporove

Hrvatska narodna banka formirala je rezervacije za sudske sporove u iznosu od 24.562 tisuće kuna (2015.: 3.010 tisuća kuna). Rukovodstvo vjeruje da su navedene rezervacije dostatne.

1.2.3.4. Ulaganja koja se drže do dospijea

Hrvatska narodna banka primjenjuje smjernice MRS-a 39 – Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje za raspoređivanje neizvedene financijske imovine s fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim dospijecom u portfelj koji se drži do dospijea. Ova klasifikacija zahtijeva značajnu prosudbu. Pri donošenju te prosudbe Hrvatska narodna banka procjenjuje svoju namjeru i sposobnost držanja tih ulaganja do dospijea.

Bilješka br. 2 – Sažetak značajnih računovodstvenih politika

2.1. Kamatni prihodi i rashodi

U kamatne prihode uključuju se i prihodi od kupona financijskih instrumenata. Kamatni prihodi uvećavaju se za obračunatu amortizaciju diskonta na kupljene vrijednosne papire, a umanjuju se za obračunatu amortizaciju premije na kupljene vrijednosne papire.

Prihodi od kamata za financijske instrumente koji se mjere po amortiziranom trošku i financijsku imovinu raspoloživu za prodaju priznaju se u Izvještaju o dobiti ili gubitku primjenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa jest kamatna stopa koja točno diskontira procijenjena buduća novčana plaćanja ili primitke tijekom očekivanog vijeka trajanja financijskog instrumenta ili, gdje je to moguće, kraćeg razdoblja, do neto knjigovodstvene vrijednosti financijske imovine ili financijske obveze.

Prihod od kamata na dužničke vrijednosne papire po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak priznaje se korištenjem nominalne kuponske kamatne stope.

Obračunate kamate koje proizlaze iz negativnih kamatnih stopa na financijsku imovinu prikazuju se kao kamatni rashod.

Obračunate kamate koje proizlaze iz negativnih kamatnih stopa na financijske obveze prikazuju se kao kamatni приход.

2.2. Prihodi od naknada i provizija i troškovi naknada i provizija

Prihodi od naknada i provizija zarađeni pružanjem usluga Hrvatske narodne banke priznaju se u trenutku pružanja usluge.

Troškovi naknada i provizija iskazuju se u Izvještaju o dobiti ili gubitku u razdoblju u kojemu su usluge primljene.

2.3. Prihodi od dividenda

Prihodi od dividenda na vlasničke vrijednosne papire priznaju se u Izvještaju o dobiti ili gubitku u trenutku nastanka prava na primitak dividende.

2.4. Prihodi i rashodi na osnovi tečajnih razlika

Transakcije u stranim valutama preračunavaju se u kune prema tečaju važećem na dan transakcije. Imovina i obveze iskazani u stranim valutama ponovo se preračunavaju na datum izvještaja o financijskom položaju primjenom tečaja važećeg na taj datum. Dobici i gubici nastali preračunavanjem priznaju se u dobit ili gubitak razdoblja u kojemu su nastali. Preračunavanje se obavlja prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke.

Prihodi i rashodi nastali pri kupoprodaji deviza uključuju se u realizirane prihode i rashode razdoblja u kojemu su nastali. Sve ostale tečajne razlike iskazuju se kao nerealizirani dobiti ili gubici u razdoblju kada se pojave.

Nemonetarna imovina i obveze u stranim valutama koje su iskazane po povijesnom trošku primjenom tečaja na datum transakcije ne preračunavaju se ponovo na datum izvještaja o financijskom položaju, tj. tečajne se razlike ne utvrđuju.

Tečajevi najznačajnijih valuta na dan 31. prosinca 2016. iznosili su:

1 USD = 7,168536 HRK (2015.: 6,991801 HRK)

1 EUR = 7,557787 HRK (2015.: 7,635047 HRK)

1 XDR = 9,702917 HRK (2015.: 9,688748 HRK).

2.5. Prihodi i rashodi rezerviranja

Prihodi ili rashodi nastali na osnovi rezerviranja priznaju se u Izvještaju o dobiti ili gubitku na kraju obračunskog razdoblja na koje se odnose.

Hrvatska narodna banka priznaje rezervaciju ako ima sadašnju pravnu ili izvedenu obvezu koja je nastala na temelju prošlih događaja, ako postoji vjerojatnost da će za

podmirenje obveze biti potreban odljev resursa te ako je moguće pouzdano procijeniti iznos obveze. Ako sva tri navedena uvjeta nisu ispunjena, rezervacija se ne priznaje.

2.6. Financijski instrumenti

2.6.1. Klasifikacija

2.6.1.1. Financijska imovina

Financijska imovina Hrvatske narodne banke razvrstava se u sljedeće kategorije:

a) Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Ova kategorija obuhvaća utržive dužničke vrijednosne papire koji su stečeni uglavnom radi prodaje ili ponovnog otkupa u bližoj budućnosti. U ovu kategoriju svrstavaju se i sredstva povjerena na upravljanje međunarodnim institucijama i plemeniti metali.

b) Ulaganja koja se drže do dospjeća

Ova kategorija obuhvaća ulaganja u dužničke vrijednosne papire koje Hrvatska narodna banka namjerava i može držati do dospjeća.

c) Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja neizvedena su financijska imovina s fiksnim ili odredivim plaćanjima, koja nije kotirana na aktivnom tržištu.

U kategoriju zajmova i potraživanja klasificiraju se novac, depoziti kod banaka i bankovnih institucija, obratni repo ugovori, krediti, potraživanja od kupaca i druga potraživanja koja čine financijsku imovinu.

d) Financijska imovina raspoloživa za prodaju

U kategoriju financijske imovine raspoložive za prodaju razvrstavaju se dužnički vrijednosni papiri definirani kao raspoloživi za prodaju i ulaganja Hrvatske narodne banke u vlasničke vrijednosne papire međunarodnih financijskih institucija, na temelju kojih je ostvarila članstvo u tim institucijama, te sudjelujući interes Hrvatske narodne banke u Europskoj središnjoj banci ostvaren uplatom dijela upisanoga kapitala Europske središnje banke.

2.6.1.2. Financijske obveze

Hrvatska narodna banka klasificira svoje financijske obveze kao ostale financijske obveze.

2.6.2. Priznavanje i prestanak priznavanja

Hrvatska narodna banka priznaje i prestaje priznavati financijske instrumente na datum namire.

2.6.3. Utvrđivanje vrijednosti

Vrijednost financijskih instrumenata početno se priznaje prema njihovoj fer vrijednosti uvećanoj, u slučaju financijske imovine ili financijske obveze koja se ne vodi po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, za transakcijske troškove.

Poslije početnog priznavanja financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak naknadno se mjeri po njezinoj fer vrijednosti. Dobici i gubici od promjene fer vrijednosti ove imovine priznaju se u Izvještaju o dobiti ili gubitku.

Vrijednosni papiri koji se drže do dospijeca obuhvaćaju dužničke vrijednosne papire s fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim dospijecom. Mjere se prema amortiziranom trošku s pomoću metode efektivne kamatne stope i podložni su umanjenju vrijednosti.

Zajmovi i potraživanja naknadno se mjere po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Financijska imovina raspoloživa za prodaju naknadno se mjeri po fer vrijednosti, osim ulaganja u vlasničke instrumente, koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, a koji se mjere po trošku stjecanja. Dobici ili gubici od promjene fer vrijednosti (dužničke) monetarne imovine raspoložive za prodaju priznaju se izravno u rezervi fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti te su objavljeni u izvješću o promjenama u kapitalu. Gubici od umanjenja vrijednosti, dobici i gubici iz tečajnih razlika, prihod od kamata, rashodi od kamata ako su kamate negativne i amortizacija premije ili diskonta primjenom metode efektivne kamatne stope na osnovi dužničke imovine raspoložive za prodaju priznaju se u računu dobiti i gubitka.

Financijske obveze klasificiraju se kao ostale financijske obveze i naknadno se mjere po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope, s iznimkom novčanica i kovanica u optjecaju, koje se iskazuju po nominalnoj vrijednosti.

2.6.4. Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Financijska imovina procjenjuje se na datum izvještaja o financijskom položaju kako bi se utvrdilo postoji li objektivan dokaz umanjenja vrijednosti financijske imovine.

a) Financijska imovina po amortiziranom trošku

Ako postoji objektivan dokaz da je nastao gubitak od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja ili imovine koja se drži do dospelja i vodi po amortiziranom trošku, iznos gubitka mjeri se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontirano uz originalnu efektivnu kamatnu stopu financijskog ulaganja. Knjigovodstvena vrijednost ulaganja umanjuje se upotrebom odvojenog računa ispravka vrijednosti, a iznos gubitka priznaje se u dobit ili gubitak. Ako zajam ili imovina koja se drži do dospelja ima varijabilnu kamatnu stopu, kao diskontna stopa za mjerenje gubitaka zbog umanjenja vrijednosti uzima se efektivna kamatna stopa određena ugovorom koja vrijedi na datum kad je utvrđeno umanjenje vrijednosti.

Ako se u sljedećem razdoblju iznos gubitka zbog umanjenja vrijednosti smanji i ako je moguće smanjenje nepristrano povezati s događajem koji je nastao nakon priznavanja umanjenja vrijednosti (poput poboljšanja kreditnog rejtinga dužnika), prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti ispravlja se upotrebom ispravka vrijednosti. Iznos koji je ispravljen priznaje se u dobit ili gubitak.

b) Financijska imovina raspoloživa za prodaju

Ako postoje objektivi dokazi o umanjenju vrijednosti financijskog ulaganja, potrebno je ponovno vrednovati financijsko ulaganje zbog smanjenja njegove vrijednosti.

Ako je smanjenje fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju priznato u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti i ako postoji objektivan dokaz o umanjenju vrijednosti imovine, kumulativni gubitak koji je priznat direktno u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti

uklanja se iz kapitala i priznaje u dobit ili gubitak čak i ako se financijska imovina nije prestala priznavati.

Iznos kumulativnoga gubitka preknjiženog iz kapitala u dobit ili gubitak jest razlika između troška stjecanja (umanjenog za otplatu iznosa glavnice duga i amortizacije) i sadašnje fer vrijednosti, umanjeno za sve gubitke od umanjenja vrijednosti te financijske imovine koja je prethodno priznata u dobit ili gubitak.

Gubici od umanjenja vrijednosti priznati u dobit ili gubitak od ulaganja u vlasnički instrument klasificiran kao raspoloživ za prodaju ne ispravljaju se u dobit ili gubitak, već se priznaju kao rezerve fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Ako, u sljedećem razdoblju, fer vrijednost dužničkog instrumenta klasificiranog kao raspoloživ za prodaju poraste i povećanje se može objektivno povezati s događajem nastalim nakon priznavanja gubitka od umanjenja vrijednosti u dobit ili gubitak, gubitak od umanjenja vrijednosti ispravit će se, a ispravljeni iznos priznati u dobit ili gubitak. Ukidanje umanjenja može biti samo do iznosa prethodno iskazanog umanjenja.

2.7. Repo ugovori i obratni repo ugovori

Hrvatska narodna banka ugovara kupnje/prodaje vrijednosnih papira ugovarajući ponovnu prodaju/kupnju u biti istih instrumenata na određeni datum u budućnosti po fiksnoj cijeni. Vrijednosni papiri koji su kupljeni s obvezom ponovne prodaje u budućnosti ne priznaju se u Izvještaju o financijskom položaju.

Izdaci koji se temelje na tim ugovorima priznaju se kao krediti dani bankama ili drugim financijskim institucijama, a osigurani su odgovarajućim vrijednosnim papirima iz ugovora o reotkupu. Vrijednosni papiri prodani na temelju ugovora o reotkupu ne isknižuju se, već se i dalje iskazuju u Izvještaju o financijskom položaju. Primici od prodaje vrijednosnih papira priznaju se kao obveze prema bankama ili financijskim institucijama. Razlika između cijene pri prodaji i cijene pri ponovnoj kupnji raspodjeljuje se tijekom razdoblja transakcije i uključuje u kamatne prihode ili kamatne rashode.

2.8. Depoziti kod drugih banaka

Depoziti kod domaćih i stranih banaka jesu iznosi na računima koji nemaju karakter transakcijskog novca.

2.9. Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda

Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda nominirana su u posebnim pravima vučenja (SDR).

2.10. Zlato i drugi plemeniti metali

Zlato i drugi plemeniti metali koji kotiraju na svjetskom tržištu priznaju se prema tržišnoj vrijednosti. Dobici i gubici nastali zbog promjene fer vrijednosti priznaju se u Izvještaju o dobiti ili gubitku izvještajnog razdoblja u kojemu su nastali.

2.11. Gotovina u optjecaju

Zakonsko sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj jest kuna. Novčanice i kovani novac u optjecaju iskazuju se u nominalnoj vrijednosti.

2.12. Novac i novčani ekvivalenti

U Izvještaju o novčanim tokovima pod novcem i novčanim ekvivalentima iskazani su novac u blagajni HNB-a, devizna efektivna u trezoru HNB-a, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, sredstva na računu HNB-a kod Međunarodnoga monetarnog fonda, sredstva na računu HNB-a u HSVP-u te sredstva na računu HNB-a u sustavu TARGET2.

2.13. Oporezivanje

U skladu sa zakonskim odredbama Hrvatska narodna banka nije obveznik poreza na dobit.

2.14. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna imovina

Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna imovina priznaju se u Izvještaju o financijskom položaju prema trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja. Iznimku čine zemljišta i zgrade koji se iskazuju u revaloriziranom iznosu, što je njihova fer vrijednost na datum revalorizacije umanjena za naknadno akumuliranu amortizaciju za zgrade i naknadno akumulirane gubitke od umanjenja. Pri obračunu amortizacije upotrebljava se linearna metoda.

Revalorizacijski dobitak iskazan je kao posebna stavka u okviru ostale sveobuhvatne dobiti. Gubici iz revalorizacije terete revalorizacijske rezerve do visine prije priznatih revalorizacijskih viškova, a gubici iznad prije priznatih viškova terete Izvještaj o dobiti ili gubitku izvještajnog razdoblja.

Preispitivanjem korisnog vijeka uporabe nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalne imovine, a kao rezultat većeg iskustva i novih informacija, u 2016. godini došlo je do promjene računovodstvene procjene korisnog vijeka trajanja u amortizacijskoj skupini računala i računalna infrastruktura kao što je i prikazano u tablici koja slijedi.

Korisni vijek uporabe nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalne imovine:

NAZIV AMORTIZACIJSKE SKUPINE	KORISNI VIJEK UPORABE ZA 2016. (BROJ GODINA UPORABE)	KORISNI VIJEK UPORABE ZA 2015. (BROJ GODINA UPORABE)
Nekretnine	20 – 50	20 – 50
Računala i računalna infrastruktura	5 – 8	5
Namještaj i oprema	4 – 20	4 – 20
Motorna vozila	4	4
Programska oprema i licencije	2 – 10	2 – 10

2.15. Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Neto knjigovodstvena vrijednost nefinancijske imovine preispituje se na kraju svakoga izvještajnog razdoblja kako bi se utvrdilo postoje li pokazatelji mogućeg umanjenja vrijednosti.

Ako takvi pokazatelji postoje, procjenjuje se nadoknadivi iznos imovine. Za imovinu s neodređenim korisnim vijekom upotrebe te nematerijalnu imovinu koja još nije u upotrebi, nadoknadivi iznos procjenjuje se na svaki datum izvještavanja.

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se kada je neto knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinice koja stvara novac veća od njezina nadoknadivog iznosa. Jedinica koja stvara novac najmanja je određiva skupina imovine koja stvara priljeve novca koji su uglavnom neovisni o priljevu novca od druge imovine ili drugih skupina imovine.

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se u dobit ili gubitak.

Nadoknadiva vrijednost imovine ili jedinice koja stvara novac njezina je fer vrijednost umanjena za troškove otuđenja ili njezina vrijednost pri uporabi, ovisno o tome što je više. Vrijednost pri uporabi sadašnja je vrijednost budućih novčanih tokova za koju se očekuje da će proizaći iz imovine ili jedinice koja stvara novac.

Vrijednost pri uporabi procjenjuje se diskontiranjem očekivanih budućih gotovinskih tokova na njihovu sadašnju vrijednost s pomoću diskontne stope koja odražava trenutačnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu imovinu.

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznat prethodnih godina procjenjuje se na svaki datum izvještavanja da bi se utvrdilo je li gubitak umanjen ili više i ne postoji. Gubitak od umanjenja vrijednosti ukida se ako je došlo do promjena u procjenama koje su bile primijenjene za određivanje nadoknadivog iznosa. Gubitak od umanjenja vrijednosti ukida se samo do knjigovodstvene vrijednosti imovine umanjene za akumuliranu amortizaciju, kakva bi bila izračunata da nije bio priznat gubitak od umanjenja vrijednosti.

2.16. Troškovi zaposlenika

Hrvatska narodna banka ima obvezu plaćanja obveznih mirovinskih doprinosa. Obveza Hrvatske narodne banke prestaje u trenutku kad se doprinosi podmire. Doprinosi se priznaju kao trošak u računu dobiti i gubitka kako nastaju.

Obveze na osnovi dugoročnih primanja zaposlenika, kao što su jubilarne nagrade i zakonske otpremnine, iskazuju se u neto iznosu sadašnje vrijednosti obveze za definirana primanja na datum izvještavanja. Za izračun sadašnje vrijednosti obveze primjenjuje se metoda projicirane kreditne jedinice.

2.17. Raspoređivanje

Višak prihoda nad rashodima raspoređuje se u opće pričuve i u korist državnog proračuna u skladu s člankom 57. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci. Raspoređivanje viška prihoda nad rashodima u opće pričuve obavlja se u iznosu koji utvrđuje Savjet Hrvatske narodne banke. Višak prihoda nad rashodima koji se u tekućoj financijskoj godini raspoređuje u opće pričuve ne može biti manji od ostvarene neto dobiti s osnove usklađivanja vrijednosti pozicija bilance stanja s promjenama tečaja ili s promjenama tržišnih cijena, ili veći od 20% ostvarenog viška prihoda nad rashodima. Iznimno, ako je višak prihoda nad rashodima manji od ostvarene neto dobiti s osnove usklađivanja

vrijednosti pozicija bilance stanja s promjenama tečaja i s promjenama tržišnih cijena, višak prihoda nad rashodima u cijelosti se raspoređuje u opće pričuve. Ostatak viška prihoda nad rashodima, nakon raspoređivanja u opće pričuve, izvanredni je prihod državnog proračuna. Manjak prihoda nad rashodima Hrvatska narodna banka pokriva iz općih pričuva. Manjak prihoda nad rashodima koji nije moguće pokriti iz općih pričuva pokriva se iz državnog proračuna.

Bilješka br. 3 – Kamatni i srodni prihodi

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2016.	2015.
Devizni depoziti	1.412	5.259
Vrijednosni papiri koji se drže radi trgovanja	75.743	113.571
Vrijednosni papiri koji se drže do dospjeća	289.182	511.075
Vrijednosni papiri raspoloživi za prodaju	213.843	–
Krediti domaćim bankama	–	1
Devizni obratni repo ugovori	23.710	13.797
Obratni repo ugovori u kunama	12.861	656
Devizni repo ugovori (negativne kamate)	43.049	10.612
Ostalo	276	21
	660.076	654.992

Bilješka br. 4 – Kamatni i srodni rashodi

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2016.	2015.
Devizni depoziti (negativne kamate)	6.533	1.611
Devizni repo ugovori	11.941	5.250
Devizni obratni repo ugovori (negativne kamate)	65.746	20.642
Depoziti državnog proračuna	9.341	9.718
Ostalo	1	1
	93.562	37.222

Bilješka br. 5 – Prihodi od naknada i provizija

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2016.	2015.
Naknade za superviziju kreditnih institucija	40.649	41.463
Ostalo	8.379	5.649
	<u>49.028</u>	<u>47.112</u>

Hrvatska narodna banka naplaćuje naknadu za superviziju kreditnih institucija na temelju Zakona o kreditnim institucijama, a obveznici plaćanja naknade za superviziju jesu kreditne institucije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj i podružnice kreditnih institucija sa sjedištem izvan Republike Hrvatske. Visina, osnovica, način izračuna i način plaćanja naknade za superviziju određuju se Odlukom o naknadi za superviziju kreditnih institucija koju donosi guverner Hrvatske narodne banke.

Bilješka br. 6 – Neto rezultat od financijske imovine po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2016.	2015.
Neto rezultat kupoprodaje i promjena fer vrijednosti vrijednosnih papira namijenjenih trgovanju	(36.328)	(73.076)
Neto rezultat od sredstava povjerenih na upravljanje međunarodnim financijskim institucijama	11.908	1.510
Neto rezultat revalorizacije plemenitih metala	796	(71)
	<u>(23.624)</u>	<u>(71.637)</u>

Bilješka br. 7 – Neto tečajne razlike

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2016.	2015.
Neto nerealizirane tečajne razlike	(278.957)	1.548.763
Neto realizirane tečajne razlike	169	39.415
	(278.788)	1.588.178

Najveći utjecaj na neto tečajne razlike u izvještajnom razdoblju imao je pad tečaja EUR/HRK i porast tečaja USD/HRK između dva izvještajna datuma.

Bilješka br. 8 – Ostali prihodi

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2016.	2015.
Prihodi od prodaje numizmatičkih zbirki	207	330
Ostali prihodi	22.989	129.269
	23.196	129.599

U okviru ostalih prihoda u 2015. najznačajniju stavku čine prihodi na temelju okončanoga sudskog spora.

Bilješka br. 9 – Troškovi poslovanja

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2016.	2015.
Troškovi za zaposlenike (bilješka br. 9.1)	166.238	164.766
Materijalni i administrativni troškovi i usluge	85.275	84.881
Troškovi izrade novčanica i kovanog novca kuna	45.614	37.967
Troškovi amortizacije	29.433	31.167
	326.560	318.781

Troškovi tiskanja novčanica početno se razgraničavaju i priznaju u Izvještaju o dobiti ili gubitku tijekom razdoblja od deset godina, a troškovi kovanja kovanog novca tijekom razdoblja od dvanaest godina.

Rezultat primjene nove procjene korisnog vijeka uporabe unutar amortizacijske skupine računala i računalna infrastruktura (vidi bilješku br. 2.14.) jest taj da je trošak amortizacije nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalne imovine u izvještajnom razdoblju bio manji za 6.887 tisuća kuna od troška koji bi bio priznat da nije došlo do promjene procjene korisnog vijeka uporabe.

Bilješka br. 9.1 – Troškovi za zaposlenike

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2016.	2015.
Neto plaće	77.317	75.704
Doprinosi iz plaća i na plaće	43.857	43.096
Porezi i prirezi	18.951	18.630
Ostali troškovi za zaposlenike	26.113	27.336
	166.238	164.766

Prosječan broj zaposlenika u 2016. godini bio je 647 (2015.: 640). Ukupni troškovi za zaposlenike za 2016. iznose 166.238 tisuća kuna, od čega se iznos od 27.232 tisuće kuna odnosi na doprinose za mirovinsko osiguranje (2015.: 164.766 tisuća kuna, od čega se 26.948 tisuća kuna odnosilo na doprinose za mirovinsko osiguranje).

Bilješka br. 10 – Povećanje/(smanjenje) umanjenja vrijednosti i rezervacija

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2016.	2015.
A) OBRAČUNATE KAMATE I POTRAŽIVANJA		
Nova umanjenja vrijednosti	–	–
Naplaćeni iznosi	–	(51.402)
B) REZERVACIJE ZA RIZIKE I TROŠKOVE		
Nove rezervacije	31.294	14.148
Ukinute rezervacije	(8.459)	(9.065)
	22.835	(46.319)

Bilješka br. 11 – Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Novac u blagajni HNB-a	1.400	1.135
Devizna efektivna u trezoru HNB-a	3.014.841	3.047.734
Sredstva na tekućim računima kod stranih banaka	8.951.477	456.640
Sredstva na računu HNB-a u sustavu TARGET2	529.205	–
	12.496.923	3.505.509

Nacionalna komponenta TARGET2-HR započela je s produkcijskim radom 1. veljače 2016. (vidi bilješku br. 23).

Bilješka br. 12 – Depoziti kod drugih banaka

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Depoziti kod stranih središnjih banaka	2.191.758	2.636.133
Depoziti kod stranih poslovnih banaka	143.371	2.968.719
Depoziti kod domaćih poslovnih banaka	12.054	10.167
	2.347.183	5.615.019

Zemljopisna koncentracija depozita kod drugih banaka:

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Hrvatska	12.054	10.167
Europa	2.335.129	5.604.852
	2.347.183	5.615.019

Bilješka br. 13 – Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Vrijednosni papiri koji se drže radi trgovanja (bilješka br. 13.a)	23.278.682	28.435.569
Sredstva povjerena na upravljanje međunarodnim financijskim institucijama (bilješka br. 13.b)	1.436.029	1.398.940
Plemeniti metali	6.608	5.810
	24.721.319	29.840.319

a) Vrijednosni papiri koji se drže radi trgovanja

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Vrijednosni papiri nominirani u EUR	18.631.737	16.428.519
Vrijednosni papiri nominirani u USD	4.646.945	12.007.050
	23.278.682	28.435.569

Vrijednosni papiri koji se drže radi trgovanja uključuju obračunate kamate u iznosu od 37.055 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2016. (31. prosinca 2015.: 61.041 tisuća kuna).

b) Sredstva povjerena na upravljanje međunarodnim financijskim institucijama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Sredstva povjerena na upravljanje međunarodnim financijskim institucijama nominirana u USD	1.436.029	1.398.940
	1.436.029	1.398.940

Bilješka br. 14 – Krediti

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Ostali krediti	54	60
	<u>54</u>	<u>60</u>

Bilješka br. 15 – Obratni repo ugovori

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Devizni obratni repo ugovori	10.722.559	26.508.037
Obratni repo ugovori u kunama	1.103.400	158.000
	<u>11.825.959</u>	<u>26.666.037</u>

Ukupna fer vrijednost primljenih kolaterala po deviznim obratnim repo ugovorima (državne obveznice zemalja rejtinga od Aaa do Aa3 i vrijednosni papiri međunarodnih financijskih institucija rejtinga od Aaa do Aa1) na dan 31. prosinca 2016. iznosi 10.810.203 tisuće kuna (31. prosinca 2015.: 26.416.450 tisuća kuna).

Obratni repo ugovori u kunama osigurani su dužničkim vrijednosnim papirima izdavatelja iz Republike Hrvatske i *margin call* depozitima vrijednosti veće od samog depozita. Izdavatelj ili izdanje mora imati kreditni rejting najmanje jednak rejtingu Republike Hrvatske, prema barem jednoj od međunarodnih agencija Standard & Poor's, FitchRatings ili Moody's. Ukupna fer vrijednost primljenih kolaterala i *margin call* depozita po kunskim obratnim repo ugovorima na dan 31. prosinca 2016. iznosi 1.216.187 tisuća kuna (31. prosinca 2015.: 168.563 tisuće kuna).

Bilješka br. 16 – Ulaganja koja se drže do dospijea

Struktura ulaganja u devizne vrijednosne papire koji se drže do dospijea jest sljedeća:

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Dužnički vrijednosni papiri	21.336.267	35.938.273
Obračunate kamate	120.262	301.087
	21.456.529	36.239.360

Bilješka br. 17 – Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Članska kvota	6.960.859	3.537.379
Sredstva u posebnim pravima vučenja (SDR) i depoziti	2.963.289	2.959.311
	9.924.148	6.496.690

U skladu s odredbama Rezolucije o 14. općoj reviziji kvota i reformi Odbora izvršnih direktora Međunarodnoga monetarnog fonda (Rezolucija br. 66–2) Vlada Republike Hrvatske donijela je na sjednici održanoj 27. listopada 2011. Uredbu o prihvatanju povećanja kvote Republike Hrvatske u Međunarodnome monetarnom fondu. Povećanje kvote stupilo je na snagu 26. siječnja 2016., a Republika Hrvatska uplatila je povećanje kvote na način propisan navedenom Uredbom.

Bilješka br. 18 – Financijska imovina raspoloživa za prodaju

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Dužnički vrijednosni papiri	27.447.613	–
Dionice BIS-a	41.914	41.914
Dionice SWIFT-a	80	80
Uplaćeni kapital ESB-a	18.224	18.224
	27.507.831	60.218

Dužnički vrijednosni papiri raspoloživi za prodaju uključuju obračunate kamate u iznosu od 164.759 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2016.

Na temelju posjedovanja 2.441 dionice Banke za međunarodne namire (engl. *Bank for International Settlements* – BIS), nominalne vrijednosti 5.000 SDR-a po dionici, Hrvatska narodna banka članica je BIS-a, što joj pruža mogućnost korištenja usluga BIS-a središnjim bankama i drugim financijskim organizacijama. Dionice BIS-a evidentirane su po povijesnom trošku, a u skladu sa Statutom BIS-a od vrijednosti upisanih dionica uplaćeno je 25%, dok ostatak od 75% čini “kapital na poziv”, tj. uplaćuje se po pozivu BIS-a. U 2016. Hrvatska narodna banka dobila je dividendu u iznosu od 4.968 tisuća kuna (2015.: 5.241 tisuću kuna) na osnovi BIS-ovih dionica.

Hrvatska narodna banka također je članica Udruženja za međunarodne međubankovne financijske telekomunikacije (engl. *Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication* – SWIFT). Na osnovi tog članstva Hrvatska narodna banka sudjeluje u međunarodnom transferu financijskih poruka. Šest dionica SWIFT-a nominalne vrijednosti od 125 EUR po dionici koje Hrvatska narodna banka posjeduje plaćene su u cijelosti, a evidentiraju se po povijesnom trošku.

Uplaćeni kapital Europske središnje banke – ESB-a (engl. *European Central Bank* – ECB) čini sudjelujući interes Hrvatske narodne banke u ESB-u i evidentira se po povijesnom trošku.

Prema članku 28. Statuta Europskog sustava središnjih banaka – ESSB-a (engl. *European System of Central Banks* – ESCB) nacionalne središnje banke – NSB (engl. *National Central Bank* – NCB) ESSB-a jedini su upisnici kapitala ESB-a. Upisi kapitala ovise o udjelima koji su utvrđeni u skladu s člankom 29. Statuta ESSB-a, a koji se

prilagođuju svakih pet godina nakon osnivanja ESB-a. Posljednja prilagodba kapitalnoga ključa izvršena je s učinkom od 1. siječnja 2014.

Budući da Republika Hrvatska nije dio europodručja, primjenjuju se prijelazne odredbe članka 47. Statuta ESSB-a, prema kojemu je Hrvatska narodna banka imala obvezu platiti ESB-u 3,75% iznosa upisanoga kapitala kao doprinos za pokriće troškova poslovanja ESB-a. Hrvatska narodna banka, kao nacionalna središnja banka izvan europodručja, nema pravo na primitak odgovarajućeg udjela pri raspodjeli dobiti ESB-a, a nema ni obvezu pokrića gubitka ESB-a. Slijedom izmjena kapitalnoga ključa ESB-a od 1. siječnja 2014. ključ za upis kapitala ESB-a za Hrvatsku narodnu banku iznosi 0,6023%. Hrvatska narodna banka upisala je kapital ESB-a u iznosu od 65.199.017,58 eura, a uplatila iznos od 2.444.963,16 eura.

Bilješka br. 19 – Ulaganja obračunata metodom udjela

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Ulaganje u Hrvatski novčarski zavod	22.083	21.247
	<u>22.083</u>	<u>21.247</u>

Ulaganje Hrvatske narodne banke u Hrvatskom novčarskom zavodu čini udio u pridruženom subjektu u skladu s MRS-om 28 i evidentira se primjenom metode udjela. Vlasnički udio Hrvatske narodne banke u kapitalu Hrvatskoga novčarskog zavoda iznosi 42,6%.

Hrvatski novčarski zavod domaće je trgovačko društvo čija je osnovna djelatnost proizvodnja novca i medalja od zlata i drugih plemenitih metala, proizvodnja kovanoga i prigodnoga optjecajnog novca, proizvodnja nakita i srodnih proizvoda, trgovina zlatom i drugim plemenitim metalima, jubilarnim kovanim novcem i medaljama od zlata i drugih plemenitih metala, izrada registarskih pločica te druge s nabrojenim povezane i registrirane djelatnosti.

Sljedeća tablica prikazuje sažete financijske informacije Hrvatskoga novčarskog zavoda:

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2016.	2015.
UKUPNA IMOVINA	63.098	61.098
Dugotrajna imovina	18.674	20.148
Kratkotrajna imovina	44.335	40.764
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	89	186
UKUPNE OBVEZE	10.383	12.707
Dugoročna rezerviranja	4.047	3.000
Kratkoročne obveze	6.318	9.699
Obračunati troškovi	18	8
KAPITAL	52.715	48.391
UKUPNI PRIHODI	58.864	44.550
UKUPNI RASHODI	(53.349)	(43.728)
Dobit prije oporezivanja	5.515	822
Porez na dobit	(1.190)	(167)
DOBIT FINANCIJSKE GODINE	4.325	655

Sažete financijske informacije Hrvatskoga novčarskog zavoda za 2016. iskazane su na temelju privremenih financijskih izvještaja Hrvatskoga novčarskog zavoda za 2016. godinu s obzirom na to da u trenutku sastavljanja ovih financijskih izvještaja nisu bili dostupni službeni financijski izvještaji Hrvatskoga novčarskog zavoda za 2016. godinu.

Bilješka br. 20 – Obračunate kamate i ostala imovina

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Obračunate kamate	25.284	10.882
Sredstva ostalih sudionika u sustavu TARGET2	3.653.464	–
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	314.951	311.517
Numizmatika	12.642	12.734
Ostala imovina	101.120	105.939
	4.107.461	441.072
Ispravak vrijednosti	(7.492)	(7.492)
	4.099.969	433.580
PROMJENE U ISPRAVCIMA VRIJEDNOSTI		
Stanje 1. siječnja	(7.492)	(58.894)
Novi ispravci	–	–
Naplaćeni iznosi	–	51.402
STANJE 31. PROSINCA	(7.492)	(7.492)

U plaćenim troškovima budućeg razdoblja najveći udio imaju unaprijed plaćeni troškovi izrade novčanica i kovanog novca kuna, koji iznose 307.676 tisuća kuna (2015.: 302.056 tisuća kuna).

Bilješka br. 21 – Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna imovina

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	NEKRETNINE (ZEMLJIŠTA I ZGRADE)	RAČUNALA I RAČUNALNA INFRASTRUKT.	NAMJEŠTAJ I OPREMA	MOTORNIA VOZILA	INVESTICIJE U TIJEKU – NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA	UKUPNO NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA	PROGRAMSKA OPREMA I LICENCJE	INVESTICIJE U TIJEKU – NEMATERIJALNA IMOVINA	UKUPNO NEMATERIJALNA IMOVINA	SVEUKUPNO NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I NEMATER. IMOVINA
STANJE 1. SIJEČNJA 2015.										
Nabavna ili revalorizirana vrijednost	493.899	138.625	38.848	10.066	16.180	697.618	79.521	4.045	83.566	781.184
Akumulirana amortizacija	(4.807)	(94.698)	(31.192)	(9.895)	–	(140.592)	(60.235)	–	(60.235)	(200.827)
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST	489.092	43.927	7.656	171	16.180	557.026	19.286	4.045	23.331	580.357
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. PROSINCA 2015.										
Početna neto knjigovodstvena vrijednost	489.092	43.927	7.656	171	16.180	557.026	19.286	4.045	23.331	580.357
Nove nabavke	–	–	–	–	26.302	26.302	–	6.022	6.022	32.324
Prijenos u upotrebu	1.062	14.523	3.173	–	(18.758)	–	442	(442)	–	–
Neto otpisi i isknjiženje	–	(5)	–	–	–	(5)	–	–	–	(5)
Amortizacijski trošak za razdoblje	(8.051)	(16.055)	(2.006)	(43)	–	(26.155)	(5.012)	–	(5.012)	(31.167)
ZAKLJUČNO NETO KNJIGOVODSTVENO STANJE	482.103	42.390	8.823	128	23.724	557.168	14.716	9.625	24.341	581.509
STANJE 31. PROSINCA 2015.										
Nabavna ili revalorizirana vrijednost	494.961	153.138	41.205	10.066	23.724	723.094	79.963	9.625	89.588	812.682
Akumulirana amortizacija	(12.858)	(110.748)	(32.382)	(9.938)	–	(165.926)	(65.247)	–	(65.247)	(231.173)
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST	482.103	42.390	8.823	128	23.724	557.168	14.716	9.625	24.341	581.509
STANJE 1. SIJEČNJA 2016.										
Nabavna ili revalorizirana vrijednost	494.961	153.138	41.205	10.066	23.724	723.094	79.963	9.625	89.588	812.682
Akumulirana amortizacija	(12.858)	(110.748)	(32.382)	(9.938)	–	(165.926)	(65.247)	–	(65.247)	(231.173)
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST	482.103	42.390	8.823	128	23.724	557.168	14.716	9.625	24.341	581.509
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. PROSINCA 2016.										
Početna neto knjigovodstvena vrijednost	482.103	42.390	8.823	128	23.724	557.168	14.716	9.625	24.341	581.509
Nove nabavke	–	–	–	–	20.659	20.659	–	17.946	17.946	38.605
Prijenos u upotrebu	3.560	18.945	1.001	–	(23.506)	–	9.220	(9.220)	–	–
Neto otpisi i isknjiženje	–	–	(11)	–	–	(11)	–	–	–	(11)
Amortizacijski trošak za razdoblje	(8.094)	(14.132)	(2.245)	(42)	–	(24.513)	(4.920)	–	(4.920)	(29.433)
ZAKLJUČNO NETO KNJIGOVODSTVENO STANJE	477.569	47.203	7.568	86	20.877	553.303	19.016	18.351	37.367	590.670
STANJE 31. PROSINCA 2016.										
Nabavna ili revalorizirana vrijednost	498.520	167.941	41.746	10.066	20.877	739.150	88.987	18.351	107.338	846.488
Akumulirana amortizacija	(20.951)	(120.738)	(34.178)	(9.980)	–	(185.847)	(69.971)	–	(69.971)	(255.818)
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST	477.569	47.203	7.568	86	20.877	553.303	19.016	18.351	37.367	590.670

Revalorizacija dugotrajne materijalne imovine (zemljišta i zgrada) posljednji je put provedena 2014. i utemeljena je na procjenama neovisnih stručnjaka. Fer vrijednost određena je dobitnom metodom, a pri vrednovanju su korišteni određeni značajni ulazni podaci koji nisu tržišno provjerljivi (razina 3 hijerarhije fer vrijednosti). Kada bi se zemljište i zgrade vodili prema trošku nabave umanjenom za amortizaciju, neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31. prosinca 2016. bila bi 138.456 tisuća kuna. Nekretnine, postrojenja i oprema Hrvatske narodne banke nisu opterećeni ni hipotekarnim ni fiducijarnim teretom.

Bilješka br. 22 – Novčanice i kovani novac u optjecaju

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2016.	2015.
Gotov novac stavljen u optjecaj – početno stanje 1. siječnja	25.317.915	23.155.977
Povećanje/(smanjenje) gotovog novca u optjecaju tijekom godine	2.596.041	2.161.938
GOTOV NOVAC STAVLJEN U OPTJECAJ – UKUPNO STANJE 31. PROSINCA	27.913.956	25.317.915

KUNE	NOMINALNA VRIJEDNOST	31. 12. 2016.		31. 12. 2015.	
		KOMADA	VRIJEDNOST U TISUĆAMA KUNA	KOMADA	VRIJEDNOST U TISUĆAMA KUNA
Kovani novac	0,01	125.723.585	1.257	125.729.596	1.257
Kovani novac	0,02	84.095.259	1.682	84.089.285	1.682
Kovani novac	0,05	348.991.892	17.450	330.007.201	16.500
Kovani novac	0,10	512.416.672	51.242	489.897.969	48.990
Kovani novac	0,20	386.439.336	77.288	366.352.299	73.270
Kovani novac	0,50	223.799.030	111.899	212.240.036	106.120
Kovani novac	1	248.954.560	248.954	235.591.785	235.592
Kovani novac	2	144.204.171	288.408	133.018.857	266.038
Kovani novac	5	95.813.052	479.065	88.653.280	443.266
Kovani novac	25	1.208.832	30.221	1.161.759	29.044

KUNE	NOMINALNA VRIJEDNOST	31. 12. 2016.		31. 12. 2015.	
		KOMADA	VRIJEDNOST U TISUĆAMA KUNA	KOMADA	VRIJEDNOST U TISUĆAMA KUNA
Novčanice	5	4.132.548	20.663	4.136.727	20.684
Novčanice	10	43.177.073	431.771	39.952.733	399.527
Novčanice	20	30.063.263	601.265	27.328.326	546.567
Novčanice	50	16.378.559	818.928	14.684.388	734.219
Novčanice	100	35.585.938	3.558.594	33.538.038	3.353.804
Novčanice	200	63.435.368	12.687.074	56.701.146	11.340.229
Novčanice	500	6.597.712	3.298.856	6.157.822	3.078.911
Novčanice	1.000	5.189.339	5.189.339	4.622.215	4.622.215
UKUPNO			27.913.956		25.317.915

Bilješka br. 23 – Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Obvezna pričuva u kunama	21.563.311	22.341.342
Obvezna pričuva u stranoj valuti	–	3.802.157
Devizni računi sudionika u sustavu TARGET2	3.653.464	–
Ostali primljeni depoziti domaćih banaka	23.987.914	16.196.620
Primljeni depoziti stranih banaka i drugih financijskih institucija	72	72
Sredstva izdvojena po nalogu suda	35.994	13.747
	49.240.755	42.353.938

Na poziciji Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama iskazani su i devizni računi sudionika u sustavu TARGET2. TARGET2 (engl. *Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system*) platni je sustav za namiru platnih transakcija u eurima u realnom vremenu na bruto načelu. TARGET2 je sustav s jedinstvenom tehničkom platformom – engl. *Single Shared Platform (SSP)* kojom zajednički upravljaju u ime Eurosustava Banca d'Italia, Banque de France i Deutsche Bundesbank. Osim u navedenoj bilješci poslovni događaji vezani uz TARGET2 iskazani su u bilančnim pozicijama Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka (vidi bilješku br. 11) i Obračunate kamate i ostala imovina (vidi bilješku br. 20).

Bilješka br. 24 – Repo ugovori

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Devizni repo ugovori	7.181.838	9.453.298
	7.181.838	9.453.298

Ukupna fer vrijednost danih kolaterala po repo ugovorima na dan 31. prosinca 2016. iznosi 7.208.550 tisuća kuna (31. prosinca 2015.: 9.413.894 tisuće kuna).

Bilješka br. 25 – Obveze prema državi i državnim institucijama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Kunski depoziti	3.315.581	4.932.062
Devizni depoziti	54.537	3.144.767
	3.370.118	8.076.829

Bilješka br. 26 – Obveze prema Međunarodnome monetarnom fondu

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Mjenice nominirane u kunama	6.941.268	3.526.564
Obveze za neto kumulativnu alokaciju	2.941.313	2.937.017
Ostali računi Međunarodnoga monetarnog fonda	17.484	8.938
	9.900.065	6.472.519

Kunske mjenice odnose se na članstvo Republike Hrvatske u Međunarodnome monetarnom fondu.

Bilješka br. 27 – Obračunate kamate i ostale obveze

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Obračunate kamate	5.895	5.997
Obveze prema zaposlenicima	6.530	6.320
Porezi i doprinosi	5.661	5.925
Obveze prema Europskoj komisiji u eurima	756	747
Obveze prema Europskoj komisiji u kunama	604.492	387.515
Obveze prema Ministarstvu financija	49.630	490.233
Obveze prema dobavljačima	20.721	24.760
Rezervacije za troškove i rizike	45.232	22.397
Ostale obveze	21.264	161.199
	760.181	1.105.093

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju Europska komisija otvorila je kod Hrvatske narodne banke svoje transakcijske račune: račun vlastitih sredstava u eurima i račun vlastitih sredstava u kunama za obavljanje platnih transakcija.

Unutar stavke rezervacije za troškove i rizike na rezervacije za sudske sporove odnosi se 24.562 tisuće kuna (2015.: 3.010 tisuća kuna), a na rezervacije za primanja zaposlenika 20.670 tisuća kuna (2015.: 19.387 tisuća kuna).

Sljedeće tablice prikazuju promjene u dugoročnim rezervacijama za troškove i rizike:

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	SUDSKI SPOROVI	PRIMANJA ZAPOSLENIH	UKUPNO
STANJE 1. SIJEČNJA 2016.	3.010	19.387	22.397
Ukinute rezervacije	(600)	(7.859)	(8.459)
Nove rezervacije	22.152	9.142	31.294
Priznato kroz dobit ili gubitak	21.552	1.283	22.835
Plaćeni iznosi	–	–	–
STANJE 31. PROSINCA 2016.	24.562	20.670	45.232

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	SUDSKI SPOROVI	PRIMANJA ZAPOSLENIH	UKUPNO
STANJE 1. SIJEČNJA 2015.	25.380	19.304	44.684
Ukinute rezervacije	(1.000)	(8.065)	(9.065)
Nove rezervacije	6.000	8.148	14.148
Priznato kroz dobit ili gubitak	5.000	83	5.083
Plaćeni iznosi	(27.370)	–	(27.370)
STANJE 31. PROSINCA 2015.	3.010	19.387	22.397

Bilješka br. 28 – Kapital

Kapital Hrvatske narodne banke sastoji se od temeljnoga kapitala i pričuva.

Temeljni kapital u iznosu od 2.500.000 tisuća kuna drži isključivo Republika Hrvatska, nije prenosiv i ne može biti predmetom zaduživanja.

Pričuve se sastoje od općih i posebnih pričuva. Opće pričuve formiraju se radi pokrića općih rizika poslovanja Hrvatske narodne banke i njihova visina nije ograničena, a formiraju se u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci. Posebne pričuve formiraju se radi pokrića identificiranih gubitaka u skladu s odlukom koju donosi Savjet Hrvatske narodne banke.

Bilješka br. 29 – Analiza ročnosti imovine i obveza

Sljedeća tablica prikazuje podjelu imovine i obveza u dvije skupine, ovisno o očekivanom roku povrata odnosno podmirenja, i to:

- najviše dvanaest mjeseci nakon izvještajnog razdoblja
- nakon dvanaest mjeseci nakon izvještajnog razdoblja.

29.1. Analiza ročnosti imovine i obveza

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	DO 12 MJESECI	VIŠE OD 12 MJESECI	UKUPNO
STANJE 31. PROSINCA 2016.			
IMOVINA			
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	12.496.923	–	12.496.923
Depoziti kod drugih banaka	2.335.129	12.054	2.347.183
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	24.714.711	6.608	24.721.319
Kredit	–	54	54
Obratni repo ugovori	10.832.559	993.400	11.825.959
Ulaganja koja se drže do dospelosti	1.369.659	20.086.870	21.456.529
Sredstva kod MMF-a	2.958.252	6.965.896	9.924.148
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	27.447.613	60.218	27.507.831
Ulaganja obračunata metodom udjela	–	22.083	22.083
Obračunate kamate i ostala imovina	3.780.076	319.893	4.099.969
Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina	340	590.330	590.670
UKUPNO IMOVINA	85.935.262	29.057.406	114.992.668
OBVEZE			
Novčanice i kovani novac u optjecaju	27.913.956	–	27.913.956
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	49.240.683	72	49.240.755
Repo ugovori	7.181.838	–	7.181.838
Obveze prema državi i državnim institucijama	3.370.118	–	3.370.118
Obveze prema MMF-u	–	9.900.065	9.900.065
Obračunate kamate i ostale obveze	759.222	959	760.181
UKUPNO OBVEZE	88.465.817	9.901.096	98.366.913
NETO POZICIJA	(2.530.555)	19.156.310	16.625.755

Napomena: Prema konvenciji iznos kunskog dijela obvezne pričuve u iznosu od 21.563.311 tisuća kuna iskazan je na poziciji Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama s ročnošću do 12 mjeseci. Obračun, održavanje i izdvajanje obvezne pričuve obavlja se na mjesečnoj osnovi, a do promjene iznosa obveza po ovoj osnovi može doći zbog promjene osnovice, stope obvezne pričuve i postotka izdvajanja obvezne pričuve na račune kod Hrvatske narodne banke. U suštini se ove obveze mogu smatrati i obvezama s ročnošću duljom od 12 mjeseci te bi u tom slučaju kratkoročne obveze bile manje od kratkoročne imovine. Dužnički vrijednosni papiri raspoloživi za prodaju i po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak iskazani su u razdoblju do 12 mjeseci zbog njihove visoke utrživosti na sekundarnom tržištu, neovisno o ugovorenim dospelostima.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	DO 12 MJESECI	VIŠE OD 12 MJESECI	UKUPNO
STANJE 31. PROSINCA 2015.			
IMOVINA			
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	3.505.509	–	3.505.509
Depoziti kod drugih banaka	5.604.852	10.167	5.615.019
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	28.435.569	1.404.750	29.840.319
Kredit	–	60	60
Obratni repo ugovori	26.666.037	–	26.666.037
Ulaganja koja se drže do dospelosti	14.450.875	21.788.485	36.239.360
Sredstva kod MMF-a	2.954.281	3.542.409	6.496.690
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	–	60.218	60.218
Ulaganja obračunata metodom udjela	–	21.247	21.247
Obračunate kamate i ostala imovina	131.525	302.055	433.580
Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina	–	581.509	581.509
UKUPNO IMOVINA	81.748.648	27.710.900	109.459.548
OBVEZE			
Novčanice i kovani novac u optjecaju	25.317.915	–	25.317.915
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	42.353.866	72	42.353.938
Repo ugovori	9.453.298	–	9.453.298
Obveze prema državi i državnim institucijama	8.076.829	–	8.076.829
Obveze prema MMF-u	–	6.472.519	6.472.519
Obračunate kamate i ostale obveze	1.103.982	1.111	1.105.093
UKUPNO OBVEZE	86.305.890	6.473.702	92.779.592
NETO POZICIJA	(4.557.242)	21.237.198	16.679.956

Napomena: Prema konvenciji iznos kunskog i deviznog dijela obvezne pričuve u iznosu od 26.143.499 tisuća kuna iskazan je na poziciji Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama s ročnošću do 12 mjeseci. Obračun, održavanje i izdvajanje obvezne pričuve obavlja se na mjesečnoj osnovi, a do promjene iznosa obveza po ovoj osnovi može doći zbog promjene osnovice, stope obvezne pričuve i postotka izdvajanja obvezne pričuve na račune kod Hrvatske narodne banke. U suštini se ove obveze mogu smatrati i obvezama s ročnošću duljom od 12 mjeseci te bi u tom slučaju kratkoročne obveze bile manje od kratkoročne imovine. Dužnički vrijednosni papiri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak iskazani su u razdoblju do 12 mjeseci zbog njihove visoke utrživosti na sekundarnom tržištu, neovisno o ugovorenim dospelostima.

Bilješka br. 30 – Potencijalne i preuzete obveze i sustav trezorskih zaliha

Sudski sporovi: Na dan 31. prosinca 2016. u tijeku je bilo nekoliko pravnih sporova. Prema mišljenju rukovodstva i internih pravnih savjetnika Hrvatske narodne banke postoji mogućnost da Hrvatska narodna banka izgubi neke sporove, pa su rezervirana sredstva za potencijalne gubitke u tim sporovima u iznosu od 24.562 tisuće kuna (vidi bilješku br. 27).

Preuzete obveze za kapitalna ulaganja: Na dan 31. prosinca 2016. Hrvatska narodna banka imala je preuzetih obveza za kapitalna ulaganja u iznosu od 8.728 tisuća kuna (2015.: 17.308 tisuća kuna).

Sustav trezorskih zaliha

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Novčanice i kovani novac koji nisu u optjecaju	48.893.063	53.427.135
Zalihe državnih biljega i obrazaca mjenica	241.033	180.970
	49.134.096	53.608.105

Bilješka br. 31 – Novac i novčani ekvivalenti

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Novac u blagajni HNB-a (bilješka br. 11)	1.400	1.135
Devizna efektivna u trezoru HNB-a (bilješka br. 11)	3.014.841	3.047.734
Sredstva na tekućim računima kod stranih banaka (bilješka br. 11)	8.951.477	456.640
Sredstva na računu HNB-a kod MMF-a	2.958.252	2.954.281
Sredstva na računu HNB-a u sustavu TARGET2 (bilješka br. 11)	529.205	–
	15.455.175	6.459.790

Bilješka br. 32 – Ostvareni rezultat i raspodjela dobiti

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
Višak prihoda nad rashodima	42.113	2.031.811
Raspoređeno u opće pričuve	(8.423)	(1.548.763)
Raspoređeno u državni proračun	(33.690)	(483.048)
	–	–

Hrvatska narodna banka ostvarila je višak prihoda nad rashodima za 2016. godinu u iznosu od 42.113 tisuća kuna (2015.: 2.031.811 tisuća kuna). Višak prihoda nad rashodima za 2016. godinu manji je u odnosu na višak prihoda nad rashodima za 2015. najvećim dijelom zbog utjecaja nerealiziranih neto tečajnih razlika koje su za 2016. negativne i iznose 278.957 tisuća kuna, a za 2015. ostvarene su pozitivne nerealizirane neto tečajne razlike u iznosu od 1.548.763 tisuće kuna (vidi bilješku br. 7)

S obzirom na to da su u 2016. neto nerealizirane tečajne razlike negativne (278.957 tisuća kuna), a zbroj neto nerealiziranih gubitaka po financijskoj imovini po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i rezultata od ulaganja koja se vode metodom udjela negativan (32.769 tisuća kuna), u opće pričuve raspoređuje se 20% ostvarenog viška prihoda nad rashodima u iznosu od 8.423 tisuće kuna. Ostatak se raspoređuje u državni proračun.

S obzirom na to da su u 2015. pozitivne neto nerealizirane tečajne razlike u iznosu od 1.548.763 tisuće kuna bile veće od 20% viška prihoda nad rashodima u iznosu od 406.362 tisuće kuna, a zbroj neto nerealiziranih gubitaka po financijskoj imovini po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i rezultata od ulaganja koja se vode metodom udjela negativan (64.240 tisuća kuna), u opće pričuve rasporedio se iznos neto nerealiziranih tečajnih razlika. Ostatak se rasporedio u državni proračun.

Bilješka br. 33 – Fer vrijednost financijske imovine i obveza

U postupku mjerenja fer vrijednosti financijske imovine i obveza primjenjuje se tržišni pristup kao tehnika mjerenja, a u sklopu hijerarhijskog pristupa određivanja fer vrijednosti Hrvatska narodna banka primjenjuje prvu hijerarhijsku razinu vrednovanja (razina 1), što znači da se kao ulaznim veličinama koristi provjerljivim tržišnim vrijednostima koje su odraz kotacijskih cijena za istu imovinu ili obveze na aktivnom tržištu. U slučaju da kotacijske cijene nisu dostupne, fer vrijednost izračunava se na osnovi modela priznatih standardom GIPS (engl. *Global Investment Performance Standards*), a kao ulazni podaci rabe se provjerljive tržišne vrijednosti (kamatne stope), što odgovara razini 2 hijerarhije fer vrijednosti.

U izvještajnom razdoblju nije bilo reklasifikacija između različitih hijerarhijskih razina fer vrijednosti.

a) Financijska imovina i obveze koje se mjere po fer vrijednosti

U sljedećoj tablici prikazana je financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti po razinama hijerarhije fer vrijednosti.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2016.		
	RAZINA 1	RAZINA 2	UKUPNO
FINANCIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ DOBIT ILI GUBITAK			
DEVIZNI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE DRŽE RADI TRGOVANJA			
Državni vrijednosni papiri	14.928.138	7.517.633	22.445.771
Osigurane obveznice (s kolateralom javnog sektora)	76.388	–	76.388
Vrijednosni papiri međunarodnih financijskih institucija	344.007	–	344.007
Bankovne obveznice s državnim jamstvom	305.052	107.464	412.516
UKUPNO VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE DRŽE RADI TRGOVANJA (BILJEŠKA BR. 13.A)	15.653.585	7.625.097	23.278.682
SREDSTVA POVJERENA NA UPRAVLJANJE MEĐUNARODNIM FINANCIJSKIM INSTITUCIJAMA (BILJEŠKA BR. 13.B)	1.436.029	–	1.436.029
PLEMENITI METALI	6.608	–	6.608
UKUPNO FINANCIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ DOBIT ILI GUBITAK	17.096.222	7.625.097	24.721.319
FINANCIJSKA IMOVINA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU			
DEVIZNI VRIJEDNOSNI PAPIRI RASPOLOŽIVI ZA PRODAJU			
Državni vrijednosni papiri	24.240.973	–	24.240.973
Osigurane obveznice (s kolateralom javnog sektora)	71.955	–	71.955
Vrijednosni papiri međunarodnih financijskih institucija	2.416.247	–	2.416.247
Bankovne obveznice s državnim jamstvom	718.438	–	718.438
UKUPNO DUŽNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI RASPOLOŽIVI ZA PRODAJU (BILJEŠKA BR. 18)	27.447.613	–	27.447.613
UKUPNO FINANCIJSKA IMOVINA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU	27.447.613	–	27.447.613
SVEUKUPNO	44.543.835	7.625.097	52.168.932

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2015.		
	RAZINA 1	RAZINA 2	UKUPNO
FINANCIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ DOBIT ILI GUBITAK			
DEVIZNI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE DRŽE RADI TRGOVANJA			
Državni vrijednosni papiri	16.187.804	11.197.595	27.385.399
Osigurane obveznice (s kolateralom javnog sektora)	389.206	–	389.206
Vrijednosni papiri međunarodnih financijskih institucija	270.081	–	270.081
Bankovne obveznice s državnim jamstvom	216.117	174.766	390.883
UKUPNO VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE DRŽE RADI TRGOVANJA (BILJEŠKA BR. 13.A)	17.063.208	11.372.361	28.435.569
SREDSTVA POVJERENA NA UPRAVLJANJE MEĐUNARODNIM FINANCIJSKIM INSTITUCIJAMA (BILJEŠKA BR. 13.B)	1.398.940	–	1.398.940
PLEMENITI METALI	5.810	–	5.810
UKUPNO FINANCIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ DOBIT ILI GUBITAK	18.467.958	11.372.361	29.840.319

b) Financijska imovina i obveze koje se ne mjere po fer vrijednosti

Dužnički vrijednosni papiri koji se drže do dospijeca mjere se po amortiziranom trošku, a usporedba knjigovodstvenih i fer vrijednosti prikazana je u sljedećoj tablici.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	DUŽNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI	
	KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST	FER VRIJEDNOST
31. 12. 2016.	21.456.529	22.475.422
31. 12. 2015.	36.239.360	36.739.877

U određivanju fer vrijednosti financijske imovine koja se drži do dospijeca rabe se ulazni podaci koji pripadaju razini 1 hijerarhije fer vrijednosti.

Ulaganja u vlasničke instrumente klasificiraju se kao financijska imovina raspoloživa za prodaju i mjere se po povijesnom trošku umanjenom za eventualno umanjenje vrijednosti, a fer vrijednosti ove imovine nije moguće pouzdano izmjeriti.

Fer vrijednosti ostale navedene financijske imovine i obveza Hrvatske narodne banke približno su jednake računovodstvenim vrijednostima zbog kratkoročnosti instrumenata.

Bilješka br. 34 – Upravljanje rizicima

Hrvatska narodna banka upravlja međunarodnim pričuvama Republike Hrvatske na osnovi načela likvidnosti i sigurnosti ulaganja, što znači da održava visoku likvidnost pričuva i primjerenu izloženost rizicima te uz dana ograničenja nastoji ostvariti povoljne stope povrata na svoja ulaganja.

Rizici prisutni pri upravljanju međunarodnim pričuvama ponajprije su financijski rizici, a to su kreditni, likvidnosni i tržišni rizik, ali velika se pozornost posvećuje i operativnom riziku.

Operativni rizik podrazumijeva rizik od gubitka koji nastaje zbog neprimjerenih ili neuspješnih unutarnjih procesa, zaposlenika ili sustava ili zbog vanjskih događaja. Operativni rizik kontrolira se strogim razdjeljivanjem funkcija i odgovornosti, točno propisanim metodologijama i procedurama te redovitim unutarnjim i vanjskim revizijama.

Bilješka br. 34.1 – Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik nepodmirenja obveza, odnosno mogućnost da se uložena sredstva neće pravodobno i/ili u potpunosti vratiti ili da se neće vraćati planiranom dinamikom.

Hrvatska narodna banka ograničuje izloženost kreditnom riziku ulaganjem međunarodnih pričuva u visokokvalitetne instrumente s najmanjim stupnjem rizičnosti poput državnih obveznica, obveznica za koje jamči država, bankovnih obveznica s državnim jamstvom i osiguranih obveznica, u instrumente međunarodnih financijskih institucija visokoga kreditnog rejtinga te u kolateralizirane i nekolateralizirane depozite. Kolateralizirani depoziti osigurani su državnim obveznicama iste vrijednosti ili vrijednosti veće od one samog depozita.

Ocjena kreditne sposobnosti financijskih institucija temelji se na rejtinzima koje su objavile velike međunarodne agencije za procjenu rejtinga (Moody's, Standard & Poor's i Fitch).

Ulaganja sredstava međunarodnih pričuva limitirana su po vrstama izdavatelja i financijskim institucijama, čime se kreditni rizik diversificira.

Hrvatska narodna banka ulaže sredstva međunarodnih pričuva u obveznice država i obveznice za koje jamči država rejtinga od Aaa do Baa3 (po agenciji Moody's), u osigurane obveznice rejtinga od Aaa do Aa2, u obratne repo ugovore kod komercijalnih

banaka rejtinga od Aaa do Baa3, u depozite kod središnjih banaka rejtinga od Aaa do Baa3, u instrumente kod međunarodnih financijskih institucija od Aaa do A2, kao i u depozite po viđenju kod komercijalnih banaka rejtinga od Aaa do A3 za potrebe obavljanja deviznoga platnog prometa.

Prikaz financijske imovine izložene kreditnom riziku u tablicama Maksimalna izloženost kreditnom riziku i kreditni rizik prema kreditnom rejtingu partnera i Zemljopisna koncentracija kreditnog rizika (bilješke br. 34.1.1. i 34.1.2.) razlikuju se od prikaza u Izvještaju o financijskom položaju jer se temelje na upravljačkim izvještajima. Prikazivanje usklade nije praktično. Neke su od glavnih razlika sljedeće:

- Pozicija Depoziti u tablicama prikazanim u bilješkama br. 34.1.1. i 34.1.2. obuhvaća pozicije Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka, Depoziti kod drugih banaka i Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda iz Izvještaja o financijskom položaju. U navedenim pozicijama depoziti su podijeljeni prema valuti i primatelju (međunarodne financijske institucije, strane i domaće banke).
- Stanje depozita u tablicama prikazanim u bilješkama br. 34.1.1. i 34.1.2. uključuje i obračunate kamate, koje su u Izvještaju o financijskom položaju uključene u stavke Obračunate kamate i ostala imovina te Obračunate kamate i ostale obveze.
- Vrijednosni papiri u Izvještaju o financijskom položaju podijeljeni su prema kategorijama financijske imovine, dok su u tablicama Maksimalna izloženost kreditnom riziku i kreditni rizik prema kreditnom rejtingu partnera i Zemljopisna koncentracija kreditnog rizika dodatno podijeljeni prema izdavatelju i valuti.
- Pozicija Obratni repo ugovori iz Izvještaja o financijskom položaju podijeljena je u tablicama prikazanim u bilješkama br. 34.1.1. i 34.1.2. po valutama te uključuje i obračunate kamate koje su u Izvještaju o financijskom položaju prikazane na pozicijama Obračunate kamate i ostala imovina te Obračunate kamate i ostale obveze.

34.1.1. Maksimalna izloženost kreditnom riziku i kreditni rizik prema kreditnom rejtingu partnera

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	REJTING (MOODY'S)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
DEVIZNI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE DRŽE RADI TRGOVANJA			
DRŽAVNI VRIJEDNOSNI PAPIRI			
	Aaa	13.567.249	19.262.758
	Aa1	310.542	231.243
	Aa2	4.704.022	2.423.413
	A3	107.525	–
	Baa2	3.403.975	4.884.925
	AAA ^a	237.544	76.814
	AA ^b	114.914	506.246
UKUPNO DRŽAVNI VRIJEDNOSNI PAPIRI		22.445.771	27.385.399
OSIGURANE OBVEZNICE (S KOLATERALOM JAVNOG SEKTORA)	Aaa	76.388	389.206
Vrijednosni papiri međunarodnih financijskih institucija	Aa1	344.007	270.081
UKUPNO VRIJEDNOSNI PAPIRI MEĐUNARODNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA		344.007	270.081
Bankovne obveznice s državnim jamstvom	Aaa	184.054	321.074
	Aa1	228.462	69.809
UKUPNO BANKOVNE OBVEZNICE S DRŽAVNIM JAMSTVOM		412.516	390.883
UKUPNO DEVIZNI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE DRŽE RADI TRGOVANJA		23.278.682	28.435.569
DEVIZNI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE DRŽE DO DOSPIJEĆA			
DRŽAVNI VRIJEDNOSNI PAPIRI			
	Aaa	1.257.704	5.176.881
	Aa1	3.656.324	1.293.025
	Aa2	7.421.361	9.253.931
	Aa3	5.308.677	5.420.142
	Baa2	–	7.754.448
	AAA ^a	143.532	144.067
	AA ^b	573.601	2.126.742
UKUPNO DRŽAVNI VRIJEDNOSNI PAPIRI		18.361.199	31.169.236
OSIGURANE OBVEZNICE (S KOLATERALOM JAVNOG SEKTORA)	Aaa	–	390.807
Vrijednosni papiri međunarodnih financijskih institucija	Aaa	–	1.550.544
	Aa1	2.565.912	2.594.140
UKUPNO VRIJEDNOSNI PAPIRI MEĐUNARODNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA		2.565.912	4.144.684

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	REJTING (MOODY'S)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
BANKOVNE OBVEZNICE S DRŽAVNIM JAMSTVOM			
	Aaa	302.366	305.388
	Aa1	227.052	229.245
UKUPNO BANKOVNE OBVEZNICE S DRŽAVNIM JAMSTVOM		529.418	534.633
UKUPNO DEVIZNI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE DRŽE DO DOSPIJEĆA		21.456.529	36.239.360
DEVIZNI VRIJEDNOSNI PAPIRI RASPOLOŽIVI ZA PRODAJU			
DRŽAVNI VRIJEDNOSNI PAPIRI			
	Aaa	5.752.101	–
	Aa1	3.626.403	–
	Aa2	10.998.279	–
	Aa3	2.222.280	–
	A3	946.780	–
	AAA ^a	695.130	–
UKUPNO DRŽAVNI VRIJEDNOSNI PAPIRI		24.240.973	–
OSIGURANE OBVEZNICE (S KOLATERALOM JAVNOG SEKTORA)			
Vrijednosni papiri međunarodnih financijskih institucija			
	Aaa	1.652.749	–
	Aa1	763.498	–
UKUPNO VRIJEDNOSNI PAPIRI MEĐUNARODNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA		2.416.247	–
Bankovne obveznice s državnim jamstvom			
	Aa1	718.438	–
UKUPNO BANKOVNE OBVEZNICE S DRŽAVNIM JAMSTVOM		718.438	–
UKUPNO DEVIZNI VRIJEDNOSNI PAPIRI RASPOLOŽIVI ZA PRODAJU		27.447.613	–
UKUPNO DEVIZNI VRIJEDNOSNI PAPIRI		72.182.824	64.674.929
DEVIZNI OBRATNI REPO UGOVORI			
	Aaa	5.187.221	475.442
	Aa1	255.982	–
	Aa2	4.422.666	4.313.059
	Aa3	440.232	–
	A1	–	1.442.608
	A2	–	8.662.633
	A3	–	4.173.343
	Baa1	–	7.440.034
	AA ^b	415.528	–
UKUPNO DEVIZNI OBRATNI REPO UGOVORI		10.721.629	26.507.119

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	REJTING (MOODY'S)	31. 12. 2016.	31. 12. 2015.
DEVIZNI DEPOZITI			
	Aaa	11.668.908	2.697.056
	Aa1	208	51
	Aa2	562	35.928
	Aa3	1.104	546
	A1	1.072	2.019
	A2	–	7.428
	A3	38	349.253
	Bez rejtinga ^c	211	47
UKUPNO DEPOZITI		11.672.103	3.092.328
DEPOZITI KOD MEĐUNARODNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA	Bez rejtinga ^d	3.106.671	5.927.571
UKUPNO DEVIZNI DEPOZITI		14.778.774	9.019.899
KREDITI U KUNAMA			
	Bez rejtinga	54	60
OBRATNI REPO UGOVORI U KUNAMA	Bez rejtinga	1.115.620	158.004
DEPOZITI U KUNAMA			
Ostali depoziti kod domaćih poslovnih banaka			
	BBB– ^e	1.405	1.649
	Bez rejtinga	10.924	8.803
UKUPNO KUNSKI DEPOZITI		12.329	10.452
SVEUKUPNO		98.811.230	100.370.463

^a Ulaganja imaju odgovarajući rejting agencija Fitch Ratings i Standard & Poor's.^b Ulaganje ima odgovarajući rejting agencije Standard & Poor's.^c Sredstva po viđenju kod Clearstreama^d Ulaganja kod BIS-a i MMF-a, koji nemaju dodijeljen rejting, ali se smatraju institucijama visokoga kreditnog rejtinga.^e Ulaganja imaju odgovarajući rejting agencije Fitch Ratings.

34.1.2. Zemljopisna koncentracija kreditnog rizika

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

STANJE 31. PROSINCA 2016.			
INSTRUMENTI	EUROPODRUČJE	OSTALO	UKUPNO
Državni vrijednosni papiri	57.341.211	7.706.732	65.047.943
Osigurane obveznice	148.343		148.343
Vrijednosni papiri međunarodnih financijskih institucija	4.881.872	444.294	5.326.166
Bankovne obveznice s državnim jamstvom	1.660.372		1.660.372
UKUPNO DEVIZNI VRIJEDNOSNI PAPIRI	64.031.798	8.151.026	72.182.824
OBRATNI REPO UGOVORI	2.690.655	8.030.974	10.721.629
Depoziti	11.665.605	6.498	11.672.103
Depoziti kod međunarodnih financijskih institucija		3.106.671	3.106.671
UKUPNO DEVIZNI DEPOZITI	11.665.605	3.113.169	14.778.774
KREDITI BANKAMA U RH	–	54	54
OBRATNI REPO UGOVORI U KUNAMA	–	1.115.620	1.115.620
Ostali depoziti kod domaćih poslovnih banaka	–	12.329	12.329
UKUPNO KUNSKI DEPOZITI	–	12.329	12.329
SVEUKUPNO 31. PROSINCA 2016.	78.388.058	20.423.172	98.811.230

STANJE 31. PROSINCA 2015.			
INSTRUMENTI	EUROPODRUČJE	OSTALO	UKUPNO
Državni vrijednosni papiri	47.261.486	11.293.149	58.554.635
Osigurane obveznice	780.013	–	780.013
Vrijednosni papiri međunarodnih financijskih institucija	4.414.765	–	4.414.765
Bankovne obveznice s državnim jamstvom	925.516	–	925.516
UKUPNO DEVIZNI VRIJEDNOSNI PAPIRI	53.381.780	11.293.149	64.674.929
OBRATNI REPO UGOVORI	12.360.790	14.146.329	26.507.119
Depoziti	3.082.952	9.376	3.092.328
Depoziti kod međunarodnih financijskih institucija	–	5.927.571	5.927.571
UKUPNO DEVIZNI DEPOZITI	3.082.952	5.936.947	9.019.899
KREDITI BANKAMA U RH	–	60	60
OBRATNI REPO UGOVORI U KUNAMA	–	158.004	158.004
Ostali depoziti kod domaćih poslovnih banaka	–	10.452	10.452
UKUPNO KUNSKI DEPOZITI	–	10.452	10.452
SVEUKUPNO 31. PROSINCA 2015.	68.825.522	31.544.941	100.370.463

Bilješka br. 34.2 – Likvidnosni rizik

Likvidnosni rizik proizlazi iz nemogućnosti podmirenja dospjelih obveza ili ostalih obveza iz poslovanja Hrvatske narodne banke u ugovorenom roku. Zbog toga Hrvatska narodna banka svojom strategijom upravljanja deviznom likvidnošću mora dnevno osigurati dostatnu raspoloživost sredstava za namiru svih dospjelih i ugovorenih obveza.

Likvidnosni rizik kontrolira se ulaganjem međunarodnih pričuva u lako utržive obveznice i djelomično u depozitne instrumente s kratkim dospeljem.

Likvidna sredstva obuhvaćaju svu imovinu koju je moguće unovčiti u roku od jednog do tri dana. Hrvatska narodna banka ulaže ukupne međunarodne pričuve u depozite ročnosti do najviše tri mjeseca i u vrijednosne papire dospjeća do deset godina, s tim da se vrijednosni papiri portfelja za trgovanje mogu unovčiti u svakom trenutku.

Na dan 31. prosinca 2016. likvidno je bilo oko 65% neto međunarodnih pričuva, dok je krajem 2015. likvidno bilo nešto više od 35% neto međunarodnih pričuva.

Sljedeće tablice prikazuju financijske obveze Hrvatske narodne banke razvrstane prema vremenu preostalom od datuma bilance do ugovornog roka dospjeća. Analiza je izvedena iz nediskontiranih novčanih tokova financijskih obveza zasnovanih na najranijem očekivanom datumu dospjeća, a uključuje novčane tokove kamata i glavnica. Budući izdaci po kamatama uključeni su u poziciju Obračunate kamate i ostale obveze.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	DO 1 MJESECA	OD 1 DO 3 MJESECA	OD 3 MJ. DO 1 GODINE	OD 1 DO 5 GODINA	DULJE OD 5 GODINA	UKUPNO
STANJE 31. PROSINCA 2016.						
OBVEZE						
Novčanice i kovani novac u optjecaju	27.913.956	–	–	–	–	27.913.956
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	49.240.683	–	–	–	72	49.240.755
Repo ugovori	7.181.838	–	–	–	–	7.181.838
Obveze prema državi i državnim institucijama	3.370.118	–	–	–	–	3.370.118
Obveze prema MMF-u	–	–	–	–	9.900.065	9.900.065
Obračunate kamate i ostale obveze	661.875	53.994	45.232	–	959	762.060
UKUPNO OBVEZE	88.368.470	53.994	45.232	–	9.901.096	98.368.792

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	DO 1 MJESECA	OD 1 DO 3 MJESECA	OD 3 MJ. DO 1 GODINE	OD 1 DO 5 GODINA	DULJE OD 5 GODINA	UKUPNO
STANJE 31. PROSINCA 2015.						
OBVEZE						
Novčanice i kovani novac u optjecaju	25.317.915	–	–	–	–	25.317.915
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	42.353.866	–	–	–	72	42.353.938
Repo ugovori	9.453.298	–	–	–	–	9.453.298
Obveze prema državi i državnim institucijama	8.076.829	–	–	–	–	8.076.829
Obveze prema MMF-u	–	–	–	–	6.472.519	6.472.519
Obračunate kamate i ostale obveze	442.285	643.136	22.397	–	1.111	1.108.929
UKUPNO OBVEZE	85.644.193	643.136	22.397	–	6.473.702	92.783.428

Bilješka br. 34.3 – Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik fluktuacije fer vrijednosti ili budućih novčanih tokova financijskog instrumenta zbog promjena tržišnih cijena. Tržišni rizik obuhvaća valutni rizik, kamatni rizik i ostale cjenovne rizike.

Valutni rizik (rizik promjene vrijednosti jedne valute u odnosu na drugu) rizik je fluktuacije fer vrijednosti ili budućih novčanih tokova financijskog instrumenta zbog promjena tečaja stranih valuta.

Kamatni rizik je rizik fluktuacije fer vrijednosti ili budućih novčanih tokova financijskog instrumenta zbog promjena tržišnih kamatnih stopa.

Ostali cjenovni rizici obuhvaćaju rizik fluktuacije fer vrijednosti ili budućih novčanih tokova po financijskim instrumentima zbog promjena tržišnih cijena koje ne proizlaze iz kamatnog rizika ili valutnog rizika.

Bilješka br. 34.3.1 – Valutni rizik

Hrvatska narodna banka većinu svoje imovine drži u stranoj valuti, zbog čega je izložena valutnom riziku, odnosno fluktuaciji međuvalutnih odnosa između kune i eura te između kune i američkog dolara. Te međuvalutne promjene utječu na Izvještaj o dobiti ili gubitku, pa tako i na konačni financijski rezultat.

Hrvatska narodna banka izložena je valutnom riziku samo za neto međunarodne pričuve, koje obuhvaćaju dio pričuva kojim se upravlja u skladu s vlastitim odrednicama. Valutni rizik je determiniran valutnom strukturom međunarodnih pričuva, a ona se temelji na valutnoj strukturi inozemnog duga Republike Hrvatske te na valutnoj strukturi uvoza, što je praksa mnogih središnjih banaka. Visok udio eura pridonosi smanjenju kolebljivosti zbog stabilnog tečaja eura u odnosu na kunu. Premda se izrađuje VaR analiza za valutni rizik te razni testovi otpornosti na stres, valutna struktura nije definirana tim mjerama već prije svega valutnom strukturom duga i uvoza. U skladu s time ne postavljaju se VaR limiti niti se provodi retroaktivno testiranje.

Dijelom pričuva prikupljenih s osnove sredstava izdvojene devizne obvezne pričuve, sredstava Ministarstva financija, repo poslova i sredstava u posebnim pravima vučenja (SDR) središnja banka upravlja pasivno, u skladu s valutnom strukturom ugovorenih deviznih obveza, te nije izložena valutnom riziku.

Valutni VaR za razdoblje od jedne godine uz razinu pouzdanosti od 95% iznosi 3,3 mlrd. kuna.

34.3.1.1. Analiza osjetljivosti – utjecaj promjena valutnih tečajeva za određeni postotak na Izvještaj o dobiti ili gubitku

Analiza osjetljivosti za 2016.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2016.	USD	EUR
	±5%	±1%
Utjecaj promjene tečaja na rezultat Izvještaja o dobiti ili gubitku	850.390/(850.390)	749.286/(749.286)

Tablica pokazuje osjetljivost rezultata Izvještaja o dobiti ili gubitku Hrvatske narodne banke u slučaju porasta odnosno pada tečaja kune prema euru za ±1% i u slučaju porasta odnosno pada tečaja kune prema američkom dolaru za ±5%. Prema podacima za prethodna razdoblja godišnja kolebljivost tečaja kune prema američkom dolaru veća je oko pet puta od kolebljivosti tečaja kune prema euru.

Pozitivan broj znači povećanje rezultata Izvještaja o dobiti ili gubitku ako tečaj kune poraste u odnosu na relevantnu valutu za odabrani postotak (odnosno vrijednost kune oslabi u odnosu na promatranu valutu), dok negativni broj znači smanjenje rezultata Izvještaja o dobiti ili gubitku ako se zabilježi pad tečaja kune (odnosno vrijednost kune ojača u odnosu na relevantnu valutu).

U slučaju tečaja kune prema euru nižeg za 1% na datum 31. prosinca 2016. rezultat Izvještaja o dobiti ili gubitku Hrvatske narodne banke bio bi manji približno za 749.286 tisuća kuna, dok bi u slučaju tečaja kune prema američkom dolaru nižeg za 5% rezultat Izvještaja o dobiti ili gubitku bio manji približno za 850.390 tisuća kuna.

Metodologija izračuna

Iznos neto eurskih i neto dolarskih međunarodnih pričuva sa stanjem na dan bilance pomnožen je s razlikom između tečaja kune prema euru odnosno kune prema američkom dolaru koji je vrijedio na datum bilance i istih tečajeva koji su uvećani odnosno umanjeni za odabrani postotak.

Analiza osjetljivosti za 2015.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2015.	USD	EUR
	±5%	±1%
Utjecaj promjene tečaja na rezultat Izvještaja o dobiti ili gubitku	955.500/(955.500)	660.400/(660.400)

34.3.1.2. Izloženost HNB-a valutnom riziku – analiza imovine i obveza po pojedinim valutama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	EUR	USD	XDR	OSTALE STRANE VALUTE	HRK	UKUPNO
STANJE 31. PROSINCA 2016.						
IMOVINA						
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	12.488.999	4.996	–	2.576	352	12.496.923
Depoziti kod drugih banaka	2.191.758	143.371	–	–	12.054	2.347.183
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	18.631.737	6.082.973	–	–	6.609	24.721.319
Kredit	–	–	–	–	54	54
Obratni repo ugovori	6.806.331	3.916.228	–	–	1.103.400	11.825.959
Ulaganja koja se drže do dospjeća	21.456.529	–	–	–	–	21.456.529
Sredstva kod MMF-a	–	–	9.924.148	–	–	9.924.148
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	18.092.855	9.354.758	–	–	60.218	27.507.831
Ulaganja obračunata metodom udjela	–	–	–	–	22.083	22.083

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	EUR	USD	XDR	OSTALE STRANE VALUTE	HRK	UKUPNO
Obračunate kamate i ostala imovina	3.658.294	1.856	–	3	439.816	4.099.969
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	–	–	–	–	590.670	590.670
UKUPNO IMOVINA	83.326.503	19.504.182	9.924.148	2.579	2.235.256	114.992.668
OBVEZE						
Novčanice i kovani novac u optjecaju	–	–	–	–	27.913.956	27.913.956
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	3.653.464	–	–	–	45.587.291	49.240.755
Repo ugovori	4.698.601	2.483.237	–	–	–	7.181.838
Obveze prema državi i državnim institucijama	42.194	11.617	–	725	3.315.582	3.370.118
Obveze prema MMF-u	–	–	9.900.065	–	–	9.900.065
Obračunate kamate i ostale obveze	7.862	1.896	16.790	172	733.461	760.181
UKUPNO OBVEZE	8.402.121	2.496.750	9.916.855	897	77.550.290	98.366.913
NETO POZICIJA	74.924.382	17.007.432	7.293	1.682	(75.315.034)	16.625.755

STANJE 31. PROSINCA 2015.
IMOVINA

Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	3.494.455	4.669	–	6.070	315	3.505.509
Depoziti kod drugih banaka	4.894.065	710.787	–	–	10.167	5.615.019
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	16.428.519	13.405.990	–	–	5.810	29.840.319
Kredit	–	–	–	–	60	60
Obratni repo ugovori	15.402.309	11.105.728	–	–	158.000	26.666.037
Ulaganja koja se drže do dospjeća	36.239.360	–	–	–	–	36.239.360
Sredstva kod MMF-a	–	–	6.496.690	–	–	6.496.690
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	–	–	–	–	60.218	60.218
Ulaganja obračunata metodom udjela	–	–	–	–	21.247	21.247
Obračunate kamate i ostala imovina	1.651	2.159	–	4	429.766	433.580
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	–	–	–	–	581.509	581.509
UKUPNO IMOVINA	76.460.359	25.229.333	6.496.690	6.074	1.267.092	109.459.548

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	EUR	USD	XDR	OSTALE STRANE VALUTE	HRK	UKUPNO
OBVEZE						
Novčanice i kovani novac u optjecaju	–	–	–	–	25.317.915	25.317.915
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	3.769.575	32.582	–	–	38.551.781	42.353.938
Repo ugovori	3.516.677	5.936.621	–	–	–	9.453.298
Obveze prema državi i državnim institucijama	3.135.066	8.235	–	1.467	4.932.061	8.076.829
Obveze prema MMF-u	–	–	6.472.519	–	–	6.472.519
Obračunate kamate i ostale obveze	5.804	141.309	17.115	189	940.676	1.105.093
UKUPNO OBVEZE	10.427.122	6.118.747	6.489.634	1.656	69.742.433	92.779.592
NETO POZICIJA	66.033.237	19.110.586	7.056	4.418	(68.475.341)	16.679.956

BILJEŠKA br. 34.3.2 – Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik pada vrijednosti deviznih portfelja međunarodnih pričuva Hrvatske narodne banke zbog mogućeg porasta kamatnih stopa na tržištima instrumenata s fiksnim prinosom.

Neto međunarodne pričuve, kojima se upravlja u skladu s vlastitim odrednicama, uložene su u portfelje za trgovanje i investicijski portfelj. Investicijski portfelj može biti formiran kao portfelj koji se drži do dospijeca te kao portfelj raspoloživ za prodaju, a oba služe kao dugoročniji izvor stabilnih prihoda i dugog su prosječnog dospijeca.

Hrvatska narodna banka kroz Izvještaj o dobiti ima otvorenu izloženost kamatnom riziku samo s portfeljima za trgovanje, dok s portfeljem raspoloživim za prodaju te s portfeljem koji se drži do dospijeca *de facto* nema.

Portfelji za trgovanje kratkog su vremena vezivanja, pa je time kamatni rizik minimiziran.

Portfelji koji se drže do dospijeca sa stajališta kamatnog rizika nemaju učinak na Izvještaj o dobiti, a vrijednosni papiri portfelja raspoloživih za prodaju, u pravilu, prodaju se samo u situacijama povoljnim za HNB. No, bez obzira na to, i za portfelje raspoložive za prodaju vodi se računa o njihovom vremenu vezivanja te kamatnom riziku.

Dijelom pričuva koji se sastoji od sredstava Ministarstva financija, sredstava na osnovi repo ugovora s bankama, kao i na osnovi *swap* intervencija na domaćem deviznom

tržištu te na osnovi članstva u MMF-u i druge imovine koja je vlasništvo drugih pravnih osoba, HNB upravlja u skladu s preuzetim obvezama, a radi zaštite od kamatnog rizika.

34.3.2.1. Analiza osjetljivosti zbog izloženosti neto međunarodnih pričuva HNB-a promjenama kamatnih stopa

Analiza osjetljivosti za 2016.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2016.	USD	EUR
Porast/pad krivulje prinosa	±1 b. b.	±1 b. b.
Utjecaj promjene razine krivulje prinosa na Izvještaj o dobiti ili gubitku	(414)/414	(1.888)/1.888

Kada bi na datum 31. prosinca 2016. cijela dolarska krivulja prinosa bila na razini višoj za jedan bazni bod (0,01%), rezultat Izvještaja o dobiti ili gubitku Hrvatske narodne banke bio bi manji približno za 414 tisuća kuna, dok bi u slučaju razine eurske krivulje prinosa više za jedan bazni bod konačni rezultat Izvještaja o dobiti ili gubitku bio manji približno za 1.888 tisuća kuna.

U slučaju razine krivulja prinosa niže za jedan bazni bod rezultat Izvještaja o dobiti ili gubitku bio bi veći za približno iste iznose.

Metodologija izračuna

Iznos dolarskoga, tj. eurskog portfelja za trgovanje sa stanjem na dan bilance pomnožen je s modificiranim prosječnim vremenom vezivanja (modificirani *duration*) i s jednim baznim bodom u postotnom obliku (0,01%). Modificirano prosječno vrijeme vezivanja označuje za koliko će stotih dijelova postotka pasti vrijednost portfelja ako krivulja prinosa poraste za jedan postotni bod.

Analiza osjetljivosti za 2015.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2015.	USD	EUR
Porast/pad krivulje prinosa	±1 b. b.	±1 b. b.
Utjecaj promjene razine krivulje prinosa na Izvještaj o dobiti ili gubitku	(1.274)/1.274	(1.560)/1.560

34.3.2.2. Analiza kamatnog rizika

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	DO 1 MJESECA	OD 1 DO 3 MJESECA	OD 3 MJ. DO 1 GODINE	OD 1 DO 5 GODINA	DULJE OD 5 GODINA	BESKAMATNO	UKUPNO	PROSJEČNI EKS NA DAN 31. 12.
STANJE 31. PROSINCA 2016.								
IMOVINA								
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	9.480.682	–	–	–	–	3.016.241	12.496.923	–0,53
Depoziti kod drugih banaka	1.889.447	445.682	–	–	–	12.054	2.347.183	–0,47
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	23.241.626	–	–	–	–	1.479.693	24.721.319	–0,26
Kredit	–	–	–	–	54	–	54	1
Obratni repo ugovori	10.832.559	–	–	993.400	–	–	11.825.959	0,04
Ulaganja koja se drže do dospelosti	–	–	1.366.580	4.811.268	15.158.419	120.262	21.456.529	1,02
Sredstva kod MMF-a	2.958.252	–	–	–	–	6.965.896	9.924.148	0,24
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	27.282.854	–	–	–	–	224.977	27.507.831	0,99
Ulaganja obračunata metodom udjela	–	–	–	–	–	22.083	22.083	–
Obračunate kamate i ostala imovina	–	–	–	–	–	4.099.969	4.099.969	–
Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna imovina	–	–	–	–	–	590.670	590.670	–
UKUPNO IMOVINA	75.685.420	445.682	1.366.580	5.804.668	15.158.473	16.531.845	114.992.668	–
OBVEZE								
Novčanice i kovani novac u optjecaju	–	–	–	–	–	27.913.956	27.913.956	–
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	3.653.464	–	–	–	–	45.587.291	49.240.755	–
Repo ugovori	7.181.838	–	–	–	–	–	7.181.838	–0,27
Obveze prema državi i državnim institucijama	1.882.477	–	–	–	–	1.487.641	3.370.118	0,08
Obveze prema MMF-u	2.941.312	–	–	–	–	6.958.753	9.900.065	0,24
Obračunate kamate i ostale obveze	–	–	–	–	–	760.181	760.181	–
UKUPNO OBVEZE	15.659.091	–	–	–	–	82.707.822	98.366.913	–
NETO POZICIJA	60.026.329	445.682	1.366.580	5.804.668	15.158.473	(66.175.977)	16.625.755	–

Napomena: U 2016. godini na prikazane kamatonosne iznose obračunavaju se fiksne kamatne stope osim na dijelu pozicije Obveze prema državi i državnim institucijama u iznosu od 1.882.477 tisuća kuna (31. 12. 2015.: 2.836.531 tisuća kuna) kao i na dijelu pozicije Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak u iznosu od 144.219 tisuća kuna (dolarski *floater*), na koji se obračunava varijabilna kamatna stopa.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	DO 1 MJESECA	OD 1 DO 3 MJESECA	OD 3 MJ. DO 1 GODINE	OD 1 DO 5 GODINA	DULJE OD 5 GODINA	BESKAMATNO	UKUPNO	PROSJEČNI EKS NA DAN 31. 12.
STANJE 31. PROSINCA 2015.								
IMOVINA								
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	90.136	–	–	–	–	3.415.373	3.505.509	–0,23
Depoziti kod drugih banaka	4.027.222	1.577.630	–	–	–	10.167	5.615.019	–0,27
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	28.435.568	–	–	–	–	1.404.751	29.840.319	0,07
Kreditni	–	–	–	–	60	–	60	1,00
Obratni repo ugovori	23.838.273	2.827.764	–	–	–	–	26.666.037	–0,03
Ulaganja koja se drže do dospelosti	687.240	1.297.108	12.286.996	4.821.682	16.845.247	301.087	36.239.360	1,22
Sredstva kod MMF–a	2.954.281	–	–	–	–	3.542.409	6.496.690	0,05
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	–	–	–	–	–	60.218	60.218	–
Ulaganja obračunata metodom udjela	–	–	–	–	–	21.247	21.247	–
Obračunate kamate i ostala imovina	–	–	–	–	–	433.580	433.580	–
Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna imovina	–	–	–	–	–	581.509	581.509	–
UKUPNO IMOVINA	60.032.720	5.702.502	12.286.996	4.821.682	16.845.307	9.770.341	109.459.548	–
OBVEZE								
Novčanice i kovani novac u optjecaju	–	–	–	–	–	25.317.915	25.317.915	–
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	–	–	–	–	–	42.353.938	42.353.938	–
Repo ugovori	9.453.298	–	–	–	–	–	9.453.298	0,02
Obveze prema državi i državnim institucijama	2.836.531	–	–	–	–	5.240.298	8.076.829	0,49
Obveze prema MMF–u	2.937.017	–	–	–	–	3.535.502	6.472.519	0,05
Obračunate kamate i ostale obveze	–	–	–	–	–	1.105.093	1.105.093	–
UKUPNO OBVEZE	15.226.846	–	–	–	–	77.552.746	92.779.592	–
NETO POZICIJA	44.805.874	5.702.502	12.286.996	4.821.682	16.845.307	(67.782.405)	16.679.956	–

Bilješka br. 34.3.3 – Ostali cjenovni rizici

Hrvatska narodna banka izložena je ostalim cjenovnim rizicima za sredstva povjerena na upravljanje međunarodnim financijskim institucijama i plemenite metale jer cjenovni rizici utječu na promjenu vrijednosti tih financijskih instrumenata.

34.3.3.1. Analiza osjetljivosti – utjecaj promjena cijena financijskih instrumenata za određeni postotak na Izvještaj o dobiti ili gubitku

Analiza osjetljivosti za 2016. – Sredstva povjerena na upravljanje međunarodnim financijskim institucijama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2016.

Porast/pad cijena financijske imovine izložene cjenovnom riziku	±1%
Utjecaj promjene cijena na rezultat Izvještaja o dobiti ili gubitku	14.360/(14.360)

Tablica pokazuje osjetljivost rezultata Izvještaja o dobiti Hrvatske narodne banke u slučaju porasta odnosno pada cijene financijskih instrumenata za ±1%.

Pozitivan broj znači povećanje rezultata Izvještaja o dobiti ili gubitku ako dođe do porasta cijene financijskih instrumenata za odabrani postotak, dok negativan broj znači smanjenje rezultata Izvještaja o dobiti ili gubitku ako se zabilježi pad cijena financijskih instrumenata.

U slučaju porasta cijena financijskih instrumenata za 1% u odnosu na cijene zabilježene na datum 31. prosinca 2016. rezultat Izvještaja o dobiti ili gubitku Hrvatske narodne banke bio bi veći približno za 14.360 tisuća kuna, dok bi u slučaju pada cijena za 1% rezultat Izvještaja o dobiti ili gubitku bio manji približno za 14.360 tisuća kuna.

Analiza osjetljivosti za 2016. – Plemeniti metali

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2016.

Porast/pad cijena financijske imovine izložene cjenovnom riziku	±5%
Utjecaj promjene cijena na rezultat Izvještaja o dobiti ili gubitku	330/(330)

Tablica pokazuje osjetljivost rezultata Izvještaja o dobiti Hrvatske narodne banke u slučaju porasta odnosno pada cijene financijskih instrumenata za $\pm 5\%$.

Pozitivan broj znači povećanje rezultata Izvještaja o dobiti ili gubitku ako dođe do porasta cijene financijskih instrumenata za odabrani postotak, dok negativan broj znači smanjenje rezultata Izvještaja o dobiti ili gubitku ako se zabilježi pad cijena financijskih instrumenata.

U slučaju porasta cijena financijskih instrumenata za 5% u odnosu na cijene zabilježene na datum 31. prosinca 2016. rezultat Izvještaja o dobiti ili gubitku Hrvatske narodne banke bio bi veći približno za 330 tisuća kuna, dok bi u slučaju pada cijena za 5% rezultat Izvještaja o dobiti ili gubitku bio manji približno za 330 tisuća kuna.

Metodologija izračuna

Stanje ulaganja u financijsku imovinu izloženu cjenovnim rizicima na dan bilance uvećano je odnosno umanjeno za odabrani postotak promjene cijene financijskih instrumenata.

Analiza osjetljivosti za 2015. – Sredstva povjerena na upravljanje međunarodnim financijskim institucijama i plemeniti metali

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2015.

Porast/pad cijena financijske imovine izložene cjenovnom riziku	$\pm 5\%$
Utjecaj promjene cijena na rezultat Izvještaja o dobiti ili gubitku	70.237/(70.237)

Bilješka br. 35 – Povezane osobe

Hrvatska narodna banka pri obavljanju redovitih aktivnosti ulazi u transakcije s povezanim osobama. Povezane osobe, u skladu s MRS-om 24 – Objavljivanje povezanih osoba, jesu država i državna tijela Republike Hrvatske, Hrvatski novčarski zavod i ključni menadžment Hrvatske narodne banke. Trgovačka društva i druge pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske (uključujući kreditne institucije) ne smatraju se povezanim osobama. Transakcije s povezanim osobama odvijale su se pod redovnim tržišnim uvjetima.

a) Odnosi s državom i državnim tijelima Republike Hrvatske

Hrvatska narodna banka u isključivom je vlasništvu Republike Hrvatske, ali pri ostvarivanju svojeg cilja i u izvršavanju svojih zadataka Hrvatska narodna banka samostalna je i neovisna.

U odnosu s državnim tijelima Republike Hrvatske Hrvatska narodna banka ima ulogu depozitara, odnosno vodi račune Republike Hrvatske i obavlja platni promet po tim računima.

Hrvatska narodna banka može prema tržišnim uvjetima obavljati poslove fiskalnog agenta za Republiku Hrvatsku vezane uz:

- izdanja dužničkih vrijednosnih papira Republike Hrvatske, i to kao agent izdanja ili kao knjižni voditelj cijelog izdanja
- isplate iznosa glavnice, kamata i ostalih troškova povezanih s vrijednosnim papirima
- ostala pitanja povezana s navedenim poslovima, ako su u skladu s ciljem Hrvatske narodne banke.

Odnosi s državom i državnim tijelima RH prikazani su u sljedećoj tablici:

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2016.		2015.	
	DRŽAVA	DRŽAVNA TIJELA	DRŽAVA	DRŽAVNA TIJELA
IMOVINA				
Obračunate kamate i ostala imovina	1.753	-	2.461	-
UKUPNO	1.753		2.461	-
OBVEZE				
Depoziti	2.080.582	1.289.536	6.078.547	1.998.282
Obračunate kamate i ostale obveze	33.820	-	484.361	-
UKUPNO	2.114.402	1.289.536	6.562.908	1.998.282
PRIHODI				
	-	-	-	-
RASHODI				
Kamatni i srodni rashodi	9.341	-	9.718	-
UKUPNO	9.341	-	9.718	-

Državna tijela koja se smatraju povezanim osobama jesu Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

b) Pridruženi subjekt

Ulaganje Hrvatske narodne banke u Hrvatskom novčarskom zavodu čini udio u pridruženom subjektu u skladu s MRS-om 28, a vlasnički udio Hrvatske narodne banke u kapitalu Hrvatskoga novčarskog zavoda iznosi 42,6%. Detaljne objave o pridruženom subjektu navedene su u bilješki br. 19.

Odnosi s Hrvatskim novčarskim zavodom prikazani su u sljedećoj tablici:

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2016.	2015.
IMOVINA		
Ulaganja obračunata metodom udjela	22.083	21.247
Ostala imovina	5.024	10.212
UKUPNO	27.107	31.459
OBVEZE		
Ostale obveze	1	1
UKUPNO	1	1
PRIHODI		
Dobici pri usklađivanju vrijednosti ulaganja u HNZ	1.842	1.285
Ostali prihodi	207	34
UKUPNO	2.049	1.319
RASHODI		
Gubici pri usklađivanju vrijednosti ulaganja u HNZ	1.006	–
Kovanje kovanog novca kuna i lipa*	51.234	37.811
UKUPNO	52.240	37.811

* Iskazan je ukupan iznos računa HNZ-a za izradu kovanica za izvještajnu godinu. Prikazani iznos razlikuje se od računovodstveno iskazanih troškova jer se troškovi izrade kovanica priznaju u izvještaju o dobiti ili gubitku u skladu s politikom razgraničenja troškova (vidi bilješku br. 9).

c) Ključni menadžment Hrvatske narodne banke

Savjet Hrvatske narodne banke nadležan je i odgovoran za ostvarivanje cilja i izvršavanje zadataka Hrvatske narodne banke. Savjet Hrvatske narodne banke utvrđuje politike povezane s djelovanjem Hrvatske narodne banke. Slijedom navedenoga ključni menadžment Hrvatske narodne banke čine članovi Savjeta Hrvatske narodne banke.

Članovi su Savjeta Hrvatske narodne banke guverner, zamjenik guvernera i šest viceguvernera Hrvatske narodne banke.

Kratkoročne naknade ključnom menadžmentu Hrvatske narodne banke za 2016. iznose 9.190 tisuća kuna, od čega se iznos od 1.318 tisuća kuna odnosi na doprinose za mirovinsko osiguranje (2015.: 9.134 tisuće kuna, od čega su se 1.304 tisuće kuna odnosile na doprinose za mirovinsko osiguranje).

HNB

GODIŠNJE IZVJEŠĆE 2016.

ISSN 1334-0093 (online)

www.hnb.hr